• SAVAITINIS LAIKRAŠTIS •
"DRAUGAS"
EINA KETVIRTADIENIAIS
IŠ CHICAGO, ILL.

Kaina Metams:
Suvienytose Valstijose - - $2.00
Europoje ir kitose šalyse - $3.00

APSKELBIMŲ KAINOS ANT UŽKLAUSIMO

Su visokiais reikalais reikia kreipties šiuo adresu:
DRAUGAS PUB. CO.
1800 W. 46th Street Chicago Ill.

DRAUGAS
KATALIKŲ LAIKRAŠTIS

• LITHUANIAN WEEKLY •
"DRAUGAS"
[THE FRIEND]
Published Every Thursday, Chicago, Ill.

SUBSCRIPTION RATES:
In United States - - - $2.00
Foreign Countries - - - $3.00

ADVERTISING RATES ON APLICATION

All Communications and Money Orders must be addressed to:
DRAUGAS PUB. CO.
1800 W. 46th Street Chicago, Ill.

ORGANAS { LIETUVIŲ RYMO-KATALIKŲ FEDERACIJOS, SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ R.-K. AMERIKOJE IR LIETUVIŲ R.-K. PILNUJŲ BLAIVININKŲ SUSIVIENIJIMO AMERIKOJE.

Metai {Vol.} VI. CHICAGO, ILL., KETVIRTADIENIS, 8 D. SPALJO (OCTOBER) 1914 M. No. 41
ENTERED AS SECOND-CLASS MATTER JULY 8th, AT THE POST OFFICE AT CHICAGO, ILL., UNDER THE ACT OF MARCH 3rd, 1897.

GERB. DRAUGIJOMS "DRAUGO" REDAKCIJOS PRANEŠIMAS.

4-as L. R. K. Federacijos Kongresas Chicagoje, 23-25 rugsėjo šių 1914 metų išreiškė pageidavimą, kad katalikiškos draugijos imtų sau už organus katalikiškus laikraščius.

Norėdami palengvinti gerbiamųjų draugijų nariams užsisakyti "Draugą", šiuomi pranešame, jog:

1) Draugija, užsisakiusi "Draugą" visiems savo nariams mokės už jį *tik po $1.00* metams nuo kiekvieno prenumeratoriaus: draugija, užsisakiusi 'Draugą' bent treč daliui savo narių, mokės po $1.50 metams nuo kiekvieno prenumeratoriaus; gi draugija, užsisakius savo nariams ne mažiau kai 15 egzempliorių, mokės du doleriu metams.

2) Visuose paminėtuose atsitikimuose, jei tik draugija pripažins "Draugą" savo organu, redakcijaapsiima per ištisus metus skelbti savo skiltyse tos draugijos valdybos vardus, pavardes ir adresus. Beto taip-pat apsiimame dėti žinias ir straipsnius, paliečiančius tų draugijų tikslą ir veikimą, palaikydami sau, žinoma, visas redakcijos teises, kaslink žnių ar straipsnių trumpinimo, taisymo, arba ir visiško atmetimo.

Su pagarba.

"Draugo" Redakcija.

"TAUTOS FONDAS" — LIETUVOS VILTIS.

Skaitome laikraščiuose, kad visoje Suvalkijoje jau antra savaitė eina dideli mūšiai tarp rusų ir vokiečių armijų, kad kita vokiečių armija įsiveržė Kauno gub. ir jau pasiekė Raseinius. Taigi jau pusė Lietuvos paversta karės lauku, išteriota, išnaikinta. Ateina iš Lietuvos laiškų, kuriuose aprašoma, kokioje baimėje ir varge randasi dabar mūsų broliai tėvynėje. Išvyti iš namų, slapstosi po miškus, prieš akis žiemos šalčiai ir badas, o čia tik dairykies, kad vokiečių kulka nepagriebtų. Kraštas baisiausiai nunaikintas, nutryptas, trobos išdegintos, vietomis nei medelio nei žolelės nepalikta. Daugelis gyventojų, viską pametę, išbėgo į Rusijos miestus, kur slankioja alkani gatvėmis. Iš niekur pagelbos. O kiek mūsų brolių savo galvas paguldys ant mūšio lauko, kiek liks varguolių našlių ir našlaičių! Šiandiena nei vienas iš mūsų negali abejoti, kad dabar kiekvieno lietuvio švenčiausia priedermė nešti savo broliams pagelbą. Šiandiena visos Lietuvos viltis — tai "Tautos Fondas". Juo daugiau suplauks aukų į tą Fondą — juo daugiau ašarų bus nušluostyta, juo daugiau vargo bus prašalinta, juo geriau bus aprūpinti ir visos mūsų tėvynės reikalai, nes iš to paties Fondo reikės kiek skirti, pagal reikalo, ir išgavimui Lietuvai didesnės laisvės, kad mūsų tėvynė po tos baisios karės liuosiau galėtų atsikvėpti ir eiti nebevaržoma pažangos keliu. Tečiau žymiausioji dalis iš tų suaukotų pinigų turės eiti sušelpimui nukentėjusių nuo karės, nes tas yra svarbiausias mūsų brolių reikalas.

Kad pasekmingiau sutvarkius aukų rinkimą, reikia, kad netrukus visose mūsų kolonijose tuo tikslu susidarytų vietiniai komitetai. Pradžią tiems komitetams turėtų padaryti arba kokia lietuvių draugija, arba ir atskiri, labiau žinomi toje kolonijoje žmonės. Komitetai taip turi būti renkami, kad jie turėtų pilną pasitikėjimą vietinės visuomenės. Tuoj po išrinkimo komiteto, jo narių vardus ir pavardes netrukus reikėtų paskelbti laikraščiuose.

Vietiniai komitetai su pagelba vietinių žmonių geriausiai galės nuspręsti, kaip pasekmingiau sutvarkius ant vietos aukų rinkimą.

Tautos Fondo valdyba, pasiremdama Političkojo seimo nutarimais ir komisijos narių nuomonėmis — nuo savęs pataria visuomenei ypatingai pasirūpinti, kad 1) būtų renkamos aukos po namus per tam tikrus kolektorius, 2) kad būtų tinkamai sunaudota aukoms rinkti "Lietuvių Diena" 26 lapkr. šių metų, 3) kad kuodidžiausias lietuvių skaičius skirtų "Tautos Fondui" vienos dienos uždarbį, 4) kad iškėlus aukų rinkimo klausimą visų draugijų susirinkimuose.

Visam veikimui del aukų rinkimo vietiniai komitetai *turės* paimti iš "Tautos Fondo valdybos tam tikrą ingaliojimą ant rašto, ant kurio bus "Tautos Fondo" antspauda ir valdybos parašai. Kreipdamies del to ingaliojimo į "T. Fondo" valdybą, lai tie išrinktieji žmonės atsiunčia išrodymus, kad jie ištikrųjų buvo išrinkti.

"Tautos Fondo" valdyba išleido tam tikrus lapus aukoms surašinėti. Tie lapai bus pažymėti "Tautos Fondo" vardu ir antspauda; ant jų yra išspauzdinti visų komisijos narių vardai ir pavardės ir bus surašomi vardai ir pavardės visų aukotojų. Visi lapai bus sunumeruoti iš eilės. Vietiniai komitetai malonės pareikalauti tų lapų iš "Tautos Fondo" valdybos ir paskui juos drauge su pinigais grąžinti "T. Fondo" valdybai. Kolektoriai, kurie rinks po namus aukas į "T. Fondą", turės su savimi tuos lapus, pažymėtus "Tautos Fondo" antspauda ir taip-pat ingaliojimą ant rašto nuo savo vietinio komiteto. Del didesnio pasitikėjimo gal būtų pageidaujama, kad tie kolektoriai užstatytų vietiniam komitetui bent nedidelę kauciją.

Vietiniai komitetai, pagaliaus atskiri žmonės lai siunčia aukas "Tautos Fondo" valdybai šitokiuo būdu:

Išrašykite Money Orderį ar čekį Tautos Fondo iždininko vardu: B. Vaišnoras, Pittsburgh, Pa., bet podraug su laišku reikia siųsti Money Orderį ar čekį Tautos Fondo raštininkui Adv. A. A. Šlakiui, 3255 So. Halsted st., Chicago, Ill.

Tautos Fondo" iždininkas p. Vaišnoras kas mėnuo paskelbs laikraščiuose visų inplaukusių pinigų sąrašą.

Tautos Fondo Valdyba.

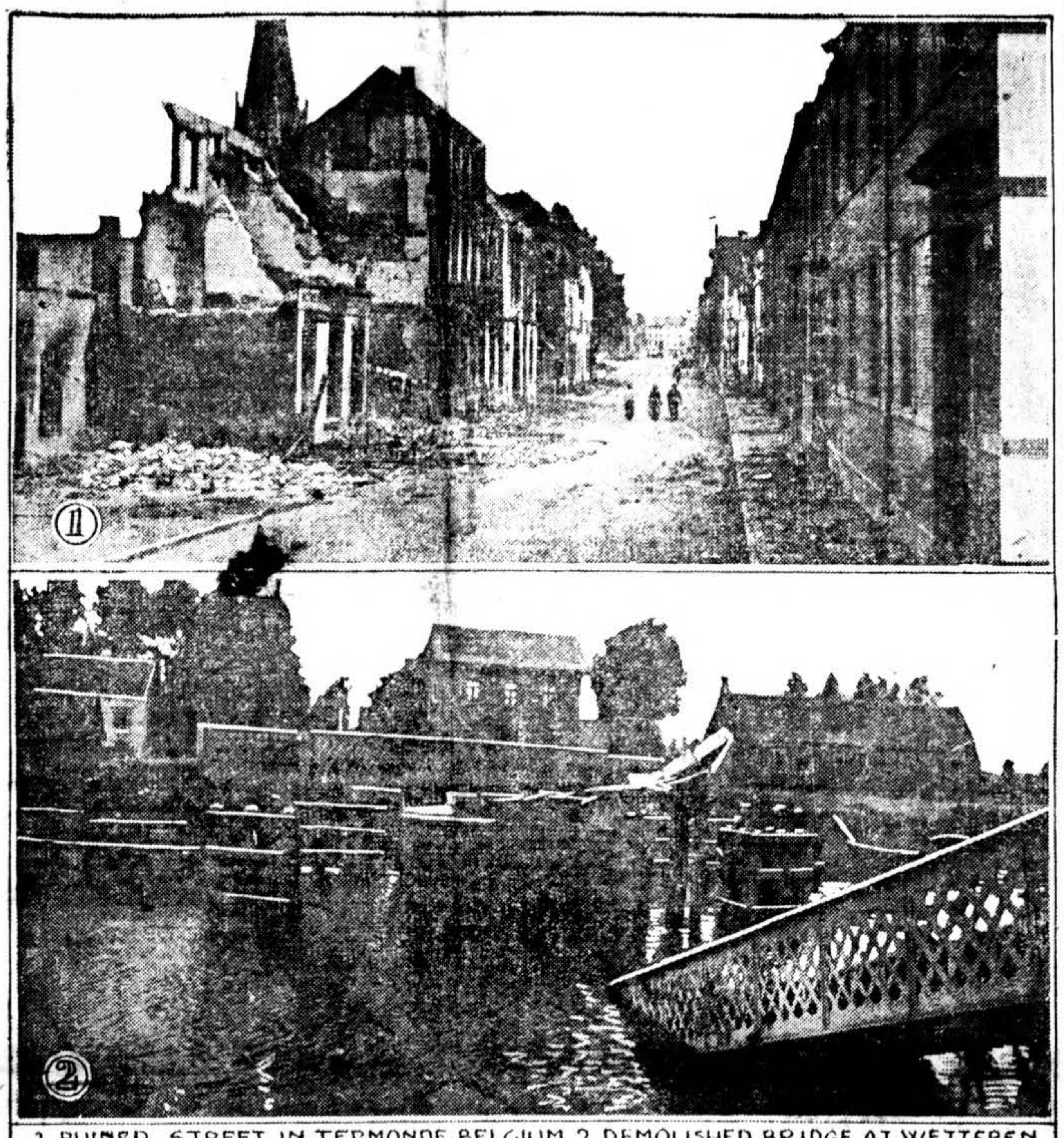

1. RUINED STREET IN TERMONDE, BELGIUM 2. DEMOLISHED BRIDGE AT WETTEREN.
PHOTOS © 1914 BY AMERICAN PRESS ASSOCIATION.

1. Išardyta gatvė Termondo mieste Belgijoj. 2. Sunaikintas tiltas ties Wetteremu.

IŠ KARĖS.

BAISI KARĖ LIETUVOJE.

Telegramos praneša vieną po kitos baisesnių žinių iš karės lauko Suvalkų gubernijoj. Karės žinovų spėjama, kad į porą savaičių vokiečių ir rusų karės spėkos ant lietuviškosios žemės, jei nebus didesnės, tai nebus nei mažesnės už tas spėkas, kurios dabar randasi Prancūzijoj ir visa linija nuo pat Baltiko iki Krokuvos bus apstatyta kareiviais.

Iš tikrų šaltinių pranešama, kad dalis vokiečių kareivių buvo sutraukta į šiaurvakarinę dalį Kauno gubernijos tarp Klaipėdos ir Palangos. Toji armija ėjo parubežiu į pietrytus.

Antroji dalis vokiečių armijos pradėjo eiti nuo Gumbinės. Toji armija ėjo ant Vilkaviškio ir Senapilės. Trečioji-gi armijos dalis persilaužė per rubežių ties Lodžiu ir ėjo tiesiai Suvalkų ir Seinų link. Visos tos trys armijos susijungė su tikslu pereiti Nemuną ties Druskininkais. Čia ir ištiko baisi kova tarp vokiečių ir rusų, kurių vokiečiai visai nesitikėjo taip greitai susitikti. Pirmieji iš tos kovos pranešimai sako, kad vokiečių žuvę viršum 50,000 vyrų. Nors ir sakoma, kad rusų žuvę daug mažiau, bet galima manyti, jog ir jų turėjo žūti nemažas skaičius. Nes kaip tūlos žinios praneša, Nemunas kai-kuriose vietose buvo užblakuotas mirusių kareivių kūnais. Šitame mūšyje vokiečių armija liko padalinta į dvi dali: viena dalis eina ant Merkinės, kame Nemunas šitame metų laike lengvai perbredamas, o kitoji nustumta į vakarus eina per Seinus ir Augustavą. Toji vokiečių dalis, kuri ėjo ant Merkinės jau turėjo mūšius su rusais ties Ovanais.

Toliau į pietus vokiečiai iš Čenstakavo susivienijo su Austrijos kareiviais Krokuvoj. Tas jų susivienijimas lyg užbaigė sutvirtinti visą liniją per Lietuvą ir Lenkiją. Aiškia matoma, kad vokiečių tikslas susiremti ties Druskininkais buvo, kad sumušti generolo Russky armiją.

Suvalkijos užpuolimas dar neužsibaigęs, nes pranešama, kad didžiausieji mūšiai tebesitęsia ties Suvalkais ir Merkine. Tie mūšia užtikro greit nesilpnės, nes vokiečių spėkos dauginasi. Siunčiami vis nauji kareiviai.

Praėjusią subatą iš Petrapilės pranešama, kad baisūs mūšiai ties Senapile ir kad rusai pergalėję vokiečius ties Prekazna, vakaruose nuo Simno. Tą pačią naktį vokiečiai turėjo apleisti Leipunus ir pasitraukė Suvalkų link.

Valdiškos žinios išleistos Petrograde, suteikia gana smagių pranešimų, sulyg kurių, vokiečiai Lietuvoje atmušti ant visos linijos. Apielinkėse Augustavos eina didis mūšis, kurio pasekmės gali būti labai svarbios mūsų Tėvynei. Galima jau spėti, kad tie susirėmimai užsibaigė, tiktai negalima pasakyti, kas laimėjo. Lietuvoje veikia vokiečių armija, po vadovyste gen. Hindenburgo, kuriam gana gerai pasisekė Prūsuose. Du syk rusai buvo tos armijos sumušti, išvyti iš Prūsų į Lenkiją Ant galo vokiečių armija pasiekė Nemuną. Vienok čia vokiečiams nepasisekė. Jie buvo sulaikyti prie Druskininkų generolo Rennenkampfo armijos. Vokiečiai pasitraukė ir užėmė pozicijas ties Ščucinu, Augustavu ir Osovcų, kuris gana stipriai yra apginkluotas. Ligšiol vokiečiai negal nieko jam padaryti.

Šiose apielinkėse eina gana smarkūs susirėmimai, ir jie turės nemažą svarbą, nes nuo jų prigulės, ar vokiečiai žengs gilumon Lietuvos, ar pasitrauks atgal. Ligšiol iš pranešimų matyti, kad rusams sekasi. Vokiečiai nepratę prie Lietuvos kelių, laukų, kurie rudens laiku labai pasidaro nepereinami, sudaro priešams dideles kliutis. Labai keblu su kanuolėmis, vokiečiai jų negali išvežti ir palieka atsargiose vietose, kurios dažnai būna užpuolamos rusų ir visas vokiečių turtas papuola į jų rankas. Beto vokiečiai nesitikėjo, kad rusų kareiviai turėtų tokių gerų kanuolių. Ir labai apsiriko.

Paskutiniai pranešimai gauti iš karės laukų skelbia, kad rusai sumušė vokiečius Lietuvoje ir kad vokiečiai apleido Osovcą.

Mūšis ties Marijampole. Smarkus susirėmimas eina ties Marijampole. Rusai ligšiol turi viršų. Vokiečiai atmušti ties Prekrasna ir Rečka. Vokiečių centras, kuris buvo susispietęs ties Seinais, yra varomas rusų kareivių atgal. Vokiečiai atmušami ant visos linijos. Rusijos raitininkai šioje karėje veikė svarbią rolę. Jų pastangomis vokiečiai Lietuvoje sumušti.

Paskutiniai pranešimai. Generalis rusų štabas praneša, kad tęsiasi mūšis ties Marijampole. Pastaruoju laiku visai atmušė vokiečius nuo Simno. Prie Ra[...]kų vokiečiai buvo užpuolę rus[...]kčia, bet

ŽINIOS IŠ LIETUVOS. GAUTA LAIKRAŠČIŲ IR LAIŠKŲ.

KAUNO, VILNIAUS IR SUVALKŲ GUB. — KARĖS METAS. VOKIEČIŲ ŽIAURUMAS LIETUVOJE. VOKIEČIAI ATSPIRTI NUO DRUSKININKŲ IR GARDINO. LENKIJA NEBEGAUS AUTONOMIJOS. VOKIEČIAMS NESISEKA PRANCŪZIJOJ.

buvo atspirti.

Lietuvoje vargas. Karei persikėlus į Lietuvos žemes, žmonėms dideliausis vargas. Negana to, kad dauguma mūsų brolių išvaryta ant karės lauko, ir tai ant pirmos ugnies, dar ir palikusieji gyventojai nuskriausti. Atimama nuo jų gyvuliai, grūdai. Laukai pasilieka neapdirbti, nes nebėra kam ir kuo. Laiškai, kuriuos prisiunčiama iš Lietuvos labai juodai apšviečia Tėvynės padėjimą.

LIETUVIŲ DEKLARACIJA.

PASAKYTA ATSTOVO M. YČO VALSTYBĖS DŪMOJE, 26 liepos, 1914 m.

"Šiame istoriškame momente aš turiu apreikšt vardu lietuvių, be partijų skirtumo, kad lietuvių tautos likimas visuomet buvo surištas su slavų likimu. Kadaise, kuomet dar buvo mūsų garsi viešpatystė, vadovaujant mūsų garsiam Didžiajam Kunigaikščiui Vytautui buvo atremtas teutonų antpludis ir sutrinta galybė teutonų, kurie dabar vėl išnaujo kelia galvą. Lietuvių tauta, ant kurios žemės krito pirmieji šūviai, kuri yra priversta kauties pirmose eilėse — eina į tą karę, kaipo į šventąją. Jinai užmiršta savo nuoskaudas pasitikėdama matyti Rusiją po tos karės laisvą ir ir laimingą, ir tikėdama, kad lietuviai perplėšti per pusę, bus suvienyti po viena Rusijos vėliava". (Garsųs plojimai. "Rieč" N. 198, 27 liep).

Platesnį aprašymą ano istoriško Dūmos posėdžio padėsime sekančiame "Draugo" numeryje.

ŽINIOS IŠ LIETUVOS.

Iš Lietuvos gauta keli numeriai "Rygos Garso" "Lietuvos Žinių" kur surandame gana daug žinių apie Lietuvą. Svarbiausias iš jų paduodame čia.

LIEPOJA. Nepaprasta apsauga. Paskelbta nepaprastame ausaugos stovyje vsas Liepojaus - Romnų geležinkelis.

Uždraudimas spaudai. Rusų valdžios paskelbta 18 punktų, sulyg kurių uždrausta laikraščiams rašyti apie armijos ir laivyno padėjimą, judėjimą, apie tvirtovių stovį, apie prisirengimus ir tt. Uždraudimas tęsis 1 metus.

Kaune karės metas. Kauno tvirtovės komendantas, gavęs augščiausiąjį įsakymą paskelbė Kauno tvirtovę ir Kauno, Vilniaus ir Suvalkų gubernijoms priklausančioms tvirtumos rajone karės metą. Tarp kitko pranešama, kad tvirtumos komendantas turįs teisės šaukti tvirtumos darbuosna visus gyventojus, kad visa administratinė vyriausybė priklausanti komendantui, kad visos valstybinės įstaigos, komendantui pareikalavus, pri[...]čios jam induoti jų laikomus pinigus. Kviečiama, kad daugiausiai gyventojų, kurie gali, jau dabar išsikraustytų iš tvirtumos rajono. Daugumа Kauno gyventojų išvažinėjo. Vargonininkų kursų klausytojai išvažiavo iš Kauno, taip-pat išvažiavo ir tos mergaitės, kurios buvo užsilikusios moterų draugijoje. Apleido Kauną ir Benediktinų moterų vienuolyno vienuolės.

VILNIUS. Vilniaus bankose dideliausias trukšmas; daugybė žmonių skubina atsiimti pinigus. Išėmė įnašas 3500 žmonių. Vekseliai niekur nebepriimami. Komercijos banke neišduoda daugiau, kaip po 500 rublių. Lietuvių bankoje viskas normaliai.

Pašte ilgiausios žmonių eilės nuo pat ryto gaudosi atsiimti indėlius skolinamoje-taupomoje kasoje.

Visos girtybės įstaigos uždarytos.

Kaikurie lietuvių laikraščiai neišeina savo laiku, nes spaustuvės savininkas M. Kukta ir keli darbininkai paimti kariuomenėn.

Liepos 18 d. paskelbta mobilizacija Vilniaus mieste.

Šaukiami atsarginiai 1893, 1894, 1895, 1896 ir 1909, 1910, 1911, 1912, 1913 metų. Beto armijos valdytojas Renenkampfas paskelbė apie gyventojų atsakomybę už telegrafų bei geležinkelių čielybę. Vilniaus karės apygardos rajone uždrausta važiuoti automobiliais, išskiriant patį miestą.

Zavadskio spaustuvė liksianti bemaž-ko be darbininkų ir todėl gali būti uždaryta.

Rūtos salė užimta kariuomenei.

Vokiečių žiaurumo auka Lietuvoj. Slavikai, Naumiesčio apskr. Slavikuose buvo baisus atsitikimas. Vietos vikaro kunigo Pesio kambarin, kuomet pas jį buvo užėjęs klebonas kun. Strimas, įpuolė du vokiečių kareiviu. Atrėmė šautuvų vamzdžius į juodviejų krutines, liepė jiemdviem iškelti rankas augštyn ir visokiais būdais juos per tris valandas kankino, keikdami ir varinėdami po kiemą. Su kun. Pesiu pabaigė greičiaus. Į jį stovintį iškeltomis rankomis ir nemėginantį ginties, paleido šūvį ir a. a. kunigas Andriejus čia pat krito negyvas. Jis bent savo kentėjimus pabaigė. Liko dar gyvas kun. Strimas, kuris ištaręs išrišimo žodžius suvo kunigui vikarui, pagriuvusiam jam po kojų laukė to paties. Bet jam nelemta buvo žūt, todel dar apie valandą "kultūringi", Vokietijos kareiviai, stumdė jį ir varinėdami šaudė ir k[...]dais kapojo. Po tų visų k[...]čių paleido jį vos gyvą. [...] bėti nieks nedrįso, nes to[...] buvo užsislėpę kiti vokiečių kareiviai.

Naumiestis (Suvalkų gub.). Rugpiūčio 9 vokiečių artilerija pradėjo šaudyti į Nau-

miestį. Šrapnelės ir granatos lėkė taip į patį Naumiestį taip ir į jo apielinkes bei Širvintos miestelį, kuris jau rusų kareivių rankose. Didelių nuostolių nepadaryta. Keletas ypatų užmušta ir keletas sužeista. Naumiesčio gyventojai, šaudymo laiku persikėlė per Šešupę į kitą pusę. Dabar Naumiestyj vėl ramu. Krautuvės atviros, žmonės ramūs.

RYGA. Rygos vokiečiai prie dabartinių politikos pervartų ir suirutės atsirado kėblame padėjime. Jie ligšiol stengėsi būti ištikimais rusų pavaldiniais, o čia dabar 'Rižskyj Viestn.'' daro priekaištą, kad jie su savo spauda prijaučia Austrijos ir Vokietijos užmanymus, beto, čia viešpatauja toks dvasios stovis, kaip kad viduryj Vokietijos. Rusiją-gi vokiečiai vis dar perstato kokia-tai puslaukinę tautą. ''Ryg. Rund'' aštriai atsakydama ant to ''R. V.'' pavadino tą rašimą tik pikto noro įskundimu.

Kas del latvių spaudos, tai toji, kaip ir reikėjo laukti, būdama pilnai solidarė su rusų spauda, parodo taip-pat daug priešingumo Austrijos ir Vokietijos užmanymams. Latviams, matyt, taip-pat nemalonu būtų papulti po vokiečių vyresnybe, kaip kad mums po lenkų.

Rygos uoste randasi apščiai garlaivių. Nekurie laivai yra išleidžiami į jurą apart vokiečių ir žuvėdų.

Iš Rygos traukiniai eina į Peterburgą ir Mažeikius tik vieną kartą.

VIKAVIŠKIS. Šioje apielinkėje viešpatauja didelė kaitra, kuri siekia 40 laipsnių. Lietaus seniai nebuvo. Žemė kiečiausiai išdžiuvo. Vasarojus be laiko baigia džiūti; daržovės ir bulvės taip-pat jau vysta: reiškia blogi metai.

Rugių suėmimas pavyko gerai nors ir buvo karšta; taippat ėjosi su dobilais ir šienu. Rugiai ant šiaudų ir grudų — vidutiniški, nes iki kaitrų spėjo subręsti, kviečiai smulki.

KAUNAS. Žemaičių seminarijos prof. kun. Paltarokas vidaus dalykų ministerijos jau užtvirtintas tos seminarijos inspektoriaus vietoje. Naujai pašvęstas kun. Knipavičius paskirtas kam. į Vilkiją.

PUŠALOTAS. Pan apskr. Kauklių dvarininkas Šilkarskis pabėgo užsienin. Jis kaltinamas už tai, kad draug su savo sėbrais užsiiminėdavo paliuosavimu vyrų nuo tarnavimo kareivijoje.

VILNIUS. Iš surinktų žinių paaiškėjo, kad Vilniaus gubernijoje 1912 m. pirmame pusmety monopoliuose ir kitose įstaigose parduota 323,-108 kibirai degtinės už 2,714,-107 rub. 22 kap. Pirmame pusmetyj 1913 parduota 361,-468 kibirai už 3,036,306 rub. Šiais 1914 m. parduota už 3,-145,186 rub. Tokiuo būdu šįmet pragerta 110,880 rub. daugiau, negu pernai ir 432,-238 rub. daugiau negu užpernai.

Visoje Vilniaus gub. yra 286 monopoliai ir 1,516 šiaip jau girtybės įstaigų .

Musninkai. Vilniaus gub. Lenkų skriaudos lietuviams. Musninkų bažnyčia birželio 12 ir 22 dienomis lenkai labai pritąsė ir primušė ramiai sau besimeldžiančius ir lietuviškas giesmes begiedančius lietuvius. Vietinis klebonas kun. Valavičius savo pamoksle sakė, kad reikia melsties tik viena kalba (suprask lenkiškai). Kuomet lietuviškai užgiedojo, tai kun. Valavičius metė mišias ir bėgo nuo altoriaus, lenkberniai pradėjo visaip kolioti, stumdyti ir plėšti lietuvius.

JONIŠKIS. Vilniaus gub. Vietinis klebonas kun. Juchnevičius, lenkininkas padavė teisman lietuvį Klimą už tai, kad šis rašęs neteisingas žinias į laikraščius. Mat Klimas parašė, kad klebonas lietuvių vaikų nepriima išpažinties, nemokina poterių ir t. t. Dabar toji byla tapo nagrinėta, ir teismas išteisino Klimą. Matoma, Klimo buvo teisingai rašyta.

GARDINAS. Gardino feldšerių ir akušerių mokyklą šįmet pabaigė 16 mokinių. Visos gavo vietas Kauno, Vilniaus ir Gardino gub. Tai pirmas mokyklos išleidimas, nes dar tik ketveri metai, kaip ta mokykla yra įsteigta. Lietuvaičių šiemet niekas nebaigė, bet ateinančiais metais žada baigti dvi.

SIMONIŠKIS. Panev. ap. Stokojant mūsų šalyje darbininkų, Simaniškio dvaro savininkas parsikvietė darbininkų iš Lenkijos.

TRAKAI. Vilniaus gubern. Vietos augštąją pradedamąją mokyklą šiemet baigė 1 lietuvis — Petras Kananevičius. Manąs stoti dvasinėn seminarijon.

LIEPOJA. Austrijos konsulo reikalavimu išvažiavo į tėvynę gyvenantieji Liepojoj atsarginiai.

KARĖS KRONIKA.

Lenkija nebegaus autonomijos. Berline apskelbta žinios, kad viršininkas Rusijos armijos, didis kunigaikštis Mikalojus, atšaukė duotus pažadėjimus Lenkijai, kas link savyvaldos. Priežastis to atšaukimo buvo lenkų šaulių pulkai, kurie prie Lvovo kariavo prieš rusų kariuomenę. Lenkija gali gauti autonomiją, pažymėjo didis kunigaikštis, tik tada, kada visi lenkai pasirodys ištikimais rusų valdžiai. Tuotarpu po apskelbimui lenkams liuosybės, lenkai kareiviai grumiasi su rusais.

Berlino laikraščiai nepriduoda jokios svarbos manifestui apreiškiančiam lenkų autonomiją, jis, sulyg jų žodžių, neturi jokios reališkos vertės. Visųpirmiausiai šį manifestą išleido vien tiktai armijos generalis viršininkas. Manifestas nebuvo patvirtintas caro, anei vieno iš augštesniųjų Rusijos valdininkų. Tuo pačiu manifestas neturi vertės kaipo valdiškas aktas ir nors lenkai ir būtų užlaikę ištikimybę, šis manifestas dar neverčia rusų valdžios prie išlaikymo tų pažadėjimų.

Taip praneša iš Berlyno. Kiek tos žinios teisingos parodys ateitis.

Rusai perėjo Karpatų kalnus. Tarptautiško biūro korespondentas praneša Londonan, kad rusų armijos perėjimas per Karpatų kalnus, galima tik tai sulyginti su Napoleono perėjimu Alpų kalnų, ir tai dar perėjimas Karpatų kalnų yra didesnės svarbos. Rusijos kariuomenė turėjo, peržengti kalnus 3,000 pėdų augštumo, eiti tarp stačių uolų ir baisių griovių. Vengrai ant kiekvieno žingsnio darė kliūtis, taip, kad reikėjo kelią skinti kardu. Kad apgavus priešus, daugiausiai buvo maršuojama naktimis.

Orlaiviai sulaikė suomų garlaivį. Londono laikraštis ''Standard'' praneša apie labai žingeidų atsitikimą, kuris atsitiko ant Baltijos jurių. Septyni vokiečių orlaiviai sugaudė ant jurių Žuvėdijos prekinį laivą ''Bodel''. Vienas iš orlaivių prisiartino prie laivo ir patėmyjęs, kad laivas priguli Žuvėdijai prisakė kapitonui permainyti kelio kursą ir keliauti paskui orlaivį į Helgolandą. Kapitonas matydamas, kad kiti orlaiviai, jam neišpildžius prisakymo, pradės į laivą svaidyti bombas paklausė prisakymo ir nuplaukė nurodytu keliu.

Vokiečių armijos dešinysis sparnas sumuštas. Telegramos praneša iš Paryžiaus į Londoną, kad vokiečių dešinysis sparnas visai sutrintas ir yra varomas prancūzų kariuomenės atgal. Prancūzai suėmė visus automobilius iš šiaurinės Prancūzijos ir genasi paskui priešus. Išleista valdiškas pranešimas, kad vokiečiai sumušti Somme apielinkėse ir prancūzų kariuomenės frontas pasitraukė į rytus. Valdiškai patvirtinta žinia apie prancūzų ir anglų paėmimą miesto Perfonne.

Von Kluck'o armija norėjo nusiginkluoti. Vokiečių armijos dešinysis sparnas sumuštas. Prancūzai su automobiliais veja priešus iš savo šalies. Ant dešiniojo vokiečių kariuomenės sparno radosi gen. von Kluck'o armija. Viršininkai armijos matydami, kad jiems prisieis visai striukai nusiuntė pasiuntinius prancūzų gen. Joffre, pasiūlidami pasiduoti su ta išlyga, kad armijai galima bus grįžti Vokietijon ir kad nuo jų nebūtų atimami ginklai.

Atsakymui gen. Joffre išdavė paliepimą šaudyti priešų link.

Didis mūšis Lietuvoje ties Gardinu. Iš Romos pranešama į Londoną, kad didis mūšis eina ant upės Nemuno tarp Druskininkų ir Gardino. Mūšyje dalyvauja didelės armijos: rusų generolo Renenkampfo ir vokiečių gen. Hindenburgo. Rusai gauna pagelbą iš Vilniaus.

Paskiaus pranešama, kad likučiai Austrijos armijos susijungė su naujai susitvėrusia vokiečių armija Galicijoj.

Tiedvi armiji kariauja su rusais ant linijos Krokuva — Nowy Sącz. Šiaurinė rusų kariuomenės dalis užėmė miestą Tarnow, pietinė maršuoja į vakarus. Eina paskalos, kad rusai nešturmuos miesto Krokuvos, bet apsupę tvirtovę atakuos ją nuo Austrijos ir Vokietijos kariuomenių ir žengs prie miesto Vroclavio.

Rusai Galicijoj. Labai mažai gaunama žinių apie Rusijos veikimą Galicijoj. Žinoma tiktai, kad rusams sekasi. Miestas Tarnavos pakliuvo į rusų rankas. Eina mušis netoli Tarnavos ir rusams pusėtinai sekasi. Rusų kariuomenė, kuri dabartiniu laiku randasi Galicijoj ir Vengrijoj siekia pusantro milijono. Didis kunigaikštis Mikalojus asmeniškai dalyvavo karės laukuose.

Kas girdėti Berline. Iš Berlino bemaž visai negaunama žinių. Dviejų savaičių laike iš ten pranešta, kad vokiečiai laimėjo mušius arba, kad jokių permainų nejvyko. Jokių iš karės lauko žinių nesuteikiama. Berlino laikraščiai konfiskuojami ir baisiai cenzuruojami.

Serbai paėmė miestą Zemun. Iš Serbijos pranešama Paryžiūn,, kad po ilgo ir sunkaus mūšio serbų kariuomenė antrusyk paėmė austrijiečių tvirtovę Zenum — Semlin gulinčią prie upės Dunajaus. Šiuo laimėjimu serbai sutvirtins savo pozicijas, nes Zenum yra svarbi vieta strategijos žvilgsniu.

Karės obalsiai iš Tolimų Rytų. Suimta 50 vokiečių nelaisvėn, taip-pat 4 kanuolės. Japonų nuostoliai išneša 150 žmonių. Tuo pačiu laiku japonų laivynas atakavo uostą Iltis, gulintį prie pussalio Szan - Tung.

Mušiai ant jurių. Londone gauta žinių iš Indijos, kad vokiečių kreiseris Emden, plaukiantis Indų vandenyse nuskandino penkius Anglijos prekinius laivus ir vieną paėmė nelaisvėn.

Kopenhogoje skelbiama, kad Kolonijos kanale randasi didis skaičius vokiečių kariškų laivų, delei kurių Kruppo dirbtuvės naktimis ir dienomis lieja kanuoles, kuriomis bus tie laivai apginkluoti.

Graikija rengiasi į karę. Graikijos valdžia daro didelius užsimokimus pas vakarines armerikonų firmas. Tam tikslui paskirta keli milijonai dolerių. Generalis graikų pristatytojas reikalingų valstybei daiktų G. Ponagoutopoulus pasirašė ant kontrakto, su lyg kuriuo Graikijai bus pristatyta 10,000 arklių, tinkamų raitelių pulkams. Anglių užsakyta 1,000,0.0 tonų. Šie dideli užsakymai galima išaiškint tuo, kad Graikija rengiasi į karę.

AR DAUG LAIMĖTA KARĖJ.

Daug laiko prabėgo nuo karės pradžios. rodosi, neseniai Europos valstjos susikivirčijo, bet jau antras mėnuo slenka, kaip Europoj pasigirdo pirmieji šuviai.

Kiek per tą laiką buvo pralieta kraujo, kiek sunaikinta turto, kiek palaidota visokių troškimų, sunku aprašyti.

Karei prasidėjus kiekvienas manė, kad šioje gadynėje, kada karės ginklai yra labai ištobulinti, susinešimai privesti prie tikrai puikaus išlavinimo, karė negalės ilgai traukties ir prabėgus vienam, antram mėnesiui bus užbaigta Europos suirutė ir kad jau neužbaigta tai nors privaryta iki pusei.

Tuotarpu pasirodė visai kas kita. Prancūzijoj dar nepasibaigė baisus mūšis prie upės Aisne, nuo kurio gali karės pasekmės griežtai persimainyti. Rytuose gi dar nepadaryta nei žingsnio prie didesnio susirėmimo.

Kad padarius visos karės apžvalgą, geriausia jos bėgį paskirus į keturias dalis, būtent:

Prancūzijos ir Anglijos su Vokietija;

Austrijos ir Vokietijos su Rusija;

Serbijos su Austrija ir Japonijos su Vokietija.

Pradėsime nuo prancūzų ir anglų karės su vokiečiais. Svarbiausiu momentu Prancūzijai buvo 1 diena rugpiūčio. Prancūzų visuomenė su ja ir visas pasaulis su nekantrybe laukė artimiausių dienų atsitikimų. Ateitis nelabai ką gero žadėjo prancūzams, nes vokiečiai po didžių pasisekimų atsidurė 47 myliose nuo Prancūzijos sostinės Paryžiaus. Prancūzų ūpas dar labiau nuslugo, kada Prancūzijos valdžia persikėlė iš Paryžiaus į Bordeaux.

Tik ūmu laiku, kaipo po mostelėjimo magiškos lazdžiukės viskas persimainė. Sujudo prancūzų ir anglų kariuomenės ir smarkiai pradėjo mušti vokiečius, guidamos savo priešus iš Prancūzijos.

Kiekvieną dieną kruvinos baisios karės, nežmoniški susirėmimai lydėjo kiekvieną prancūzais užkovotą kąsnelį žemės, ir protarpis tarp Paryžiaus ir vokiečių armijos vis didinosi.

Vokiečiai pasidavė atgal, prispirti iš vienos pusės Rusijos veržimosi į Rytprūsius iš kitos pusės smarkaus suvienytų armijų spirimos. Vokiečių padėjimas persikeitė. Vokiečiai buvo prispirti siųsti tūkstančius savo kareivių į rytus, kad suturėjus Rusijos kariuomenę. Kariuomenė gi Prancūzijos sustiprėjo, aplaikius pulkus kareivių iš Anglijos, Rytinių Indų, Kanados ir Rusijos. Dabar jau Prancūzija pasijautė stipri ir galinga. Ir prancūzai nuo šio laiko pradėjo laimėti. Ant visos linijos prancūzai iš užpultųjų perėjo užpuolikų rolėn.

Matant prisiartinant nelabai maloniam padėjimui, ypač kad ir belgai pradėjo vokiečius pešioti, ciesorius Vilius siunčia savo armijos dešinejam sparnui pastiprinimą po vadovystė gen. Boehma; gen. Joffre tuojaus sustiprino savo armijos kairyjį sparną. Visa eilė kruvinų susirėmimų pažymėjo vokiečių atmušimą atgal. Daugybė prancūzų kaimų, miestelių ir miestų žuvo ugnyje, nes vokiečiai traukdamies atgal naikino viską ant savo kelio.

Ant galo vokiečiai atsidūrė prie upės Aisne, kur pasinaudodami puikia pozicija jie užsilaikė ir pradėjo apsigynimą, kuris tęsėsi iki šiai dienai.

Vokiečių armijos centras atsispyrė į tvirtovę Verdun ir dalyje miesto Reims, kairysis sparnas pasitraukė į Alzaciją, palikdamas ant prancūzų laimės ir nelaimės savo pirmutines pozicijas, taipogi vieną korpusą kariuomenės. Iki šiam laikui laimė ir pasisekimas nebuvo nei ant tos nei ant kitos pusės, bet dabar prancūai ir anglai sutrynė dešinįjį vokiečių sparną, tuomi uždavė jiems baisų smugį.

Rheimso ir Verdun apielinkėse vokiečiai dar ginasi, bet jų gynimos sujungtas su tokiu nuožmumu, kaip va–sunaikinimas Rheimso bažnyčios Notre Dame, puikiausio architektūros tvarinio iš XIII amžiaus, kad visas pasaulis piktinos jų darbais. Negeriaus pasielgė su miestu Louvain ir Malines turtu.

Vokiečiai mano pasitraukti ant savo žemių prie upės Reno, kariuomenės prancūzų, anglų ir rusų skina sau kelią prie Berlino.

Dabartiniu laiku vokiečiai dar stipriai laikosi ant savo pozicijų prie upės Aisne. Čia eina smarkūs susirėmimai ir prisieina laukti, ką suteiks mums ateitis.

Dabar perbėgkime rusų karę su austrijiečiais ir vokiečiais. Pradžioje rugpiūčio Rusija užėmė puikią poziciją. Jos kariuomenė visur buvo paėmus viršų ant priešų. Iš vienos pusės varė austrijiečius atgal ant visos linijos nuo Liublino iki upės Dniestro, iš kitos pusės įsiveržė į Rytprūsius.

Susirėmimuose su austrijiečiais rusams puikiai sekėsi, vokiečius gi tiktai sumušė, suardė jų kombinacijas, ir atskyrė nuo didžiosios armijos dvyliką korpusų.

Pirmos dienos rugpiūčio buvo baisios Galicijai. Po kruvino mūšio prie Haličo rusai pergalėtojai po vadovyste gen. Brosilovo varė silpnesnius autsrijiečius Lvovo link. Ant galo austrijiečiams buvo užduotas baisus smūgis. Austrijiečiams gresė pavojus būti iskirstais. Armijos Danklo, Auffenbergo ir didžiojo kunigaikščio stengėsi iš visų spėkų, kad sutraukus savo spėkas į kruvą. Tuomet Lvovas puolė. Austrijiečiai slepiasi ties tvirtove Przemysliu, kurio kanuolės turėjo pagelbėti sumuštoms armijoms. Rusijos kariuomenės, matydamos, kad netaip lengvai bus paimti Przemyslį, visą savo spėką atkreipia ant Jaroslavo, sumuša čia austrijiečius ir vokiečius ir gena juos Przemyslio link. Tuo pačiu laiku persikelia per upę Saną augščiau Jaroslavo ir sumuša autsrijiečius ties Komarna. Po savaitinių susirėmimų rusai užima tvirtovę Chrow, kuo atskiria visai Przemyslį. Nuo šios valandos Rusijos armija spiria austrijiečius į vakarus Krokuvos link.

Rusijos armijos generalės spėkos užima miestus Lancut, Przewarsk, Rzeszow ir kitas aplinkines vietas, šiuo gi laiku verda mušiai prie Tarnovos. Šis mušis, rusams jį laimėjus, praves jiems kelią per upę Dunajco.

Krokuva yra svarbiausia vieta šioje karėje. Nuo jos prigulės tolesni pasisekimai rusų armijos.

Rusai per daug išsismaginę atsidurė net ties Elbląg, iškur juos prispyrė pasitraukti, ir prie Szczytno buvo baisiai sumušti vokiečių gen. Hindenburgo armijos. 30,000 rusų žuvo šiame mūšyj.

Gen. Rennenkampfo armija išpildžius savo užduotį Prūsuose pasitraukė prie Osovco ir Gardeno. Vokiečiai sutraukę gana stiprias spėkas pradėjo veikti Prūsuose ir net atsidurė Suvalkų riedyboj. Spyrėsi prie Kauno, tiktai pasisekimo neturėjo, nes iš visur turėjo pasitraukti su dideliais nuostoliais. Lietuva turėjo nukentėti, nes tapus karės lauku, bus smarkiai sunaikinta, bet yra vilties, kad vokiečiai turės visai pasitraukti iš Lietuvos. Abi armiji, kaip rusų taip ir vokiečių rengiasi prie generalio mūšio, kuris nuspręs, kuri pusė laimės.

Kariškose operacijose Serbijoj galima pastebėti, kad serbams nepasisekė įsiveržti į Vengriją ties Zemun, nes buvo čia atmušti, daug geriau pasisekė serbų ir juodkalniečių armijoms Bosnijoj ir Hercegovinoj, nes ir gyventojai tų šalių jiems pritaria.

Išilgai upių Dunajaus ir Savos eina nuolatiniai susirėmimai, kurie austrijiečiams neatnešė jokios naudos. Austrijiečiams abelnai šioje karėje nesiseka. Visur ir visada jie sumušami.

Hercegovinos sostinė Mostar jau randasi serbų rankose. Bosnijos sostinė Serajevo arba jau baigiama užimti, arba jau užimta.

Japonams labai nepatiko, kad vokiečiai nori įsigalėti Azijoj. Nuo senai japonai šnairuoja ant vokiečių ir laukė tiktai progos, kad juos kiek nusilpninus. Europos karė kaip tiktai ir suteikė japonams tą progą. Japonai apskelbė karę ir pradėjo atakuoti vokiečių tvirtovę Kiau-Chau. Gaunamos iš ten žinios praneša apie japonų pasisekimus. Pastaruju laiku matyti, kad Kynai nepatenkinti japonų veikimu ir tarp jų kila nesusipratimai. Taip jau labai mažai žinoma apie šią karę.

Ant jurių iki šiam laikui dar nebuvo didžių susirėmimų. Vokiečių laivynas ramiai ilsisi Wilhelmshafene, austrijiečių Poli ir Cattaroje. Šiaurinėse jurėse atsibuvo vienas tik mūšis, prie Helgoland salos. Šiame mušyj vokiečiai pražudė 11 kreiserių.

Adrijatiko jurėse randasi prancūzų ir anglų laivynas, kurie nieko neveikia.

Dabartinė karė iškėlė naują būdą susirėmimų, būtent ore. Orlaiviai apginkluoti bombomis skrenda ant priešų kariuomenės, miestų ir baisiai naikina žmonių gyvastis ir turtą. Ypač daug rašoma apie vokiečių Zeppelinus, kurie tiek pridarė nuostolių Belgijai, Prancūzijai, kad visas pasaulis biaurisi jų darbais.

Labai mažai girdėties apie prancūzų orlaivius, kurie buvo pagarsėję, kaipo labai tobuli.

Abelnai imant, Prancūzija, Anglija ir Rusija iki šiai dienai turi viršų ant savo priešų, ir jeigu toliaus joms seksis taip, jos bus pergalėtojomis ir nuo jų daugiausiai prigulės perkeitimas politiško žemlapio Europoje.

ATSIŠAUKIMAS RUSIJOS KONSTITUCIJINIŲ DEMOKRATŲ.

Dabartinė karė suvienijo rusų visus luomus, partijas ir pakraipas į vieną čielybę. Net tos partijos, kurios sistematiškai kariavo prieš valdžią, atsisakė nuo savo idėjų šiuo tarpu ir remia valdžią. Rusijos žmonės suprato, kad dabartinis momentas yra vienas svarbiausių, kad čia eina apie jų gerovę, ir geriau dabar ginti savo valdžią, negu prijausti vokiečio militarizmo spėkai.

Profesorius Miliukovas, vadas Rusijos konstitucijinių demokratų, kuris pirmiaus visados aštriai kritikavo rusų valdžios veikimą ir kovojo prieš činovnikų sistemą, dabar atsišaukia į Rusijos liaudį ir jos patrijotizmą, ragindamas ginti savo kraštą prieš vokiečių įsiveržimus.

Šalininkai konstitucijinių demokratų išleido iš savo pusės prie savo narių sekantį atsišaukimą:

''Šioje valandoje, kada priešas stovi prie mūsų šalies vartų, kada mūsų broliai remiasi su tuo prie(šu ir lieja savo kraują už Tėvynės gerovę ir tie, kurie pasiliko namuose yra šaukiami prie didžiausio pasišventimo ir aukų nešimo kaip dvasinių taip ir medžiaginių, mūsų partijos vedėjai skelbia visiems savo politikiniams draugams ir pritarėjams, kur tiktai jie randasi, iki galo pildyti savo pareigas, kaip Rusijos vaikai, ypač šioje sunkioje karėje, nežiūrint kokias ji gali atnešti pasekmes''.

''Nežiūrint kokios yra mūsų pažiūros politikoje vidurinių valstijos reikalų link, mūsų pareiga yra dabar padėti Rusijos valdžiai išlaikyti mūsų šalį vienatoje, kad jinai nenustotų savo autoriteto tarp kitų valstijų''.

''Užbaigiame šiam kartui mūsų ginčus ir nesutikimus su valdžia ir nepadarysime jokios iš savo pusės priežasties, kuri būtų nenaudai mūsų šalies. Jaučiame, kad mūsų šventa pareiga yra pagelbėti tiems, kurie mušasi už mus, tikėdami, kad mūsų pusėj yra tiesa''.

''Tegul užtai visos šalies moralis parėmimas priduoda jiems narsos ir ištvermės, tegul mūsų armija, jausdama mūsų paramą neabejoja į mūsų išlaimėjimą, bet tvirtai tiki, kad mūsų šalis sulauks daug laimingesnės ateities''.

Gruvesiai garsaus knygyno Lanvai no mieste, Belgijoj.

ANT KAUKAZO NERAMU.

Rusijoj visados prieš **kokią suirutę**, sumišimą viešpatauja **tyla.** Tiktai tada Rusijoj iškįla aiškiai ugnies liepsnos, **kad jau gresia koks nors pavojus iš lauko. Revoliucija Rusijoj paprastas apsireiškimas kiekvienoje karėje.**

Iš labai neaiškių žinių, kurios labai retai pasiekia Ameriką, galima spėti, kad ant Kaukazo jau nuo pradžios karės gimė revoliucijinis judėjimas.

Kaukaze nuolatos galima buvo patėmyti revoliucijinį judėjimą armenų ir gruzinų.

Paskutinė agitacija **buvo** plačiai varoma 1905 **metais. Tada plačiai buvo iškilęs žemės klausimas, arba taip vadinamas agrariškas klausimas. Kaukazo** gyventojai ne vien **tiktai** rūpinos socijališku klausimu, bet ir religijiniu. Gruzinų šalis susideda iš trijų gubernijų: Tifliso, Batumo ir Kutaiso. Rusija užėmė Gruziniją 1802 metais. Revoliucijinis judėjimas tarp gruzinų apsireiškė 1836 metais. Tada rusų valdžia apskelbė, kad gruzinų egzarchija turi priklausyti nuo Rusijos.

Nuo to laiko beperstojimo verda gruzinų tarpe neapykanta ir nesykį jau buvo priėję prie kruvinų susirėmimų, kuriuos rusų valdžiai sekdavosi išlaimėti.

Pavojingiausiu Rusijai yra armenų judėjimas. Armenai priguli prie trijų viešpatijų: Turkijos, Rusijos ir Persijos. Tečiau tautinis susipratimas pas armenus labai aukštai stovi, ypač, kad armenai užsilaiko vieno tikėjimo. Ant tautiškai-religijinės dirvos plėtojasi pas juos jaunaarmenų judėjimas kurio siekiu yra atnaujinimas armenų karalystės.

1828 metais Rusijai pateko kalnas Araratas, armenų tautiška šventykla. Šis kalnas su visomis savo bažnyčiomis, vienuolynais sudaro centrą armenų viešame gyvenime. Dabar be rusų valdžios leidimo negali armenai ir bažnyčios vadovo sau pasirinkti, Toki įstatymai galėjo rusams daug padėti priel armenų rusifikacijos. Rusija bepaliovos stengėsi kaip galima greičiau armenus surusifikuoti, tas rusų atkaklus pasirįžimas iššaukė iš armenų pusės griežtą pasipriešinimą.

1903 m., kad rusų valdžia sukonfiskavo bažnytinius armenų turtus, armenai sukilo. Rusijos valdžiai pasisekė juos numalšinti. Armenija, lig tam laikui išrodanti rami ir ypatingai neapkenčianti Turkijos, dabar visas savo pajėgas atkreipė Rusijos link.

Pradėjo veikti armenų didžiosios organizacijos. Armenų atstovai pirmoj, antroj ir trečioj Rusijos Valstybės Dūmoj, užėmė vietas kairiosios opozicijos sparne.. Armenijos revoliucijonieriai susinešė su Rusijos. Kada 1905 metais Armenija buvo pasirengus iššaukti revoliuciją, rusų valdžia sugebėjo sulaikyti pasiųsdama jų numalšinimui mahometonų tauteles totorių, čerkesų ir kurdų, kurie baisiai neapkenčia armenų.

Ar dabartinė karė pagadys ant Kaukazo didžios revoliucijos liepsnas, sunku pasakyti. Bet kad nepereis viskas ramiai negalime abejoti. Vokiečių agentai jau norėjo iššaukti tarp Kaukazo giminių sukilimą, bet ligšiol dar nėra jokių žinių, kokias pasekmes apturėjo. Antra vertus vokiečiai čia ne ką peš. Čia be jokių vokiečių ar kitų kurstymų gali kilti revoliucija, nes dirva tam seniai jau yra prirengta.

KIEK ŽUVO KARIŠKŲ LAIVŲ LAIKE KARĖS.

Nuo pradžios karės iki šiam laikui žuvo 40 kariš. kų laivų. Dauguma iš jų buvo nuskandinti arba visai sunaikinti. Prancūzija nepražudė nei vieno iš savo kariškų laivų. Kitos valstijos nebuvo taip laimingos ir kiekviena iš jų priskaito nemažai savo karišku laivų.

Aiškiai galėsime pamatyti kuri valstija ir kiek nustojo laivų iš sekančių skaitlinių.

Valstijos.	Kiek žuvo laivų.
Vokietija	22
Anglija	10
Austrija	5
Rusija	2
Japonija	1
Išviso	40

Žuvo laivai prie sekančių aplinkybių:

3 rugsėjo. Rusijos kariškas laivynas buvo susirėmęs su vokiečių laivynų ties salomis Aland. 2 Rusijos karišku laivu nuskendo.

9 rugsėjo. Anglų laivynas nuskandino vokiečių povandeninį laivą.

13. Vokiečių kreseriai: "Goeben" ir "Breslau" labai sugadinti buvo parduoti Turkijos valdžiai, kad išsaugojus juos nuo papuolimo į nelaisvę.

16 rugsėjo. Prancūzų kariškas laivynas nuskandino austrijiečių karišką laivą "Zrinyj" ir kitus tris.

16 rugsėjo. Vokiečių drenautas gerokai apdaužytas pasislėpė Norvegijos intakoje Trondjham, kur jisai buvo nuginkluotas.

27 rugsėjo. Vokiečių kreiseris "Magdeburg" sunaikintas rusų laivyno Finlandijos intakoje.

27 rugsėjo. Anglijos kreiseris "Highftler" nuskandino vokiečių garlaivį "Kaiser Wilhelm", kuris karės laiku buvo perdirbtas į karišką laivą.

MŪŠIAI TEBESITĘSIA PRANCŪZIJOJ.

Paryžiūje oficijaliai paskelbta, kad prancūzų kariuomenės generalis štabas turi vilties link pasisekimų suvienytų armijų Prancūzijoj. Ligšiol nepadaryta stambių nuopelnų, visgi matyties šioks toks progresas. Prancūzų kariuomenės kairysis sparnas turėjo gana smarkius susirėmimus su vokiečiais, rezultatai tie patys. Kiekviena armija pasiliko prie savo pozicijų.

Išleistas valdiškas pranešimas suteikia žinių, kad prancūzų kairysis sparnas, stovintis šiaurėje nuo miesto Somme ir tarp Somme ir Oise buvo susirėmęs kelis sykius su vokiečiais. Jokių permainų nebuvo.

Centralės prancūzų spėkos, ties Champagne ir rytuose nuo Argonne ir Meuse padarė mažą progresą.

Woevre distrikte, Lataringijoj ir Vogezų kalnuose irgi jokių permainų neatsitiko. Vienu žodžiu, kaip Vokietijos taip ir Prancūzijos armijos pasilieka po senovei.

Prancūzų armijos užima linijas nuo rytų iki vakarų provincijose Pont-a-Mousson, Apremont ir Meuse, kiaurai St. Michael, ties kalnų Spada.

Pietuose nuo Verdun prancūzų kariuomenės linija traukiasi tarp Verdun ir Reimso. Generališkos spėkos sutrauktos ties Varennes, šiaurėj nuo Souain ir Roman geležinkelių.

Dešinysis sparnas atsiduria Aisne, Soisons.

PRANCŪZIJOS MINISTERIŲ PIRMININKO SŪNŪS SUŽEISTI KARĖJE.

Du sūnu ministerių pirmininko Viviani randasi skaičiūje sužeistųjų. Vienas išgulėjęs ligonbūtyje, kiek laiko, iškeliavo vėl į karės lauką, antras nežinia kur dingo. Spėjama, kad būdamas sužeistu pakliuvo vokiečiams į nelaisvę.

BELGIJA KARĖS LAUKU.

Belgijos karalystė užlieta vokiečių kareiviais. Arti pusės milijono belgų žuvo. Belgijos miestuose viešpatauja vokiečių kareiviai. Vienas tik Antverpas laikosi, stiprus jo padėjimas neprileidžia priešų prie jo sienų. Bet kaip ilgai galės spirties Antverpas, ar galės jis išlaikyti vokiečių užpuolimus?

Tas liūdnas faktas, tie baisūs apsireiškimai nėra naujiena mažai belgų tautai, nes visų tų nelaimių priežastis — Belgijos pozicija. Belgija randasi viduryje kariaujančių valstijų. Belgijos šalis daug metų buvo karės lauku visokių Europos valstijų.

44 metai atgal, kada kitos valstijos privertė Prancūziją ir Vokietiją, kad užlaikytų jos neutralitetą, Belgija buvo sužeistųjų prieglauda, mirusiųjų kapais.

Dabartinėje karėje jinai nelaiko jokių ypatiškų reikalavimų, visgi jai prisiėjo pergyventi daug juodų valandų ir apturėjo nuostolių daugiau už kariaujančias valstijas.

Nebekalbant jau apie dabartines karės nelaimes Belgijoj, Pirmiau buvusios karės tiesiog ją užkankino. Jinai turėjo pernešti sunkų jungą Cezariaus ir romenų. Kariuomenė Belgijos kariavo bemaž su kiekviena tauta ir dalyvavo baisiausiuose mūšiuose, apie kuriuos tik mena istorija.

Belgijos žemė yra persisunkus krauju visų Europos tautų, jos tvirtovės yra pagarsėjusios pasaulio istorijoj.

Bruselis, Antverpas, Leodium, Namuras, Charleroi, Ostende, — žinomos vietos, pagarsėjusios atsibuvusiais prie jų smarkiais mūšiais ir suteikiančios garsią praeitį Belgijos karalystei.

Vienas miestas Leodium buvo šesis sykius bombarduojamas ir šešis sykius jis buvo patekęs į priešų rankas.

Karolis Narsusis buvo užėmęs jį 1463 metais ir sulyginęs jo sienas, namus su žeme. Dusyk jį buvo užėmęs Maksimijonas. 1649 metais Leodium buvo patekęs į rankas Kolonijos valdytojaus. 1875-84-87 metais buvo pas jį apsilankius Prancūzijos armija.

Prie Leodium atsibuvo smarkūs susirėmimai tarp prancūzų ir austrijiečių kariuomenių laike revoliucijinės karės 1792 metais. 1886 m. socijalistai buvo parengę čia kruvinas revoliucijas, laike kurių žuvo daug žmonių.

Istorija miesto Namuro nebuvo laimingesnė. Laike keturių šimtmečių buvo jisai visokių Europos armijų vietovė.

Antverpas, Bruselis ir Gandava buvo atakuojami ir paimti kunigaikščio Parmos 1585 metais. Liudvikas XIV užėmė miestą Mons 1691 m. Padovanojo jį Ispanijai 1697 m. 1701 m. paėmė jį prancūzai. Kunigaikštis Sabaudijas paėmė Monsą 1709 m. 1746 metais išnaujo jis papuolė į prancūzų rankas.

1705 metais anglų kariuomene įsiveržė Brabantan ir laike penkių metų ši provincija buvo liūdininke nuolatinių karių prancūzų su anglais. Tvirtovę Lille Marlborough buvo užėmęs 1709 m.

1792 metais prie Jemappes atsitiko baisus mūšis tarp prancūzų ir austrijiečių kariuomenių ir pasekmės to mūšio buvo išvijimas Austrijos armijos už upės Mause.

1794 metais prancūzai sumušę anglus, išvijo juos iš apielinkių Malplacquet.

1831 metais Holandijos armija peržengė Belgijos rubežių ir išnetyčių užpuolus belgų kariuomenę sumušė ją ir užėmė Belgiją.

Belgijoj atsibuvo didžiausi mūšiai Napoleono laikuose ties Quatre ir Waterloo, kurie padarė galą Napoleono siekiams, užvaldyti visą pasaulį.

Ir tas dar ne viskas, nes be užpuolimų kitų valstijų Belgija turėjo perkęsti visokias pervartas viduryj savo šalies. Maištai, revoliucijos ilgai kankino nelaimingą šalį. Nuo laiko uždėjimo dabartinės viešpatystės, tai yra nuo 1830 m., Belgija buvo savystovė valstija, konstitucijos turėdama rėdą. Nors jos savystovystei buvo kelis syk grūmuojama visokių valstijų, ji išlaikė savo garbę. Laikė paskutinės prancūzų su vokiečiais karės jai daugiausiai gresė pavojus būti sutrintai ir pagal sutarties padalintai tarp Prancūzijos ir Vokietijos ir tam tikslui prancūzų kariuomenė susijungė su vokiška, žadėjo ją sumušti. Anglija turėdama omenyje, kad jai iš tokio atsitikimo nebebūtų didelės naudos užprotestavo Paryžiuj ir Berlyne ir jos protestas ant tiek buvo svarbus, kad sumanytojos panaikinti Belgiją turėjo atsistkyti nuo savo plenų.

Taip Belgija paliko laike visos karės neutralė ir net nuginklavo prancūzų armiją, kuri po sumušimo ties Sedanu, ieškojo sau vietos pasislėpti Belgijoj.

Šiuo laiku Vokietija apsupo Belgiją, užėmė jos miestus ir kįla abejonės, ar nemanys Vokietija pasilikti sau Belgiją kaipo provinciją. Tas žinoma galėtų atsitikti jeigu vokiečiai liktų pergalėtojais šioje karėje, kas dar toli grazu negreit įvyks. Bet jeigu tas atsitiktų, tai galima tvirtai tikėties, kad taika negreit užviešpataus Europoje. Anglija jokiuo būdu nedaleistų, kad jos pašonėj atsidurtu Vokietijos ribos, ir iš paskutinių stengsis užkenkti vokiečių norams.

Gruvesiai Termondo mieste, Belgijoj.

Kas gali atsitikti, parodys ateitis, tuo tarpu Belgijos gyventojai narsiai kovoja su savo užpuolikais, kurių žiaurumas taip yra biaurus, kad sunku aprašyti.

Šimtais, tūkstančiais žūna Belgijos kareivių už šalies liuosybę, dega jos miestai, griuna puikūs bažnyčių mūrai, ir kas atmokės, atlygins už tas skriaudas?

LENKŲ AUTONOMIJA.

Lenkų klausimas pastaruoju laiku buvo užėmęs gana svarbią vietą politikos klausime. Europos valstijos, jų politikieriai tam klausimui pašvenčia daug laiko ir iškelia aikštėn visokias priemones pagal kurių turės susitvarkyti naujai atgimusi Lenkija. Kad Lenkija turės atgauti savo teises, niekas rodos neabejoja ir tas klausimas neranda sau priešų, nes teisybės delei, kiekvienas turi pripažinti, kad Lenkijai, kaip ir kitoms pavergtoms tautoms nosenai priguli suteikti savyvaldą. Aiškiai matome, kad jokie privertimai, spaudimai negali prislėgti tautų dvasios. Lenkai, lietuviai latviai ir kiti amžius buvo sloginami, verčiami išsižadėti savo tautystės ir susilieti su svetimais sau gaivalais ir amžius jie spyrėsi, ir jų energija, vieton kad dingti, daugiau pakilo. Šiandieną jau dauguma garsių politikierių, profesorių tvirtina, kad tauta kuo daugiau spaudžiama, tuo labiau pakįla kultūroje ir susipratime. Mes dažnai nepatėmijame tautos subrendimo, pakol kokios nors aplinkybės neiškelia mums jų darbų, neparodo aiškiai, kaip augštai jos yra subrendę. Visi matėme, kad lenkai bruzda ne nuo šiandien, lenkų ypatybė — tai plačiai paskelbti apie savo veikimą plačiamjam pasauliui, visgi jų visi plenai pasirįžimai buvo pridengiami po sunkia našta Rusijos jungo. Dabartinė karė mums pilnai parodo ko lenkai tikėjosi, ko laukė iš ateities, ir ką jie manė veikti, kad būsimas laikas jiems atneštų kaip galima daugiaus naudos. Europos karė — lenkų svajonių išsipildymas ir ne vien lenkų, bet daugelio tautų, jų skaičiuje lenkų artymiausi, kaimynai lietuviai gali tikėties del savęs didelių permainų politikos srityje. Karė visados permaino ne tik didžiųjų valstijų padėjimą, bet nesykį iškelia aikštėn ir mažas tautas. Lenkai pasinaudodami svarbiu momentu, sujudo ir visokiais būdais stengiasi įvykdinti savo svajones. Lenkų politikieriai užmezgė ryšius su prijaučiančioms jiems didžiosioms valstijoms Prancūzija ir Anglija, kurios pažadejo jiems savo tarpininkystę. Rusija atsidūrus karės sukuryje, norėdama palengvinti savo padėjimą Lenkijoj, kurios gyventojai labai nemalonius jausmus auklėjo savo širdyj prieš dvigalvį arelį, išleido atsišaukimą prie lenkų, pažadėdama jiems autonomiją, jeigu tiktai visi lenkai stos po jos vėliava ir kariaus prieš jos priešus. Austrija nepasilikdama nuo Rusijos, paminėjo nors ir neaiškiai, kad ir jinai sutiktų matyti Lenkiją liuosa ir neprigulminga. Vokietija pradėjo varyti karštą agitaciją lenkų tarpe prieš Rusiją. Visos Europos didžiosios valstijos tapo užinteresuotos Lenkija. Lenkų ūpas pakilo, garsesnieji lenkų veikėjai pradėjo plenuoti, kur geriaus lenkams prisiglaudus, kad daugiaus del savęs naudos apturėjus. Laikraštija sutikdama rusų pažadėjimus, labai optimistiškai žiūrėjo Lenkijos ateitin. Tiesa, kairieji lenkų laikraščiai paskelbė, kad nėra kuo labai džiaugties, nes rusai visados žada, kada jiems prisieina blogai, jų balsai praėjo nepatėmyti. Rodėsi, kad su lenkų autonomija jau užbaigta ir jinai be jokio vargo galės ją atgauti, bet paskutiniai atsitikimai parodė, kad ir lenkai dar ne visai yra prisirengę sutikti taip svarbią savo gyvenime valandą. Dar gerai neapsižvalgę, pradėjo jie jau skirstyties sau geresnes pozicijas. Viena dalis lenkų po vadovyste savo politikierių Galicijoje sutvėrė Tautos valdžią, kurios prisakymu visi lenkai turėjo stoti po Austrijos puse ir kariauti prieš rusus. Paremdami savo prisakymus Austrijos priešakumu lenkams, griežtai pasmerkė Rusijos politiką, ir jai prijaučiančius lenkus padabino vardu išgama. Kokius tikslus varė toji Tautos valdžia sunku suprasti. Jos atsišaukimas neatnešė didelės naudos lenkams, nes netrukus laikraščiuose pasirodė kitas atsišaukimas, po kuriuo pasirašę Lenkijos tautiškos draugijos, priešaky su H. Sienkevičiu, vienu iš garsiausių lenkų rašytojų, šaukė savo viengenčius prisidėti prie Rusijos, nes daugiaus yra šansų išlaimėti po Rusijos valdžia, negu po Austrijos. Tautos valdžiai tuojaus prisakyta užbaigti savo veikimą. Tame atsišaukime, kuris tilpo visuose Varšuvos laikraščiuose ir kurio turinys net buvo patalpintas rusų laikraštij "Rieč", daugiausiai spiriama ant to, kad pergalėjus rusams, anglams ir prancūzams galima tikėties, kad lenkai susilauks suvienijimo visų savo žemių, laimėjus Austrijai ir Vokietijai turėtų žūti toji viltis.

Atsirado dar tarp lenkų trečioji pakraipa, kurį pataria lenkams nieko netarti, nieko neveikti, vien laukti. Kada lenkai patėmys, kad viena iš kariaujančių pusių ima viršų-padėti jai. Labai keista politika, kol to lauksi, teirausies, pats gerasis kąsnelis ir galėtų praslinkti pro tavo lūpas.

Mes matome, kad lenkų padėjimas yra labai keblus, ypač, kad toji jų taip garsi vienybė iškriko. Kol jie laikėsi vienybės, galima buvo tikėties, kad pusieks savo tikslo, negalima ir dabar tvirtinti, kad lenkai prakiš, bet jau sunkiaus bus išgauti Lenkijos autonomiją, jeigu jie skirstysis į partijas ir viena iš jų glausis po Austrijos sparnu, antra po Rusijos globa. Jau ir dabar ateina gandas, kad rusų valdžia atsijima savo pažadėjimus, paduodama kaipo priežastį lenkų visuomenės rėmimą Austrijos. Gali būtį, kad tos žinios paleistos vokiečių delei suklaidinimo lenkų Amerikoje ir kitur, nes Vokietijai labai norėtūsi susiundyti lenkus prieš Rusiją, bet gali būti, kad Rusijos valdžia ištikrųjų, matydama lenkų svyravimus ir neprisirengimą atsiima atgal savo pažadėjimus, kurie buvo duodami ne paties caro, bet tiktai viršininko rusų kariuomenės—Didžiojo kunigaikščio Mikalojaus. Mes buvome pratę žiūrėti į lenkus kaipo mūsų priešus, kada jie trukdydavo mūsų augimą, bet mes niekados lenkams nepavydėdovame išsipildymo jų svajonių — gavimo autonomijos. Ir dabar lenkams atsidūrus tokiame keblame padėjime, užjaučiame jiems ir norėtumėme, kad jų norai išsipildytų vien tiktai be skriaudos Lietuvai. Kiekvienam paliekame tą, kas jam priguli.

Sunku dabar kas nors pasakyti apie lenkų autonomiją. Sukilus tokiai suirutei Europoj,, kiekviena kariaujanti val. savotiškai nušviečia padėjimą Europos tautų, vargiai galima surasti kame gali būti tiesa. Visgi paviršium galima numanyti, kad lenkams yra tvirtas pamatas tikėties Lenkijos autonomijos, nors ir ne taip plačios kaip jie mano, nes Lietuva kaip Mažoji taip ir Didžioji, Suvalkija nesutiks eiti po Lenkijos globa, apie tai lenkams nevertėtų svajoti; lenkai gali išgauti Lenkijos autonomiją tokią, kokią jinai neskriausdama kitų tautų galės apturėti.

Viskas dabar prigulės nuo karės ir kariaujančių valstijų. Pasisekus Rusijai. Prancūzijai ir Anglijai, pastarosios dvi galės pertikrinti pirmąją, kad lenkams autonomija, būtinai reikalinga. Jeigu paims viršų Austrija ir Vokietija tada nežinia kaip būtų.

Kol kas galime tiktai laukti karės pasekmių.

Žinias iš Lietuvos.

Beveik visi žinomė, kad nuo Europos karės daugiausiai nukentėjo suvalkiečiai, bet kaip matosi, kad ir kauniškiai liko labai nuskriausti. Šiandieną gavau laišką iš Kražių parapijos Raseinių pav. Kauno gub., rašytą 19 d. liepos, 1914 m. iš kurio gerbiami skaitytojai aiškiai supras, kaip didžiai reikalinga yra pagelba mūsų broliams gyvenantiems Lietuvoje. Šiame laiške apie savo padėjimą Lietuvos ūkininkas žemdirbys rašo taip:

Anglijos sosto įpėdinis.

džiai mielas mūsų kun. klebone! Prie mūsų užėjo labai liūdni laikai, kilsta neramybė, visi esame, kaip numirę. Šiandieną daugumas mūsų brolių išvažiavo taisyties į kariumenę; visi, kurie tik tarnauja ir kas neturi "čistos atstavkos", ir taip-pat iš kelių metų daug "ratninkų" kartu su jais išvežė. Prie to ir arklius, kur geresnius atima, ir mūsų taip-pat atėmė tris pačius geruosius arklius, kurie verti po 400 ir po 500 rublių, o kariuomenėje kaina padėta po 270 rub. ir tai dar niekas neduoda pinigų, ale tik prižada, o arklius ima tuojau, ir mes patys turime pristatyti į Raseinius, ima taip-pat ir kiaules, ir karves, ir mėsą, grūdus; viską ima be pinigų; sako, kad bus apmokėta iš Vilniaus banko, bet šiandieną nėra nei kapeikos ir kaszin, kas bus su mumis, ir ko mes sulauksim, bet tuomi laiku turime visi skaudžias širdis."

Atjauskime savo brolius, Lietuvoje vargstančius ir gelbėkime juos gausiomis aukomis.

Kun. A. Yanušas.

IŠ LIETUVIŲ GYVENIMO AMERIKOJE.

NEWARK, N. J.

Rugsėjo 17 d. nepaprastame švietimos draugijos "Žiburėlis" susirinkime buvo svarstomi šie dalykai:

1. **Kasos stovis.** Apyskaita parodė, kad kason įplaukė aukų sumestų per "Spaudos leidimo paminėjimo" vakarą $23.30 c.

2. **Tam tikro "vaikų vakaro" surengimas.** Tą sumanymą padavė "Žiburėlio" užlaikomas vaikų mokyklos vedėjas p. Pempė. To vakaro tikslu yra žadinti vaikuose tam tyčia parinktomis deklemacijomis, žaidimais ir vaidinimais kilnus jausmus, pratinti juos prie dailių kultūringų pasilinksminimų ir prie viešojo pasidarbavimo. To sumanymo įvykinimą pavesta tam tyčia išrinktai komisijai.

3. **"Šeimynų vakaro" surengimas.** Sumanytojų mintin "Šeimynų vakaras" suaugusiems duotų progos susirinkti t. s. vienon šeimynon, pasipažinti ir drauge po dienos darbų atsikvėpti dailiais pasilinksminimais, prisilaikant kiekvienam dailaus elgimos taisyklių, kuriomis paprastai tvarkomas viešas ir privatinis gyvenimas pas kitas kultūringas tautas.

Kad sumažinus storžieviškumo ribas, tartasi tą vakarą atlikti be svaiginamųjų gėrimų iškyrus alų, kuriam taipogi ribas padėti. (Tų ribų dar niekas nesurado. Red.)

"Šeimynų vakarą" įvykinti pavesta komisijai.

4. **"Žiburėlio laikraštis.** Nutarta "Žiburėlio" laikraščin pasirinkti "Draugą" kuris plačiausiai nušviečia Amerikos lietuvių gyvenimą ir pradeda ingyt' ypatybes rimtai vedamo ir nusistovėjusio laikraščio. Išreikšta pageidavimas, kad "Draugan" siųsti visas apie "Žiburėlio" veikimą žinias.

(Seka ant 8 pusl.)

PASTABOS.

DVI SROVI — DU SEIMU.

NETEKO LYGSVAROS,

Mūsų politiškieji seimai perskyrė Amerikos lietuvius į dvi nelygi dali: didžioji dalis pakrypo į Chicagos seimą su jo visais nutarimais ir su jo įsteigtuoju "Tautos Fondu", antroji mažesnė dalis nukrypo į New Yorką, iš kur jau antras mėnuo iš visų didžiųjų patrankų šaudoma į katalikus. Sakau — ten mažesnioji dalis. Nes nors New Yorko seiman ir privažiuotų daugiau atstovų, negu į Chicagą, jie, tie atstovai, nei dešimtos dalies neatstovaus tiek lietuvių, kiek jų atstovavo Chicagos seimininkai.

Kad persiskyrėme — tai faktas, nors ir labai liūdnas. Lietuviai katalikai ir jų simpatikai ieškojo vienybės šiuo taip svarbiu laikú. Jie negaivino blogų jausmų į kitaip manančius žmones. Sakosi tos vienybės norėję ir mūsų laisvamaniai. Jie kaltina katalikus vienybės ardymu.

Aiškus pasisekimas Chicagos seimo, kuriame lietuviai katalikai, kaip kunigai, taip ir svietiškiai, buvo tik lygiateisiai seimo nariai, — išstumė iš lygsvaros visus to seimo priešininkus, (jų vardas legijonas) ir jie graudžiai pravirko, kiti gi net kolioties ėmė, matydami savo plenų nepasisekimą.

Spauda, kaip socijalistų, taip ir laisvamanių tautininkų tik ir mirga pliovonėmis prieš katalikus. Katalikai suskaldę spėkas, jie įnešę suirutę ir betvarkę, jie vedą grobimo ir viešpatavimo politiką, jie darą intrigas, jie visuomenės nuomonę falšuoją, jie križiokiškos krikščionystės pasekėjai, jie esą uždaryti klerikališkame kalėjime, tad, anot, "Vien. Liet." — reikią numesti klerikalizmo pančius!

Negalėdami ir nenorėdami kiekvienam atsakynėti ir jo klaidas išrodinėti, mes pasistengsime atsakyti visiems iš karto, nes visų užsipuldinėjimai yra sumesti ant vieno kurpalio.

KAS KALTAS, KAD ĮVYKO DU SEIMU?

Iškilus sumanymui suvažiuoti visiems lietuviams, iš pat pradžių pasirodė dvi nuomoni del seimo sušaukimo būdo ir vietos. P. Račkauskas, patarė laiką ir vietą nuspręsti Lietuvių Spaudos Draugijai, "Draugas" ir "Katalikas" išreiškė nuomonę, kad parankiausia būtų suvažiuoti Chicagon, rugsėjo pabaigoje. (Priežaščių čia nebekartosime). Nuo to laiko sumanymas ir pradėjo plaukti dviem vagom. Netrukus paskelbė pakvietimą į Chicagą Federacijos prezidentas kun. Misius. P. Račkauskas, tai ignoruodamas, darė savo: vedė laikraščių ankietą; tai nenusisekus, pasišaukė pagelbon sau tinkamas organizacijas.

Ir čia nesudaręs sau reikalingos didžiumos balsų, vis delto paskelbė pakvietimą į New Yorką. Gal dar nebūtų pasiskubinęs, bet privertė Chicagos komiteto atsišaukimas.

Dabar klausimas, katrie turėjo nusileisti, kai dar buvome tik pradėję skirties: ar katalikų Federacija ir Chicagos inteligentų būrelis, ar p. Račkauskas su jo visais balsuotojais už New Yorką? Kas kaltas, kad pagaliaus turėjome du seimu? Kad į šituos klausimus atsakius, mes atsiminkime šiuos dalykus. Vos tik pradėjome tarties apie suvažiavimą—"Tėvynėje" (vadovavusioje sušaukime New Yorkinio seimo) pasipylė insinuacijos prieš kunigus, prieš katalikus ir prieš visą krikščionystę ištisai. Į Šliupo paleistą obalsį: Šalin su kunigais! "Tėvynė", tą obalsį paskelbusi, nesurado nei žodelio pasakyti prieš. Matomai pritarė. Taigi New Yorko seimo rengėjai jau iš pat pradžių [illegible] nužvelgia klerikalizmą šaldė nuo savęs kunigus ir visus tuos kaatlikus, kurie savo kunigus gerbia. Beto kai p. Račkauskas nusprendė duoti balsą ir organizacijoms, tai vėlgi neteisingai išskyrė katalikų didžiąsias organizacijas, kurioms nepanorėjo duoti lygaus balso. Čia aiškus neteisingumas. Taigi tegul nei nedrįsta laisvamaniai girties, kad jie savo seimą vykinę bepartyviškai. Bet kad ir nebūtų jie visa to padarę, vis delto katalikai nebūtų turėję nei mažiausios priežasties išsižadėti Chicagos seimo. Anot patarlės: didesnis lašas visuomet mažesnį patraukia. Lietuviai katalikai kaip tik ir galėjo jausties tojo didžiojo lašo rolėje.

Katalikybė, kaipo išganingas veiksnys tautų gyvenime, jau ačiū Dievui ištirta per devyniolika amžių. Per penketą amžių ir lietuvių tauta su ja arti jau susigyveno ir sutapo. Lietuviai myli savo tikėjimą, savo bažnyčias ir kunigus. Kas gi yra mūsų gyvenime laisvamanybė su jos vadais Šliupais ir Račkauskais? Yra tai naujadaras, kurio pirmieji žingsniai tik pragaištį tautai rodo. Iš jų vaisių pažįsite juos. Jeigu vaisiai kartūs, tai ir medžias netikęs. Vieton krikščioniškos kultūros amžinų pamatų, jie rodo mums dvasios anarchiją, betikslingumą gyvenimo; jie nešа su savimi valios ištyžimą, ir doros pranykimą. Ir kada mums sako: neikite paskui Misių, Rutkauską ir kitus, bet klausykite Šliupo su Račkausku — mes turime pasakyti: ne, broliai! verčiau jūs ateikite pas mus. Bus ir jums ir visai tautai sveikiau ir naudingiau. Nenorite — tai jųsų dalykas. Ateis laikas, kada pasigailėsite.

AR CHICAGOS SEIMAS BUVO KLERIKALIŠKAS?

Tečiau Chicagos seimo rengėjai anaiptol nemanė per seimą varyti kokios nors tikybinės propagandos. Jiems tik rūpėjo, kad krikščioniškos tautos seimo nutarimai neprasižengtų prieš krikščionybės principus.

Tų svietiškių inteligentų, kurie kvietė į Chicagą drauge su Federacijos valdyba, niekas nei nemanė teirauties, ar jie katalikai, ir kokie jie katalikai? Nebijai dirbti iš vieno su katalikais — tad esi mūsų brolis. Seimas buvo politiškas ir tik apie politikos reikalus ir tartąsi. Tik malda "Tėve mūsų", kelis sykius atkalbėta, pridavė seimui krikščionišką išvaizdą. Už tą "Tėve mūsų" tur būt nepyko nei p. Račkauskas, nes, rodos, ir jisai tos maldos Autorių gerbia.

Šiaip jau seime vadovavo vieni svietiškiai, prezidijume nebuvo nei vieno kunigo. Seimas buvo lietuviškas, bet anaiptol ne klerikališkas. Kas gi jį suklerikalino? Gi vaidentuvė tų, kurie serga klerikalomanija, kurie mato klerikališką pavojų visur ten, kur tik pastebės kunigišką apykaklę. Ta nepamatuota klerikalizmo baimė — tai pavojinga ir kenksminga mūsų visuomenėje liga. Ja susirgusieji žmonės norėtų atstumti nuo naudingo darbo didelį skaičių dvasiškių inteligentų, kurie, kaip žinoma, nepraščiau nori ir moka rūpinties tautos reikalais, kaip svietiškiai; turėdami gi daug laiko ir pajėgų, ištikrųjų nemaža ir nuveikia. Šit ir Chicagos politiškas seimas aiškiai parodė, kad tarp kunigų randasi nemaža karštų, šviesių patrijotų ir naudingų darbininkų. Labai gaila, kad tame seime nebuvo d-ro Šliupo. Gal po jo nebebūtų šaukęs: šalin su kunigais, jeigu jam rūpi ištikrųjų tėvynės gerovė.

SUSTIPRĖJIMAS KLERIKALIZMO, AR KAS KITA?

Visi mūsų laikraščių graudųs verksmai neva del augančio klerikalizmo yra vien tik gaudavome, o tik girdėdavome sykį prisispyrę prašėme visų mūsų visuomenėje? Ką jie pagaliaus supranta klerikalizmo vardu? Ar jie mato skirtumą tarp katalikybės ir klerikalizmo? Atsakymų į tai nejų fantazijos dalykas. Mes ne gauname, o tik girdėdavome vieną ir tą pačią, baisiai "falšyvą" šeinę-katarinkos meliodiją ant tėmos apie klerikalizmo pavojų. Tad ir dar kartą aiškiai pasakome, kad kunigai reikalauja sau intekmės ir veikimo laisvės tik tikybos ir doros dalykuose, nes ta sritis jiems pavesta iš Augšto. Visuose kituose dalykuose jie ne tik nenori savo letenos gyvenimui užrioglinti, bet mielu noru užleidžia vadovavimą svietiškiams. Tik kadangi ir kunigais būdami jie nenustoja būti drauge ir visuomenės nariais, tad lai bus leista jiems ir visuomenės gyvenime lygiomis teisėmis dalyvauti. Kunigas dalyvaujantis visuomenės darbuose, atsako prieš tą visuomenę lygiai, kaip ir kiekvienas kitas visuomenės narys. Blogų kunigų darbų, viešų piktinimų mes nemanome ginti. Priešingai mes sakome, kad reikia išdirbti viešą lietuvių katalikų opiniją, su kuria turėtų skaityties ir mūsų kunigai. Žinoma, tokia stipra, bet sveika opinija būtų kaskita, negu cicilikiškas ujimas, kabinėjiamasis be priežasties, — ką pagamina tik neapykantos dvasia.

Nejaugi čia klerikalizmas? Jeigu tų pačių teisių reikalauja advokatas, daktaras, niekas nepavadins tai advokatizmu, daktarizmu ir nematys tame visuomenei pavojaus. Tik vieni kunigai kaž kodel išskiriami. Kodel? Mums matosi tik delto, kad mūsų šeine-katarinkos turi girgždėti ir traškėti taip, kaip jas užsukė tie, kurie iš jų savo biznį varo. Bedieviškas biznis, atkrikščionijimas visuomenės varomas jau nebepirmas amžis. Jį varo įvairūs slapti ir atviri Bažnyčios priešai. Daugelis mūsų inteligentų, ypač vyresniųjų — yra aukos jų dvasios, jų gausiai pagamintos literatūros. Tečiau tauta turi nusikratyti falšyvais katarinkų tonais, ji seniai pamylusi prakilnius ir harmoningus krikščionijos akordus.

Chicagos seimas neparodė sustiprėjimą klerikalizmo, bet apreiškė sveiką mūsų tautos branduolį, kuris duoda viltį geresnės ateitės. Ypač liūdname padėjime buvo mūsų išeivija. Bažnytinis gyvenimas buvo ligšiol iškrikęs, Šliupas su savo pasekėjais per dvidešimtį su viršum metų varė savo bedieviškąjį darbą ir rezultate vis delto pasirodė, kad vaisiai to darbo visai menki,kad mūsų išeivijos kamėnas dar pasiliko sveikas, kad tik šakelės kai-kurios nudžiuvo. Kada šukterėjo Federacijos valdyba, kada jos šauksmą pakartojo Chicagos inteligentai, tarpe kurių buvo ir keletas kunigų—indomus klausimas stojo prieš akis: ar daugelis lietuvių išsigąs to, kad tarp kvietėjų esama ir kunigų?

Pasirodė, kad išsigando labai nedaugelis. Didelė gi didžiuma parodė sveiką, liuosą nuo neapykantos sielą. Ir tie atvažiavo, ir drauge sutartinai dirbo.

Tai paduoda viltį, kad ir ateityje gyvenimas sudarys stiprų centrą mūsų visuomenėje, susidedantį iš aiškių katalikų ir visų tų, kurie katalikybę (arba plačiau imant — krikščionybę) gerbia ir skaito ją tautiška lietuvių religija. Tik ant to pamato mes ir galėsime statyti mūsų krašto ateitį.

KIEK GI SROVIŲ MES TURIME?

"Vien. Lietuvninkų" redaktoriui prisisapnavo labai malonus jam sapnas: plačiu tautos vieškeliu eina tautininkai, gi iš abiejų jo pusių slenka: socijalistai iš vienos pusės ir katalikai iš kitos pusės. Ir vieniems ir kitiems grąso pavojus inkristi į gilias grabes, iškastas iš abiejų vieškelio pusių. Gerai, kad tai tiktai sapnas, nes kitaip beabejonės būtų pakėlusios protestą dar kelios kitos mūsų srovės, kurių "Vien. Liet." nei nepaminėjo. Visų-pirma kur mes sutalpinsime laisvamanių partiją su savomis Ferrero kuopomis? Mes manome, kad ne visi tautininkai yra laisvamaniai ir atvirkščiai. Mes net manome, kad geriausieji tautininkai tai katalikai, nes jie myli tautą su visais jos ir dvasiniais ir materijaliniais turtais. Veidas tautininko nebekenčiančio katalikybės yra perdaug neaiškus. Į vietą paniekintų senųjų turtų jisai dar neišgalvojo naujų, tad ir blaškosi nabagėlis į visas puses. Toksai į tautos vadus netinka.

Bet jeigu apie sroves kalbėti, tai kur "Vien. Liet." padėjo mūsų nepraustaburnių — šakininkų srovę, kuri yra, deja, labai skaitlinga. Gal sakysite, kad statant ją greta kitų srovių — tos kitos užgaunamos. Mums gi rodos, kad "Šakės" dvasia buvo tuo cementu, kuris vienijo socijalistus su laisvamaniais tautininkais ir delto jos roles negalima ignoruoti. Nei vienas kitas šlamštas taip aiškiai neatvaizdindavo neapykantos Bažnyčios ir kunigų, kaip "Šakė". Chicagoj "tautininkų" švietimo įstaigoje "Aušroje" buvo ir 'Šakės' agentūra. 'Šakės" dvasia pagaliaus suvienijo mūsų socijalistus su kitais laisvamaniais padaryti dar vieną bloką New Yorke. Kiek jis bus tvirtas — parodys artimiausios dienos.

Ne! Būkime atviri! Mūsų tauta dar beveik neturi nei savos buržuazijos, nei kapitalistų, nei dvarininkų. aTigi visos partijų kombinacijos, paremtos skirtingais luomų reikalais, pas mus yra dar negalimos. Mūsų tauta — tai akisluogsnių dar nesuspėjo ninkų ir darbininkų tauta, tarp kurių dviejų apsireikšti didelio priešingumo reikalų. Visi mes reikalaujame gan radikalių atmainų kaip politikos gyvenime, taip ekonomiškuose santykiuose. Mūsų partijos — tai daugiausia tik ant popieros — vien fikcija. Šiek tiek aiškiau savo radikalumu nori išsiskirti mūsų socijalistai, tečiau ir jie netiek pačią socijalę idėją aiškina ir apaštalauja, kiek traukia žmones nuo Dievo ir Bažnyčios. Be to stoka jiems rimtumo, doros ir kitų svarbių privalumų. Pas mus ligšiol apsireiškia vyriausiai skirtumas pasaulėžvalgoj: ką padėti pamatan lietuvių tautos kultūros? ar Kristaus mokslą ir tuo mokslu paremtąją dorą, ir vienybę su Bažnyčia? — ar laisvamanybę? Iš to pas mus dvi srovi. Lietuvoje yra katalikai ir pirmeiviai, čia, Amerikoje yra katalikai ir laisvamaniai. Lietuvos pirmeiviai ir Amerikos laisvamaniai — tai tikri broliai. Kaip ten, taip ir čia jie sudaro menką mažumą, nors trūkšmo ir daug sukelia. Žinoma tarp katalikų ir laisvamanių yra vidutinės srovės, iš kurių vienos labiau linkusios į katalikus, kitos labiau į laisvamanius, tečiau skirtumą tarp abiejų sparnų sudaro ne kas kita, kaip skirta pasaulėžvalga, skirtas rišimas tikybinių klausimų.

Tečiau kadangi katalikai ir prie jų linkstantieji, kaip Lietuvoje, taip ir čia sudaro nemažiau, kaip 90 nuoš., (parodė tai ir Chicagos seimas) — tad lai sprendžia mūsų visuomenė, kas eina pačiu viduriu to platojo Lietuvos vieškelio. Tiesa, anie 10 nuoš. ar kiek jų ten yra, gyvi, veiklūs, daug judesni už katalikus. Bet būtų per drąsu statyti teoriją, kad katalikai visuomet turi būti nerangūs, nesusipratę ir visuomet turi duoti savę išnaudoti. Gyvenimas parodo kaip tik kitką. Katalikai kaip kitų kraštų, taip ir Lietuvos ima atgyti, tvarkyties, gyviau veikti. Ir kada "Lietuva" klausia, ką mums žada rytojus: ar suirutę, ar betvarkę, ar šviesų kelią kultūros darban — mums ir rūpi atsakyti: sveikas tautos branduolis, prisilaikąs Kristaus mokslo ir Jo įstaigos Bažnyčios ir eina tuo šviesiuoju keliu tikros kultūros darbą. Gi gaivalai krikščionystei priešingi, nieko daugiau mūsų gyveniman nejneša, tik suirutę ir betvarkę.

KAIP "LIETUVA" REMIA NAUDINGUS DARBUS?

40-ame "Lietuvos" numeryje skaitome šiuos redakcijos žodžius:

> Tie, kurie nuolat seka "Lietuvą," senai galėjo pamatyti, kad kiekviemą naudingą darbą mes visuomet visomis išgalėmis rėmeme....
>
> Tik nuo to rėmimo aniems naudingiems reikalams nei kiek nepalengvėjo. Kada pasirodė p. Gabrys su kun. Gustaičiu, "Lietuva" kankinės balsu graudžiai užraudojo apie amerikiečių skriaudimą. Kada "Tautos Fondo" pirmininkas nusiuntė "Lietuvai" atsišaukimą Fondo valdybos į visuomenę, "Lietuva" aplojo jį iš viršaus ir iš apačios tokiais redakcijos prierašais, kad išanksto galima pasakyti, jog nei vienas "Lietuvos" skaitytojas neaukos į "Tautos Fondą" nei sulužusio cento. Taip "Lietuva" "visomis išgalėmis remia naudingus darbus.
>
> Tikra ironija skamba šiame pasigyrime.
>
> Jei mes matysime, kad vykdoma svarbus ir naudingas reikalas, mes tą darbą, kaip ir ligišiolei remsimė;...
>
> Ar "Tautos Fondas" svarbus ir naudingas reikalas — "Lietuva" nežino. Laukia, ką pasakys Šliupas ir socijalistai. Savo gi nuomonės, matyt neturi.

Sumanymą "Lietuvių dienos Amerikoje" 26 lapkričio "Lietuva" kol kas skaitanti tiktai dešinėsės, klerikalinės srovės reikalu. Jeigu jam pritarsiančios ir abi kitos srovės, tai tuomet jisai liksiąs visuotinu reikalu.

"Lietuva" save, matyt, priskaito prie vienos iš anų dviejų srovių, tečiau savo neklerikališkos nuomonės ir čia nepasako, nes matyt, neturi. Laukia ką kiti visi pasakys, tada jau ir ji savo žodį tars. Taigi iš to visa aišku, kad "Lietuva" su savo nuomonėmis velkasi visų kitų užpakalyje. Tikrai išganinga taktika. Ji duoda garantiją, kad niekuomet per giliai neinklimpsi. Ir gudrumo didelio nereikia. Tik dairykies į šalis ir mokėk nosį pasukti tenlink, iš kur vėjas pučia.

"Lietuva" negalinti paremti "Taiutos Fondo", nes nėsą aišku, kokiems politiškiems reikalams būsią renkami pinigai ir kokia dalis eisianti tiems politiškiems reikalams, o kokia nukentėjusiems nuo karės.

Nuostabu, kad "Lietuvos" redakcija nežino to, ką šiandien žino kiekvienas lietuvis, kurs tik bent kiek interesuojasi tėvynės reikalais. Pagaliaus dar labiau nuostabu, kad "Lietuva", paminėjusi savo 39-ame N-yje Chicagos seimo nutarimus, jau sekančiame numeryje jų nebeatmena ir sakosi nežinanti, kokiems politiškiems reikalams rinksią aukas tie žmonės, kurie steigė Chicagos seime "Tautos Fondą'. O kai apie išskirstymą pinigų — tai padaryti nebus sunku. Gyvenimas pats geriausiai nurodys, kiek kuriam reikalui skirti, bile tik tų pinigų būtų. Fondo komisija, susideda juk iš 26 žmonių, gyvenančių įvairiose vietose. Jų rinktinė nuomonė tikrai bus kompetentiška, kaip geriausiai pinigus išskirsčius.

LAIŠKAI IŠ LIETUVOS.

Dedame čia keletą laiškų, rašytų iš Lietuvos pas gimines į Ameriką. Jie aiškiai atvaizdina mūsų brolių upą, buvusį pačioje karės pradžioje. Mes nuoširdžiai prašome visų, kam teks gauti laišką iš Lietuvos su aprašymu dabartinio padėjimo — atsiųsti tokį laišką į mūsų redakciją; mes spauzdinsime, kaipo labai svarbią ir indomią medžiagą.

1) Kotrina Gudienė, Žagarės par. rašo savo sūnui Aleksandrui (į Kensington, Ill.):

Pas mus blogai, ašarų pakalnė. 18 d., t. yra pėtnyčios rytą lyg perkūnas trenkė į visą svietą. Niekas nieko nejautė, taip staigiai pasipylė visokie popieriai, visokie prisakymai, kad visi be skyriaus atsarginiai būtų ant subatos Telšiuose ir į tą pačią dieną kad visi suvestų į mieščiukus par naktį statyti į mierą arklius ir ratus. Subatos rytą soda nuo sodos buvo girdėti klykimai pačių, motynų. Nevien atsarginius išvarė, bet ir ratnikus, pradėjus nuo 1909 metų ligi 1914 metų. Negaliu aprašytì, ką tokiuos išvarė: neužtekčiau popieriaus pažįstamiems aprašyti, tik galiu pasakyti, kad iš Tarvidų keturis, tame skaitliūje ir mūsų švogerį Gustą. Subatoje Telšius prikimšo atsarginių ir kito vaisko dides galybes. Atsarginiai šįryt, t. y. nedėlios rytą Škapliernoj pasijudino eiti, o nežinome, kur. Jau apie Telšius ima ir kitus gyvulius: bandą, avis, kiaules, mažai bepalikt patiems ir grudų; duoda popierėlius, sako užmokės; o dabar nebėra nei kaznačejaus, nei knygų Telšiuose. Bėga ir ponybė ir žydai iš miesto kažin kur. Ateis greitai ir mums gyvulius atiduoti. Vežimus jau išvarė. Tokios šį kartą naujienos pas mūsų. Nuvažiavę į Žarėnus gal jau dar kitokias rasime, kas valandą vis naujas. O su kuom mūšas ir delko, tur būt ir patys girdit. Kitos naujienos: šį metą baisiai giedri vasara ir karšta; karščiai rodė saulėkaitoje iki 29 R. Vasarojus prapuolė, nudėgė, rugiai paaugo, jeigu bulbos paaugtų — dar nieko būtų; ar bebus kam valgyti ir tas pačias; linai gatavai neauga, dabar užlinojo bišką.....

(Ant konverto Žarėnų pašto antspauda 22 liep.).

2) Liudvika Pocienė Žarėnų miestelio rašo savo vyrui Juozui liepos 21 d. (į Kensington, Ill.):

Dabar mieliausias mano Juozapėli, apznaiminu Tamstai, kad mes visi tebesame gyvi ir sveiki tiktai turime širdis didelei skaudžias ir nebematome sau tako per ašaras. Visi žmonės yra kaip numirę; niekas niekur nebdirba nieko. Rugiai, pievos ir javai — viskas stovi ant laukų: nėra kam bedirbti. Arklius ir zapasnus vyrus, kurie neturi daugiau, kaip 43 metus — tuos visus išrinko į karę. Karė pas mus bus didelė. Prūsas ir kiti karaliai eina ant mūsų karaliaus; atima gyvulius ir aš nežinau kur dingti ir kame būsiu su kūdikėliais.

(Iš Žarėnų išsiųsta 22 liepos senojo st.).

Laiškas iš Lietuvos kurį mums pridavė Jonas Klimas nuo Town of Lake.

21 d. liepos, 1914 m. Viekšniuose

Mieli mano vaikai!!!

Pasiketinau dar kartą Jumis pasveikinti (jeigu tik pasieksiu savo laišku). Pas mus užstojo baisūs laikai! Ašarų ir skurdžių nelaimių... Dar šią valandėlę iš Dievo malonės gyvi tebesame, bet nelaimių audros virte-verda, kas valanda naujos žinios ateina, kurių nei aprašyti negalima.. Taip išrodo, kad jei Dievo bus lemta pabausti mus, tad trumpame laike, sumaišys mus su žemėmis ir pelenais! Dabar per dvi dieni buvo išrinktas visas "Zapasnas vaiskas" ir 5 metų "ratninkai", taipgi 51 arklys iš Viekšnių valščiaus reikėjo prastu keliu nuvesti į Šiaulius, ir man teko vežti, nes geležinkeliais vežama kuriuomenė o prekių važiojimas ir keliauninkų traukiniai per parą vos du tebeeina. O iš Paprūsės į Mažeikius veža visokius galvijus, kuriuos privarta atima nuo žmonių, deda į vagonus ir nežinia kur veža.

Ačiū tau, Barbele, apturėjau laišką, kuriame aprašai Amerikos baisenybes, bet išdalies žiūrint, — gal Dievas Jumis laimys su sveikata ir gyvi gal susilauksite laimingesnių dienelių. O pas mus rugsėjyje nežinia kas bus! Užtai sveikinu, mano mieli sunai, kad dabar esate už sienos, nes kad būtumėte mūsų krašte, žinoma, visi trys būtumėte pakliuvę į "mobilizaciją". (O kiek skausmo ir ašarų būtų mums seniems tėveliams užduota!) Tolesnei, Barbelė, prašei manęs aprašyti smulkmeniškai visas naujienas — darbus, metus ir t.t. Bet delei susigraužimo širdies ant šio laiko atsiprašau, jeigu Dievas nukreips nelaimių rykštę nuo mūsų, tada kitame laiške aprašysiu visas smulkmenas o dabar negaliu suspėti ir aprašyti — nes pavojus didžiausias graso mums ir nežinia ar išliksime gyvi!

Daugel sykių jau pamasčiau: kada prisieis skirties su šiuo pasauliu, norėčiau pirm mirties palaiminti savo vaikus..! O kad jus gyvenate už plataus vandenyno, tad nors per laišką geisčiau tą atlikti, tik nežinia kada bus tas paskutinis laiškas...?

Dar atkartoju, kad pasakojama, pačtos išvež ir laikraščius uždarinės, tada su Amerika nebesusižinosime. Rasite, ir šis laiškas mano bus paskutinis.

Jūsų tėvelis **J. Klimas.**

NEKALBĖKIT NETEISIAI.

"Vien. Liet." 39-ame numeryje rašo:

> Federacijinių Seimas Chicagoje, nutaręs inkurti Lietuvos Gelbėjimo Fondą. Tam tikslui tapę išrinkta ypatos, iš įvairių valstijų, kurios ir sutvarkysią tą fondą. Bet indomu yra tas, kad šioms ypatoms Seimas davęs lyg kaip ir instrukciją, kad delei šito fondo jos teirautųsi su Tautos Fondu, kuris ar pora metų yra pas klerikalus inkurtas.

Atitaisome:

1) Chicagoje Seimas buvo ne Federacijinis, bet Lietuvių Politiškasis Seimas.

2) Prie R. K. Federacijos yra inkurtas "Tautos Iždas". Chicagos gi Seimas nieko bendro nei su Federacija nei su "Tautos Iždu" neturėjo. Seimas įsteigė "Tautos Fondą" ir jo komisijai jokių įsakymų nedavė apie susižinojimą su "Tautos Iždu'.

3) "Tautos Iždas" inkurtas ne klerikalų, bet lietuvių katalikų.

"Tėvynė" stengiasi išrodyti, kad New Yorkas gavęs didžiumą balsų, balsavusių del seimo vietos.

"Draugas" nemokąs skaitliuoti. Buvę palikta nubalsuoti 4-ioms organizacijoms. New Yorkas iš 8 balsų gavęs net 6, tad argi nedidžiumą?

Atsakome.

Kia p. Račkauskas paskelbė savo pakvietimą į New Yorko seimą, jis turėjo tik keturis anų organizacijų balsus: būtent tautiškojo Susivienijimo ir Tėv. Myl. Dr. R. K. Susivienijimo viršininkai balsavo už Chicagą, socijalistai gi, kaip pats p. Račkauskas rašė savo atsišaukime, dar nebuvo padavę balsų. 4 iš 8 tai nedidžiuma, bet pusė. Be to p. Račkauskas atsišaukime rėmėsi ne tik organizacijų, bet ir laikraščių nubalsavimais. Iš laikraščių už New Jorką iš pradžių buvo paduoti iš 12 — 4 balsai, paskui dar prisidėjo "Laisvė" — penkta. Chicagai irgi balsavo 5 laikraščiai, skaitant ir 'Draugą', kurio "Tėvynė" teikėsi nepaminėti. Kiti balsus padavė už kitas vietas. Taigi tos absoliutiškos daugumos nebuvo; ją p. Račkauskas iš piršto išlaužė.

O kas būtų buvę, jeigu balsavimas būtų buvęs vedamas teisingai, jeigu prie balsavimo būtų buvusios pašauktos kitos didžiosios lietuvių katalikų organizacijos, k. a. Federacija, Blaivybė, Vyčiai? Tuomet matematikai iš "Tėvynės" nebūtų nei mėginę dumti akių visuomenei ir spekuliuoti ant nesugebėjimo savo skaitytojų suskaityti iki dešimties.

Tikėkimės, kad kai sustiprės, susiorganizuos dar geriau lietuviai katalikai, kad tie, kurie juos šiandien nori ignoruoti, pasidarys padoresni ir teisingesni.

"TĖVYNĖS AIDAS".

TREMTINIO DAINA.

Skiriu gerb. J. Gabriui.

Čiulbat – nečiulbat raibi paukšteliai,
Žvangat – nežvangat plieno maneliai,
Neatmainysit mano dalelės,
Nenuraminsit širdelės:
Vai toli – toli mano tėvynė,
Da tolimesnė laisvės gadynė.

Vilbinus – vilbink žvaigždute šviesi,
Niaukdamos – niaukis požeme vėsi,
Neatmainysit mano dalelės,
Nenuraminsit širdelės:
Kaliniui liūdna tamsioj lindynėj,
Da graudžiau širdžiai jautrioj krūtinėj.

Gauski – begaudęs vėje žiempūti,
Klabink – neklabink augštą langutį,
Neatmainysi mano dalelės,
Nenuraminsi širdelės:
Kad ir atpūstum laimingą žinią,
Bene nuimsi plieno grandinę?

Veikiau paliaukit paukščiai ulbėję,
Dienuže švietus, bepūtęs vėje,
Tai atmainysit mano dalelę,
Tai suraminsit širdelę:
Tamsa – drėgnumas geležį pūdys,
Aašaros gailios grauš ugnim rūdis...

Nukrito pančiai! Paukščiai čiulbėkit,
Spindėk saulute, vėjužiai vėkit,
Jau atmainyta mano dalelė,
Jau suraminta širdelė:
Tremtiniui brangi miela tėvynė,
Užvis brangesnė laisvės gadynė...

M. Gustaitis.

APIE ŠĮ IR APIE TĄ.

Istoriškasis žmonijos gyvenimas be perstojimo teka tolyn, platyn — kaip anos upės srauniusis vanduo. Visi iki šiol prabėgusieji amžiai bei metai, žmonijos atmintyje dar neišdilo; jų dvasia mus tebežadina prie norų, veikimo ir idėjos. Matant tokį pastovumą, žmogui priderėtų kitaip apie gyvenimą trusties — arčiau prisižiūrėti į praeitį ir atidžiau iš jos pasimokyti; kitaip tarus — vakarykštė diena jam turėtų būti rytojaus kelvedžiu. Bet mes taip negyvename. Kaltas mūsų praeitos dienos užmiršimas, nekartą mus ir rytojui atėjus pastato į tas pačias bėdų, vargų liūdnasias pasekmes, kurios, išnaujo apkabindamos, mūsų veidą ašaromis aplieja! Čia netuščia svajonė. Kalbu regėdamas. Rukštūs obuoliai ir rytojui dantis atšipina. Klaidos ne dūmai, vėjui paputus nepranyksta. Jos grįžta pas žmogų atsikartodamos. Didelė priežastis visuomet savyje slepia dideles pasekmes. Saulės kaitra visur troškina. Karės ateina ir praeina, tečiaus ginklų plienas ir jų užduodamieji skaudūs sopuliai, žmonijos atmintyje niekuomet nesurūdyja. Caesario kalavijas ir Napoleono šaltoji drąsa, dar nepertikrino civilizuotos Europos vaikų, jog saulė niekados iš vakarų neteka. Gims naujos kartos, užaugs didvyriai, skaitys dvidešimtojo amžiaus istoriją ir nusiminę apie mus kalbės, taip kaip mes šiandien, linguodami galvas, nekartą klausiame praeities kapų: kodel čia taip tamsu?

Ir lietuviai istoriškai gyvena. Jų bėdos, vargai del savųjų taip-pat yra skaudūs ir apgailėtini. Visas mūsų gyvenimas susideda iš margumynų. Apie juos nekalbėti negalima. Jei džiaugiamės, kada laimė šviečia, nepamirškime nei apie audrą atsiminti. Viskas turi dvi pusi. Svetimųjų paklaidos tegul ir mus pažadina prie gilesnio supratimo, platesnio įsižiurėjimo į savuosius kelionės žingsnius, idant šiandien mokėdami prašalinti mažesniuosius nesmagumus, ir nuo didesniųjų galėtumėm išsisaugoti. Gyvenimas del mūsų nebe žaislas. Čia tautos klausimai susikrovė, čia kitokie bėgantieji reikalai prašyte prašo gyvo atsakymo, nuo kurio priklausys mūsų rytojaus viltis. Ar visi jau atbudome? Didelis klausimas. Žiūrint iš kertės, žmogus matai šį ir tą. Vieni kruta šiaip, kiti kitaip. Dar yra ir tokių, kurie nič nieko neveikia. Jie vadinas "gyvi numirėliai", tautos didžiausia liga. Jie dar negyvena. Jie tik egzistuoja.

Po audros ateina ramumas. Tėvynėje susilaukėmė pusiau laisvės metų. Iš džiaugsmo visų akys prašvito. Gražios pavasario valandos! Milijonai iš kapų prisikėlė. Vieni rašė knygas, leido laikraščius, kiti steigė mokyklas, organizavo draugijas ir tt. ir tt., žodžiu tarus — teisingai tas laikas pavadintas: "tautos atbudimo metu". Vienok ir saulė turi savo dėmes. Visas prigimimas dulkėtas. Dangaus nėra ant žemės. Kam rūpi tikra grynuma, tas ant sielos sparnų turi pasikelti prie augštybių zenito. Akių šviesoje dvasios neišmanome, taip, kaip nesuprantame žemės didumo, jei savo akių nepakelsime prie dangaus horizonto.

Lietuviai jau daug del savęs yra nuveikę. Jei ką dar viešai jiems galima užmesti, tai negu perdaug didį ir visai nenaudingą suskaldymą į partijas. Negera apie tai kalbėti, ką visi žino, tečiau visai tylėti irgi negalima. "Vienybėje – galybė". Ir visai bepartijinis tautoje gyvenimas yra negalimas. Tik norėtųsi, kad tos partijos besiskalaudamos po viešąjį gyvenimą, vis ir vis stengtųsi savyje auklėti daugiau objektyviškumo, sveiko proto ir tobulinti savo krutinėse *caritas christiana* (krikščioniškos meilės) jausmą. Tai va, kokie ieškiniai mūsų partijėlėms turėtų rūpėti pirmiaus, negu jų privatų "aš", stoja prieš kitą savo nosytes mieruoti.

"Niekas nepergalės tolei,
Kolei mylėsimės, broliai".

Meilė stebuklus daro! Jei turime gerus tikslus, tad pasistengkime ir tam reikalingas priemones susirasti. Kitaip visos mūsų pastangos, visi geri troškimai, bus panašūs į šaltojo vėjo papūtimą per nudžiuvusias medžio šakas. Be ugnies nėra šilumos. Lietuviai katalikai tą gerai turėtų suprasti. Visame būkime pastovųs. Katalikų idealas į jokias svetimas puses neturėtų krypti, dar mažiau ieškoti sau peno pagiežos jausmuose. Nevisi keliai veda į Romą. Žmonės pasakoja antraip, bet tai yra aišku, delko tiek mažai keleivių jiji tepasiekia. Lietuvoje, dėka Dievui, savasis idealas jau seniai yra suprasta ir malonu yra matyti, kaip ten katalikai tvirtai laikosi savo prisiketinimų. Žinoma, ieškant dūmų, kiekvienoje grįčioje galima atrasti, jų kolkas netrūksta nei mūsų Lietuvoje. Reikia kariauti. Užstodami tiesą, ir savę apsigindami, mes neikiek neapsilenkiame su krikščionystės etika, jei reikale savo priešą pastumiam į šalį. Tyla gera byla, bet sveikas savęs supratimas yra daug geresnis. Dėja, čia Amerikoj lietuviai katalikai, tą tiesą gerai pamiršo. Gal tame yra kaltas mūsų nerangumas, geriau pasakius, apsileidimas. Tėvynėje viskas proporcijonališkai yra daroma; sulig pavojaus ir ginklai vartojami. Be to, ten ir katalikiškoji mūsų spauda lošia nemenką rolę. Jau likosi suprasta, kad žmonių gyvenime bei jų idėjos tvarkyme, raštas yra galybė. Pasakyk tu man — taru vienas gudruolis į savo mokinį — kokiuos tu raštus skaitai, o aš tau pasakysiu, kas tu esi. Tikra tiesa. Mes Amerikos lietuvių katalikų sulig viršminėtos gudrolio taisyklės negalime nei klausinėti, nei jų apkainuoti, nes čia jų dauguma, kiek man jau nekartą teko patėmyti, arba visai nieko neskaito, arba dažniausiai naudojasi iš raštų, stačiai priešingų savo dvasiai; "Keleivių" "Šakių" ir kitų panašių šiukšlių, katrie juos, laikui bėgant, pastato į tokią pôziciją, kaip sudužusiame laive ant marių. Gaila apie tai kalbėti, bet tai faktas. Kaip tą negerumą prašalinti — nežinau. Viena aišku, ankščiau ar vėliau, mes būsime priversti "apšaukti karę", prieš tąją užtvankos bangą. Taip gyventi negalime. Niekas dviem keliais tuo pačiu sykiu nevaikščioja. Savoji idėja del mūsų yra brangi ir mes, Dievui padedant, viešai prisiketinam už ją kariauti, neatsižvelgdami, ar kam toks mūsų darbas patinka, ar nepatinka.

Girdėjau iš tam tikrų lūpų, kad neužilgo Chicagoje ketina atsirasti daugiau grynai katalikiškų laikraščių. Dieve padėk! Juo greičiau,, juo geriau. Mūsų katalikiškoji visuomenė tiems geriems norams turėtų iš širdies pritarti ir kiek galėdama juos medžiagiškai paremti, nelaukiant jokių pakvietimų bei pagyrimų. Darydami tai, ką turime daryti, mes neužsipelnome jokio pagyrimo, nes tai yra mūsų uždavinys! *Statkus.*

"KAS BAILYS?"

(Tąsa)

II AKTAS.

(Po vestuvių)

VEIKIANČIOS YPATOS:

Jurgis Navickas, *vyras.*
Aldona Navickienė, *pati.*
Šnibždukas, *vagis.*

KOSTIUMAI:

Jurgio. *Aprėdas paprastas ir rūkymo kuzas.*
Aldonos. *Pūikus naminis aprėdas.*
Šnibžduko. *Prastas vagies aprėdas.*

SCENA:

Navickių būtas, gražiai papuoštas. Skaitymo stalas T. su kedėmis iš abiejų pusių. Spinta K., ant kurios padėta nusunkėjas su vynu ir stiklėliais. Telefonas prie sienos K. Duris T. K. K. V.
(Scenos nurodymai tie patys kaip pirmam akte)

UŽDANGA KELIASI.

Jurgis ir Aldona susėdę prie skaitomo stalo. Aldona skaito laikraštį; Jurgis knygą. Aldona iš nusistebėjimo šuktelėja. Jurgis nusigąsta ir paleidžia knygą ant grindų.

JURGIS. *(Pakeldamas knygą).* Po šimts nipelių, Aldona, nešukauk teip! Gali žmogaus dirgsnius sugadinti.

ALDONA. Tu tikrai kaip mažas vaikas. Dar aš tokio silpnų dirgsnių vyro niekur nemačiau. Bėda kada moteris baili, bet kada vyras , tai jau nereik aršiaus.

JURGIS. Aš silpnų dirgsnių žmogus.

ALDONA. Eik jau eik. Sešėlį savo pamatęs pasirengęs iš čeverykų iššokti.

JURGIS. Neteisybė. Aš visai nežinau ką reiškia bailumas. Bet ko aš pasiutusiai nekenčiu tai tavo tų šuktelėjimų. Nei šis, nei tas. Kamgi reikia teip rėkauti?

ALDONA. Mano tokis paprotys, išreikšti nusistebėjimą arba baimę. Man patinka ir aš teip rėkausiu, kada tik aš užsinorėsiu.

JURGIS. Žinoma, aš nei nesitikiu, kad tu del manęs nustotai. Ar galima paklausti priežasties to nusistebėjimo?

ALDONA. Kad būtum neklausęs vistiek būčiau pasakius. Poną Grigoraitį, kuris čion arti mus gyvena, vakar naktį apvogė. Jam pavogė penkis tūkstančius dolerių. *(Jurgis pasityčiodamas juokiasi).* Kokie čion tau juokai? Linksma gal girdėti apie nelaimę kaimynų?

JURGIS. Tai tu ir tiki tai pasakai? O kas davė Grigoraičiui tuos penkis tūkstančius? Aną dieną pats paskolinau Grigoraičiui dvidešimtinę, nes neturėjo nei kuo randos užsimokėti. O, aš žinau. Jis nuduoda, kad pinigų turi, užtatai pats tokias žinias paduoda į laikraštį, idant žmonės manytų, kad jis turtingas.

ALDONA. Palauk, tamstėle, paskaitysiu ką laikraštis rašo, tuomet ir pats tikėsi. *(Skaito)* "Esame įsitikinę, kad ši vagystė yra kelinta iš eilės vagyščių tame miesto krašte. Matyti, kad neprasti vagys tai dirba, užtai pageidautina būtų, kad gyventojai tos miesto šalies uždarinėtų gerai namus naktimis".

JURGIS. Ha, ha, ha! Man tik juokai. Šioj apielinkėje tikros vagystės nebuvo per kokią dvidešimtį metų.

ALDONA. Užtai vagys šią apielinkę apsirinko, nes žino, kad gyventojai teip jau užsitikėję, kad nei nerakina savo namų.

JURGIS. Menkniekis.

ALDONA. Aš žinau; kas tau yra. Bijaisi, kad nereikėtų nakčia keltis ir užrakinėti durių.

JURGIS. Tai ar tu manai, kad aš vienas ir eisiu į tą tamsumą.

ALDONA. Bijotaisi, sakai?

JURGIS. Na jau nelabai norėčiau bandyti.

ALDONA. Ko moteriškė labiausiai nemėgsta tai bailio vyro.

JURGIS. Kas bailys?

ALDONA. Tu bailys.

JURGIS. Apsvarstyk, Aldona, ką sakai?

ALDONA. Žinau gerai ką sakau. Ištekėjau už bailio! *(Stojasi).*

JURGIS. *(Stojasi).* Aldona!

ALDONA. O man tas sakyti daugiaus širdį skauda, kaip tau klausyti. Maniau, kad po vestuvių persimainysi, bet dabar dar bailesnis. Atsimeni gal tą šunį, Juozo namuose?

JURGIS. Ar-gi nepataisiau jį?

ALDONA. Teip, bet kiek vargo turėjau kol į tą kambarį tavę įvariau? Ilgainiui inėjai delto, kad žinojai, kad ten šuva nė vagis. Kad būtų buvęs vagis, Jurgio ligšioliai nei matyti būtume nematę.

JURGIS. Ak duok šventą ramybę.

ALDONA. Kad būčiau žinojus, kad po vestuvių nepersimainysi į vyrą, kaip priguli, nebūtai daugiau matęs mane.

JURGIS. Ar-gi dar man ko stoka?

ALDONA. Teip, vieno dalyko — drąsos; ir man rodos, kad drąsa yra viena iš didžiausių gero vyro ypatybių.

JURGIS. Nelabai smagu klausyti tokių dalykų nuo savo pačios.

ALDONA. Teisybė ne visiems patinka.

JURGIS. Kad čion ne teisybė; ir prie pirmos progos parodysiu ar teisybė ar ne. Aš toks drąsus, kaip ir koks kitas.

ALDONA. Dar niekados neparodei tą drąsą. *(Išeina T. pikta).*

JURGIS. *(Vaikščiodamas piktai po sceną).* Ar ne pikta žmogui? Užtai, kad nenoriu naktimis vagių ieškoti. Kad dabar čion vagis pasirodytų, aš jai parodyčiau koks drąsuolis. Bet kada jų nori, žmogus, nerandi. *(Mąsto).* Kaszin ar Jonas namie? Aha! Susikalbėsiu su juo, kad ateitų šiąnakt nuduoti vagį. Ot, tas bus gerai. Apgausiu Aldoną. Jonas mano geras draugas be abejonės apsiims tą darbą, nes jisai velnių priėdęs. Juk aš negaliu kentėti, kad ji mane laikytų už bailį. Reikia Jono paklausti. *(Žiūri atsargiai pro duris T. ir eina greitai prie telefono K. Kalba veikiai, bet patylomis)* Central – seven – three two, please. *(Į šalį).* Kad nors ji neužeitų. *(Į telefoną)* Hello, hello! Jonas Burba? Čion Navickis Jurgis. Teip. — Klausyk, norėčiau, kad tu.... *(juokiasi)* ne, ne, ne, pinigų nenoriu. Noriu, kad šiąnaktį plėšiką čionai nuduotai. Teip, tikrai. O teip sau, juokams Aldoną apgauti. Na, ar apsiimsi? Gerai. Klausyk. Persirėdyk geru plėšiku ir ateik tuojaus. Žiūrėk, kad išrodytai tikru plėšiku. O teip, ir neužmiršk kad aš tavęs nepažįstu. Gerai, gerai, pavaišysiu. *(Užkabina telefoną).* Štai, Aldoną dabar puikiai apgausiu ir pertikrinsiu, kad aš ne bailys. *(Išeina K. Aldona įneina T.)*

ALDONA. *(Gailingai).* Man dabarties gaila, kad aš teip su juo apsiėjau. Jis to niekados neužmirš. Aš netikiu, kad jis bailys. Ne, jisai ne bailys. Bet, kaszin, kad jį teip išmėginus nors sykį, potam žinočiau be abejonės, kad drąsus. Kaip čion — *(Mąsto),* kad teip šiąnakt užeitų ir pas mus tie vagys apie kurinos skaičiau. *(Mąsto. Susyk gauna minti).* Puikus užmanymas! Susikalbėsiu su pusbroliu, Tamošiu, kad ateitų tyčiomis mus apvogti. Žiūrėsiu ką Jurgis darys. Tamošius tą padarys; jo tik paprašyk. *(Eina prie telefono).* Kaszin ar namie? *(Į telefoną).* Main two – five – four. Hurry, please. *(Į šalį).* Dievuliui, kad nors Jurgis neužtiktų. *(Į telefoną).* O, ar tai teta? Ar Tamošius namie? — Teip, meldžiu. *(Į šalį).* Kad nors apsiimtų — *(Į telefoną).* Tamošius? Teip — Aldona. Noriu, kad suteiktum man didelę malonę. Ne, nesunku bus. Tiktai ateik pas mus ir išvogk viską. Teip, — Ne, nejuokauju. — Noriu ištirti Jurgį, ar bijosi vagių. Apsirengk valkata, kad negalėtų pažinti. Ir žiūrėk, kad savo rolę gerai išpildytum. Gerai? — Ačiū. Pasiskubink. — Sudiev. — *(Užkabina telefoną).* Tai juokų bus. Eisiu ir išmėtysiu Jurgio daiktus, kad Tamošius lengviau rastų. Reik užgesinti žiburį geriau išrodys. *(Užgesina žiburį ir išeina T.)*

Ineina Šnibždukas per duris V. Turi elektrikinę šviesą.. Tyliai eina T. Paskui K. Klauso ir vėl eina V. Tuomsyk Jurgis ineina K. ir užšviečia žiburį. Šnibždukas pasikavoja už stalo T.

(Toliau bus)

JONO KALBA.

(Maž-daug skolinta iš angliško)

VEIKIANČIOS YPATOS:

JONAS
PRANAS
KAZYS } *moksleiviai.*

(Scena paprastas kambarys. Pasikeliant uždangai Jonas užsimąstęs vaikščioja dideliais žingsniais)

JONAS. Tas jau nutarta. *(Pratęsdamas)* Rytoj turėsiu pasakyti kalbą atidarant mūsų mokyklos metinį balių. Bet visa nelaimė, kad nežinau ir nenusimanau ką reiks ir sakyti; ot nei kiek nedaugiau, kaip ans žmogelis ant mėnulio. *(Patylėjęs)* Bet visvien turiu ką nors veikti tokiame atvėjuje. *(Žvalgosi aplinkui).* Aplinkui, berods, nieko nematyti. Taigi, manrū, aš galiu padaryti mažą repeticiją tarp tų ramių sienų. Tikiu, pirm negu pradėti kalbą reikia žemai publikai nusilenkti *(lenkiasi),* ir tada pradėti maždaug taip: Gerbiamosios ir gerbiamieji! Man yra malonu pasveikinti jus ant šio mūsų mokyklos metinio baliaus ir mes tikimės.... mes tikimės.... mes tikimės.... *(Pasilenkio išnaujo ir pradeda balsesniu tonu.. Tuo tarpu nepastebint ineina Pranas su Kaziu).* Gerbiamosios ir gerbiamieji. Man yra malonu pasveikinti jus ant šio mūsų metinio baliaus ir mes tikimės.... mes tikimės.... mes tikimės....

PRANAS. Ir mes tikimės, kad tu dar nesikraustai iš galvos, Jonai.

KAZYS. Ar-gi esi ant pagrindų su prakalba.

PRANAS. Ar-gi sergi proto liga. Bet... aš apgailestauju, nes, berods, tave truputėlį išgązidinome. Tu iššiūri nedrąsus ir lyg biskį išsigandęs. Meldžiamasis, pasakyk ką tu čia dabar veikei?

KAZYS. Išties, kur yra tos gerbiamosios ir gerbiamieji, į kuriuos tu kalbėjai? Ir kas per nauda iš to? Aš vyliuos tu kreti čion kokius nors šposus ir prijaučiu, kad tu mus prijuokinsi.

JONAS. Gerai aš pasisakysiu; ir nors tas judviem atrodo juokas, bet užtikrinu, kad man tai nėra jokie juokai. Aš niekados nebuvau taip rimtu savo gyvenime, kaip šioje valandoje.

PRANAS. Jei taip, tai gal mudu būsiva tau kuo naudingu?

KAZYS. Taip, duok mudviem progos apreikšti draugiškumą reikale.

JONAS. *(Nudžiugusiai).* Iš ties? Tikiu, judu pagelbėsita man šiame reikale. Stebiuos, kaip tai aš pirma nepamąsčiau apie judu. Juk žinote, kad trys galvos visuomet geriau negu viena. Na, teisybę sakant, norėjau sudaryti mažą kalbą rytdieniam mūsų mokyklos baliui. Bet nelaimė, po pirmam sudarytam sakiniui pasimečiau be jokios vilties! Tikiu, judu pagelbėsita man tame painiame padėjime ir pastatysita mane ant kojų.

KAZYS. Ir tik tokie tavo vargai? Tad paliauk vaitojęs ir aimanavęs, nes Pranas ir aš, kaip matai atvesiva tave ant tikro kelio. Mudu gerai apie tai nusimanova, nes perėjova visokią pirtį. Ar ne tiesa, Pranai?

PRANAS. Taip, taip. Ir jei tu paklausysi mudviejų patarimų ir veiksi sulyg mudviejų nurodymų, aš tvirtinu, kad su kalba išeisi garbingai ir atsisėsi tarp tokių griausmingų plojimų, kad tu pradėsi jausties lyg kad gimęs Demosthenu, su didele ir garbinga ateitimi prieš save.

KAZYS. Ištikrųjų, ir dar paskui stebėsies, kaip tu ir tavo draugai nepastebėjo šių apsireiškiančių genijaus ypatybių.

JONAS. O aš nemanau taip daug apie save. Bet aš malonėčiau išgirsti judviejų patarimus, nes kol kas aš neturiu aiškaus supratimo.

PRANAS. Na, tai imkimes už dalyko. Kada išeisi laikyt prakalbą, nesidairyk nei į dešinę, nei į kairę, bet aklai žiūrėk į priešakį. Ir kada pajusi, kad tavo širdis šipa prie gerklės, o akyse dūmai stovi ir silpnumas ateina į pakinklius, — padaryk baisią pastangą pasirodyti, kad jauties gerai, o publika nei kiek nedasiprotės, kad tu stovi kaip ant ylų ir adatų, ir nori kad kas nors paslėptų tave nuo žiūrėtojų akių.

KAZYS. Ir tada, kad jauti aplinkui mirtiną tylėjimą, pradėk su savo: Gerbiamosios ir gerbiamieji! Man yra linksma sveikinti jus ant to mūsų metinio baliaus ir mes tikimės, kad mūsų šiame laike maži pasirodymai sutiks jūsų prielankumą ir parodys jums, kad mes darome tikras pastangas naudingai suvartoti laiką, neleidžiant jo ant niekų. Ir nors mes nesitikime tapti Platonais ar Ciceronais, bet mes tikimės tapti protingesniais ir naudingesniais žmonėmis ir suteiksime naudingą gyvenime intekmę, kokią tik vietą mes neužimtumėme.

PRANAS. Tada užvesk ką nors tokio pasiteisinančio apie jūsų jaunimą ir neprityrimą, ot, žinai, panašų šitam: Dauguma iš mūsų yra jauni ir nepritvrę, ir užtai meldžiame

(Tąsa ant 6-to pusl.)

VAKARAS.

Saulutė leidžiasi už augšto kalnelio, skleisdama auksinius spindulėlius ant šlamančio beržyno, kurio linguojančios medelių viršūnės ošdamos, siausdamos niuniuoja vakarinę atsisveikinimo dainelę gamtos deivei, raudonveidžiai saulužei.

Vėjelis išpalengvo pučia, glosto užmiegančią gamtą, glosto pievas, vėdina kaitrios dienelės karščius.

Toli girdėties skambėjimas plieno dalgelių, šienpiūviai varo paskutinį pradalgėlį, skina žalią skynimėlį.... Skamba plieno dalgiai — sidabrinis aidas skrenda, liejasi ir dingsta augštybių erdvėse.

Užbaigtas darbas, šienpiūviai užmetę dalgelius ant jaunų pečių, susirinkę į pulkelį padabintą jaunų, skaisčių mergužių žydriomis akutėmis, linksmi, laimingi traukia namo, kur juos laukia skani vakarienė, ramus poilsis....

Nejauku jauniems tyloje grįžti, nesmagu darbelį palydėti be meilaus žodžio atsisveikinimo ir daina begalinė veržiasi iš jaunų krūtinių ir skrieja vakaro tyloje, skambūs balseliai it sidabriniai varpeliai skamba tik skamba:

"Saulutė leidžiasi už šilo,
Švelni jos gęsta spinduliai –
Jie be ribų augštai iškilo,
Paskendo erdvėse giliai.."

Žiogeliai pažadinti šienpiūvių dainos sučirškia. Sukurkia tvenkinių pilkosios ir oras pilnas puikiausių meliodijų, taip paprastų, taip nesunkių, bet neišpasakytai gražių.

Lakštutė prisiglaudus tarp alksnio šakelių, ilgai klausosi vakaro bylos, gal manė pilkutė šį vakarėlį praleisti ramiai, užmigti be čiulbėsio, bet dabar, kada visi gyvunėliai suskambėjo, sutarškėjo, neiškentė gamtos dainininkė ir sudainavo. Nutylo šienpiūviai, nurimo žiogai, nustojo kvepavę žvėrėliai ir visi klausos, stebiasi dainininkų karalaitės, pilko paukštužėlio dainos. Čiul buonėlis - paukštužėlis gieda apie gamtos grožybę, apie pasaulio plotybę, apie šalies gimtynės meilumą, ir lietuvaitės - mergelės dorumą. Berneliui perša jaunystės žiedus. Seneliams primena aidus iš seniai pragyventų dienų.... Visi klausosi lakštutės dainos, klausos ir šypsos Begalinės meilės daina, nenustojančio džiaugsmo visuotinos malonės... Čirška lakštutė — dainų karalaitė,—klausosi apžavėtas pasaulis.....

Nutilsta daina — tebesiklauso dainos gamta. Valandėlę viešpatauja tyla....

Sužė miškas sušlamėjo miško medeliai, ir vėl pasipylė įvairūs balsai - balseliai, ir sudarė milžinišką himną saulutės palydėjimui už kalnų - kalnelių už žalių girelių...

Saulutė jau nusileido, užgeso jos auksiniai spinduliai, blizga dar platūs balsvi ruožai ant dangaus skliauto, mirga dar viena kita auksinė juostelė ir dingsta. Šviesūs debesėliai vis eina tamsyn ir skubiai bėga dangaus skliaustais patys nežinodami delko? ir kur?.

Iš rytų keliasi išpalengva tamsus, juodas milžinas, baisus begalo, bet jis dar tik taškelis, dar tiktai jo krašteliai matyti. Gal naktį, gal ryt jis mums grūmos, šį vakarą jis nepavojingas, nes žvaigždutės it daimantinio žiedo akutės švaisto po dangaus mėlynumus ir savo tvaksėjimu, blizgėjimu veria akį. Vilioja jos pas savę, žadina kiltį į zefiro erdvę ir su jomis pažaisti, paskrajoti po nežinomas šalis. Nors vieną sykį išvysti jas, paglamonėti, pabučiuoti ir užmigti angelų karalijoj.

Neišpildomas troškimas... Geltonas mėnulis ironiškai šaiposi iš mūsų minčių. Jis žino. Bet ką? O jis supranta, kad žemės tvarinėliai, ypač vakarais, sujudinti gamtos byla, sužavėti dangaus angelų

deimantinėmis akutėmis, veržiasi į augštybes, į tas augštybes, kur jisai karalius, valdonas. Jam gaila žemės tvarinėlių, ir gal jiems padėtų, bet kodel jie jam nedainuoja serenadų, juk jis karalaitis. Ne, mėnuli, tu, perdaug prozaiškas, tavo veidužis toks prastutis, geriaus mums nuo žemės džiaugties angelais, ne kaip tavo prieglobstyj. Jis zino ir šaiposi.

Mėnulis šaiposi — paukšteliai, žiogeliai ir žmonės nutylsta — baugu, gal nakties valdonas užsirūstinęs nubausti, — geriaus pabėgti į savo buveinę, nes vakarą paglemžia naktis.... *Jon—s.*

BRUOŽAI.

10 metų atgal mūsų brangioji tėvynė buvo apdengta rūkais. Baisūs juodi debesiai slėgė nuvargintą šalį. Lietuviai suspausti žiauraus šiaurės aro skaudžiai dejavo ir viena viltis tik buvo, kad išgavus sau šviesą, kad atskleidus uždraustos knygos lapus mokyties, šviesties ir atėjus laikui tinkamai sunaudojus savo mokslą, kad reikalui pasitaikius, šarvuotus mokslu vyrus pastačius į pirmas eiles, kad jie apgintų savo brolio vargdienio reikalus. Ir dirbo tada visi, kiekvienas nesigailėdamas turtų ir sveikatos dėjo visas spėkas, kad išgavus Lietuvai knygą. Neklausė nieks jų: kas per vienas esi, vien tiktai žodis lietuvis suteikdavo jam užsitikėjimą. Tai buvo gadynė mūsų jaunų dvasių, tai buvo laikas Kudirkų, Vaičaičių, Višinskių, Baronų, Biliūnų, Maironių ir kitų prakilnių vyrų. Jų darbus mes matome.. Jų dvasios mums laimę suteikė. Mirusiems ramios atilsies, gyviems darbo!

Šiandieną Lietuva klausia: Kur jūs mano vaikai? Kur dingot visi, kuriuos išliuliavo mano karžygiai? Kur mano senųjų veikėjų spinduliai? Ar miegate, ar jus dvasios negirdi tėvynės šauksmų? Ne. Mes budime, bet būdim po kita vėliava. Šiandieną nebėra senosios kartos, tik nauji veikėjai, kuriems ne labas tėvynės rūpi, vien savo gerovės suradimas. Lietuva šaukia visus į vienybę, neklausdama kas kaip mano, kaip tiki, ką išpažįsta. Visiems galėjo būti bendros idėjos ir bendras veikimas ant tautos labo. Ir kasgi atsitiko. Nemalonus apsireiškimas. Tėvynės vaikai susivaidijo ir dabar ginčijasi, kuris iš jų geresnis, šaunesnis, kuriam labiau tinka Lietuva gelbėti. Vienas iš jų per smarkus, antras per lėtas, trečias per daug savo nuomones nori išplatinti ir vienybė dingo ir Tėvynė vaitoja, verkia.

Politika Amerikos lietuvių viešame gyvenime užėmė šiuo tarpu pirmutinę vietą. Rengiamos prie didžio ir svarbaus žingsnio. — Lietuviai išgavimo autonomijos. Visi ir visur sutinka, kad Lietuva turi sulaukti to momento, kada bus liuosa nuo rusų, vokiečių geležinių pančių ir sudarys vieną čielybę, nors ir be vainikuotos galvos, bet visgi savystovią su savo seimu Vilniūje. Džiaugties, verkti iš laimės reikėtų girdžiant lietuvių prakilnius norus išliuosuoti savo tėvynę. Dar anksti džiaugties, dar mūsų tautiečiai turės ilgai politikuoti, kol suras būdą, kaip sutraukti visus lietuvius į vieną kuopą. Daug dar turės atsibūti politiškų seimų, kol mūsų broliai prieis prie bendro išvedimo. Liūdna, neramu, bet ne ką padarysi, reikia laukti, gal ateitis suteiks k ąnors geresnio. Iki šiol matėme vien barnius, nelaimee, vargus. Kas dengiasi už ribų ateinančių laikų netrukus gal pamatysime.

Jon—s.

neteisti peraštriai už mūsų klaidas ir netobulumus, kuriuos pastebėsite šiame laike. Mes tikimės, kad mūsų išmintis pasidins su mūsų metais ir kad žinios, kurias išgauname mokyklos kambariuose, prirengs mus prie gyvenimo priedermių, kokias tik jis mums neuždėtų.

KAZYS. Ir tada, kada privesi mylimą išsitarimą mūsų visų kalbėtojų, panašų tam: Kur mums reikia ieškoti būsimų veikėjų ir tautos vadovų, jei ne mokykloje ir tarpe jos auklėtinių?! — Tada, sakau, kada tu tą pasakysi rimtu ir įspūdingu balsu, tada galėsi dėkoti už jų atydumą ir taip dar ką kitą pridurti.

JONAS. Taip, taip, dar su keliais patėmijimais kas link programo. Taip, dabar aš tikiu galėsiu atlikti kuogeriausiai. Dabar permąstysiu visą kalbą, nes rytoj turėsiu pasakyt ją ant pagrindų.

PRANAS. Ir mudu, Jonai turiva po ranka palaikyti tavo garbę.

JONAS. Gerai, labai gerai. Nuo šios valandos pradedu rengti savo kalbą.

Uždanga.

KALBA.

Gerbiamosios ir gerbiamieji! Man yra malonu pasveikinti jus ant šio mūsų mokyklos metinio baliaus ir mes tikimės, kad mūsų pasirodymai.... pasirodymai.... *(Pradeda karščiuoties, braukia ranka per plaukus)* pasirodymai sutiks jūsų prielankumą ir parodys.... parodys, kad jus darote, tai yra, kad jus stengiatės daryti, arba, geriau sakant, neleisti jūsų laiko ant nieko. Ir nors jus nesitikite... e-e-e-... mes nesitikime tapti Platonais ir Ciceronais, bet mes tikimės augti.... augti.... *(visai nusiminusiu balsu ir šluostydamas veidą)*... augti,, kol neužaugsime... ir delto suteiksime griaudingą intekmę, kokį tik biesą mes nepaimtumėme. Dauguma iš jūsų yra jauni... dauguma iš mūsų yra jauni... taip, ir kaikurie iš jūsų yra tikri vaikai, ir užtai meldžiame neatsižvelgti peraštriai į jūsų klaidas, kurias papildysite šiuo ar kitu laiku. Mes tikimės... kada jus augate... didesni... kad mūsų amžius pasididins su jūsų metais, ir kad žinios, kurias gauname mokyklos sienose, prirengs mus prie gyvenimo priedermių, kada jos... kada jos... kada jos... *(smarkiai mosikuodamas rankomis)*... kada jos... už tai ir delto — kur mums reikia ieškoti būsimų rėkėjų ir tautos vadovų, jei ne mokykloje ir tarpe jos kentėtojų! *(Stengdamas nusišypsoti)*. Mes tariame ačiū už jūsų atydumą čia... ir mes tikimės, kad jus prielankiai sutiksite mūsų programą, kuri yra blogesnė negu ką tik jus čia girdė... *(susigriebdamas)*... aš norėjau pasakyti... aš turėjau mintyje... kuri yra geresnė, jei neblogesnė, negu ką tik aš čia girdėjau! *(Eina, po kelių žingsnių sumišęs pasilenkia publikai ir mažais žingsniais apleidžia sceną).*

J. B. K.

"LIETUVOS VYČIŲ" KONSTITUCIJA.

Po šv. Kazimiero globa.

I SKYRIUS.

Organizacijos tikslas.

Mes, lietuviai ir lietuvaitės, gyvenantieji įvairiose pasaulio šalyse, matydami įvairių organizacijų svarbumą, nusprendeme visi padaryti vieną organizaciją, kurią pavadinome **"Lietuvių Rymo-Katalikų Jaunuomenės Federacija"** — vardu **"Lietuvos Vyčiai."**

Organizacija rūpinsis visų lietuvių Rymo-Katalikų reikalais, ypatingai jaunuomenės, ginusios už Lietuvos ribų ir neturinčios supratimo apie Lietuvą ir jos reikalus. Organizacija platįs tarp lietuvių, ypač jaunuomenės, savo tautos meilę, pratįs pamylėti savo kalbą ir literatūrą.

2. Katalikiškas jaunikaičių ir mergaičių susivienijimas vardu **"Lietuvos Vyčiai"** po šv. Kazimiero globa, turi tikslą pripratinti savo narius prie doro krikščioniško gyvenimo ir saugoti nuo pavojaus jų tikėjimą ir nuo doriško ištvirkimo, tinkančiomis priemonėmis rūpinsis protiškų narių išlavinimu ir medžiagiška gerove — taisant knygynus, pratinant prie darbštumo, blaivumo, taupumo ir t. t.

3. Draugijos užduotis yra išlavinti savo narių dvasią prakilniuose pasilinksminimuose, rengiant prakalbas, spektaklius, teatrus ir šiaip visokius pasilinksminimus, pratinti prie draugiškumo ir socijalio gyvenimo.

II SKYRIUS.

Organizacijos nariai.

1. Nariai šios organizacijos bus abiejų lyčių asmenįs R. -K. tikėjimo.

2. Prigulintieji prie tokių draugijų, kurių įstatai ar veikimas yra priešingi R.-Kataliku Bažnyčiai negali būti šios organizacijos nariais.

3. Organizicijos nariais gali būti asmenįs nuo 16 metų amžiaus iki 35 kaipo veikėjai su sprendžiamuoju balsu, o vyresni kaip patarėjai su patariamuoju balsu.

Pasarga: 1. Nariai įstojusieji prieš antrą kongresą (8 liepos 1914 metų) turės sprendžiamąjį balsą ant visados.

Pasarga: 2. Lietuviai kunigai, prigulintieji prie "Vyčių" organizacijos, skaitosi tikraisiais nariais su sprendžiamuoju balsu, nežiūrint jų amžiaus.

4. Nariai, atsižadėję Katalikų tikėjimo, ar lietuvių tautos, bus iš organizacijos prašalinami.

5. Įstodami nariai moka 25 centus, paskui-gi kas mėnuo moka po 10c. Sausio ir liepos mėnesiuose privalo nariai po 10 centų siųsti į centrą, kiti gi liekasi kuopų įžde.

6. Narys, persikeldamas į kitą vietą, stoja vietinėn kuopon be įstojimo mokesnio.

7. Narys, neužsimokėjęs 3 mėnesius, tampa suspenduotas, o po šešių mėnesių išbrauktas iš "L. Vyčių".

8. Neturtingi moksleiviai, prisirašiusieji prie 'L. Vyčių", nieko nemoka.

9. Nariams už ypatingą pasidarbavimą suteikiama "garbės nario" vardas; jokia pinigų suma "garbės" nesuteikia.

10. Garbės nariai renkami tik kongresuose. "L. Vyčių" kuopos gali iš savo narių tarpo paduoti kongresui tik kandidatus į garbės narius.

11. "Garbės nariai" turi sprendžiamą balsą organizacijos gyvenime ir gali dalyvauti kongresuose bei mandato.

12. "Garbės nariai" gaus organizacijos garbės ženklą, kuris tam tikslui bus padarytas.

III SKYRIUS.

Narių priedermės.

1. Kiekvienas narys ir narė privalo rūpinties pažinti R. -Katalikų tikėjimą, lavinties krikščioniškoje doroje ir kelti tautos kultūrą.

2. Šios organizacijos nariai privalo pildyti visas R. -Katalikų Bažnyčios priedermės.

3. Nariams turi rūpėti geras susivienijimo vardas ir delto niekad neleisti to, kas organizacijos garbei gelėtų kenkti.

4. Doras ir tinkamas turi būti narių pasielgimas; girtuoklystė, muštynės, prasižengimas prieš dorą, gužynių lankymas, arba nedorų prakalbų, kur esti niekinamas tikėjimas; nepaklusnumas tėvams arba netikęs su jais pasielgimas, apsiejimas, įstatams aiškiai priešingas, turi būti praneštas valdybai, kuri perspės privatiškai ar viešai, pagal savo nuožiūros, arba paduos kuopai nubalsuoti jo prašalinimą iš organizacijos.

5. Kiekvienas privalo lankyti susirinkimus savo skyriaus, prie kurio priklauso; prikalbinti ir atsivesti į susirinkimus naujus narius, kurie apie tai mažai težino.

6. Nariai privalo surengti vieną kartą į metus tautišką šventę, šv. Kazimiero, Lietuvos globėjo, dienoje.

7. Didžiausia narių priedermė yra skaityti, remti ir platinti tautiškai —katalikišką spaudą.

IV SKYRIUS.

Kultūra.

1. Žengti pirmyn kultūroje, raginti jaunuomenę prie mokslo, amatų, profesijų, pramonijos ir prie visokių užsiėmimų.

2. "L. Vyčiai" turi rūpinties įsteigimu vakarinių kursų, kuriuose jie galėtų lavinties lietuvių kalboje, Lietuvos įstorijoje ir geografijoje, ir kitose mokslo šakose.

3. "L. Vyčiai" steigs rankų darbų parodas. Parodos bus dvejopos: centro steigiamos, o taipgi ir vietinių kuopų. Parodon bus priimami vien tik narių, arba jų vaikų išdirbiniai. Už geriausius darbus bus skiriamos dovanos.

4. Organizacija pagal išgalės rems pinigiškai katalikiškai — tautiškas įstaigas.

5. "L. Vyčiams" turi rūpėti padėti gabesniems savo nariams ingyti mokslą.

6. "L. Vyčiai" siųs atsižymėjusius savo narius organizacijos lėšomis į Lietuvą, apsipažinti su savo tėvyne ir užmegsti artimesnius ryšius su Lietuvos jaunuomene.

V SKYRIUS.

Organizacijos turtas.

1. Turtas, kuris susideda iš kuopų mokesnių, aukų, palikimų ir kitų ineigų, bus sudėtas organizacijos vardu geriausiose bankose.

VI SKYRIUS.

Susinešimai centro valdybos su lietuviškomis ir svetimtautiškomis įstaigomis.

1. Centro valdyba privalo pasistengi turėti sąryšį su lietuvių ir žymesnėmis svetimtaučių įstaigomis bei draugijomis.

2. Kas galės, rašys į svetimtaučių laikraščius straipsnius apie lietuvių tautą ir jos reikalus.

3. Atsiradus reikalui, siųs atstovus į svarbesniuosius svetimtaučių suvažiavimus ir kongresus.

4. "L. Vyčių" organizacija įstoja, kaipo narys į "Liet. R. K. Federaciją" su mokesniu po 6c. nuo nario.

VII SKYRIUS.

Kongresas.

1. Kongreso vieta kas metai bus paskirta paties kongreso.

2. Kongresas prasideda su malda, kurią atkalba dv. vadovas.

3. Kongresą atidaro centro pirmininkas; veda išrinkti vedėjai.

4. Atstovų paliūdijimus priima centro pirmininkas ir, garsiai perskaitęs atstovo vardą ir pavardę paduoda raštininkui užrašyti.

5. Paskirti atstovai privalo turėti paliudijimą valdybos ir savo parapijos klebono arba kito kunigo, bet jeigu toj vietoj kunigų nesama, užtenka kuopos valdybos paliūdijimo.

6. Svečiai gali dalyvauti kongrese, kaip patarėjai.

7. Pasididinus organizacijai, galės būti renkami atstovai į kongresą iš apskričių, jei nebūt galima atskiroms kuopoms tą darbą atlikti.

8. Kongresas bus garsinamas bent trimis mėnesimis ankščiau.

9. Kongresuose turi būti svarstomi visi svarbiausi jaunimo reikalai.

10. Kongrese atsilieka centro valdybos rinkimai.

11. Kuopos gali siųsti vieną delegatą nuo kiekvienos dešimties narių; mažos kuopelės gali siųsti delegatą susidėjusios.

VIII SKYRIUS.

Apskričių seimai.

1. Apskričių seimai bus vedami tokioje pat tvarkoje, kaip ir centro krongresas.

2. Apskričių seimai bus laikomi del lengvesnio suradimo medegos centrui, pagerinimui organizacijos stovio ir del geresnio aprūpinimo vietinių kuopų reikalų.

IX SKYRIUS.

Centro valdyba.

1. Centro valdyba susideda iš sekančių asmenų: — pirmininko, pirmininko — padėjėjo, protokolų raštininko, finansų raštininko, iždininko, 3 įždo prižiūrėtojų ir dvasiško vadovo.

2. Literatiška komisija.

3. Ir kitos komisijos pagal reikalo.

X SKYRIUS.

Apskričių valdyba.

1. Apskričių valdybos pareigas galės sustatyti apskričių kuopos, taikant prie centralinės.

XI SKYRIUS.

"Vyčių" milicija.

1. Turės būti sutaisyti specijališki įstatai surėdymui milicijos, kurios užduotis bus lavinti abiejų lyčių jaunuomenę įvairiuose mankštymuose.

XII SKYRIUS.

Kuopų veikimas.

1. Laikyti mėnesinius susirinkimus ir laiku į centro įždą atsiųsti paskirtąją duoklę.

2. Rengti knygynėlius, vakarus, teatrus, koncertus, ir visokius viešus dorus pasilinksminimus, gimnastiką, parodas, tautiškus žaislus ir t.t. Visi pasilinksminimai, "L. Vyčių" parengiami, turi būti daromi be svaiginamų gėrimų. Apskritai "L. Vyčiams" rūpės blaivybė, nes ateitis priguli blaivioms tautoms.

3. Stengties uždėti naujas kuopas.

4. Surasti svetainę, kurioje galėtų visos kuopos dalys atlikti savo susirinkimus.

5. Prie žaislų vesti ir mažus vaikus ir tokiuo būdu gaivinti juose patriotizmą.

Ten, kur yra lietuvių kunigų, kuopos turi savo dvasišką vadovą. Tuo reikalu naujai steigiamoji kuopa privalo kreipties į vietinį kleboną.

XIII SKYRIUS.

Kuopų susirinkimų vedimas.

1. Atidarymas su malda.
2. Valdybos iššaukimas.
3. Naujų narių priėmimas.
4. Protokolo skaitymas.
5. Nepabaigti reikalai iš protokolo.
6. Valdybos raportai.
7. Laiškų skaitymas.
8. Nauji užmanymai ir jų svarstymas.
9. Susirinkimo uždarymas su malda.

XIV SKYRIUS.

Organizacijos ženklas ir vėliava.

1. Ant ženklo bus padarytas vyties, sėdįs ant arklio (žirgo). Viršūj kryžius.

2. Tautiškų spalvų vėliava iš vienos, ir šv. Kazimieras iš kitos pusės.

XV SKYRIUS.

Apie parūpinimą žmonėms darbo ir gyvenimo vietos.

1. Kadangi mūsų jaunuomenei Amerikoje tenka dažnai važinėti iš vienos vietos į kitą, tai šios draugijos kuopos padės gauti darbą ir gyvenamąją vietą pas dorus žmonės; tam tikslui turės būti išduodami paliūdijimai apie dorą nario pasielgimą. Paliūdijimą duos skyriaus valdyba.

PRIŽADAS.

Įstojantiems į "L. Vyčių" organizaciją.

Aš, NN., perskaitęs (-čiusi) ir apsvarstęs (-čiusi) "Lietuvos Vyčių" konstituciją, visiškai su ja sutinku ir priimu, su noru įstoju į "Lietuvos Vyčių" organizaciją, prižadėdamas užlaikyti ir pildyti jos konstituciją, visur ir visada drąsiai stoti už savo tikėjimą ir savo Tėvynę-Lietuvą ir del jos labo darbuoties. Taip man padėk Dieve ir visi Šventieji. Amen.

ORATORIJŲ KILMĖ.

Oratorija yra tai muzikos kompozicija solo, chorams, orkestrui ir vargonams. Taip vadinasi delto, kad jinai pirmiausia buvo giedama bažnyčiose ir koplyčiose, t. y. maldos namuose, kurie lotyniškai "oratorium" vadinama. Oratorijų žodžiai religinio turinio, dažniausia imami iš Šv. Rašto, neretai iš gyvenimo Šventųjų bei Kankinių.

Tikrą charakterį oratorija ingijo XVI metašimty per intekmę šv. Pilypo Nėrio, kuris, supratęs didelę muzikos galybę, stengėsi pritaikinti ją kontemplacijai, kad žmonės per muzikos harmoniją keltų ir tobulintų savo dvasią.

Renesanso amžyje, amžyje visuotino žmonijos atgimimo, ieškota priemonių pakelti mokslas ir dailė. Kreiptasi į senovės Graikų ir Romos klasikus. Atrausta ir išnagrinėta jų tvėryba. Tiesa, daug pasinaudota. Nebe naujos bet gražios formos, prakilnios idėjos , lyg feniksas, humanizmo sparnais aplėkė Europą, užžavėjo protus.

Gresė tečiau pavojus, kad pagoniškoji dvasia ir naturalė etika nepažeistų krikščionystės idealo. Todelei doros vadai ryžosi naujas sroves suvesti į vieną idėjų-grožio vagą ir duoti jai sveiką pakraipą.

Vienas tokių pionierių buvo minėtasai Pilypas Nėris (1515—1595), garsus Bažnyčios gyvenimo reformatorius ir įsteigėjas Oratorijonų kongregacijos. Jis, kad pajvairinus pamaldas ir kad daugiau patraukus žmonių prie tikėjimo, įveda savo koplyčion Rymeliuosu šventadienių laiku dvasinių giesmių vartojimą.

Be to jis mato didelę spragą kaip muzikoj taip ir poezijoj tarpe liturgiškojo ir pasaulinio stiliaus. Bažnytinės misterijos jau nudėvėtos, o erotiškos madrigalės kaip tik eina madon ir pavojingai žaidžia ant žemų žmogaus jausmų. Reikia reakcijos. Ir ją randa tos-pat dailės srityje. Rašo pats ir ragina kitus rašyti dramas, giesmes ne bažnytinio tečiau religiško turinio.

Giovanni Annimuccia, Pierluigi da Palestrina ir kiti kompozitoriai, jo širdingi prieteliai, puikiausiais muzikos rūbais apvelka tuos tvarinius, o chorai juos populariznoja. Nūjau dažnai girdi muziką pritariant maldoms, pamokslams, dvasiškiems skaitymams, ir matai, kaip visa tat elektrizuoja klausytojus.

Netrukus šitą meno rųšį ima plėtoti Jezuitai; jie visose savo mokyklose, ypač Vokietijoje, vartoja dramų vaidinimus su dainomis. Veikiai oratorija ingija naujų formų, kaip antai: "comedia harmoniea", recitandai, choriniai dijalogai....

Ir pamėgo ją kilniausieji visų amžių giesmiai, nelenkia jos Haydnai, Mozartai, Beethovenai. Mūsų dienose oratorijomis garsūs Don Perosi, Elgar, Tinel ir k. 1904 m. New-Yorke susidarė oratoristų draugija, kuri garbingai veikia, platindama religijos motyvus per dailę.

M. G.

Sveikatos Skyrusi

'Dr. A. L. Graičunas

LEKCIJA V.

Burna. Burna yra ati vartai, per kuriuos visas maistas turi būtinai pereiti. Jei burna yra švari ir sveika, tai ir kūnas, galima tikėties, bus sveikas. Jei burna nėra sveika ir švari, tai kūnas negali buti suvis sveikas. Daug žmonių labai stengias užlaikyti švariai maistą ir gėrimą, bet jie nelabai rūpinasi užlaikyti švariai savo burną, kuria priima maistą. Švarumas burnos reiškia užlaikyti švariai netik burną, bet ir dantis. Tinkamas burnos švarumo užlaikymas netik apsaugos nuo įvairių ligų burnos, gerklės, dantų, bet ir viso kūno. Burnos užlaikymas švariai yra taip svarbus, o ikišiol nedaugel žmonių supranta tąjį svarbumą.

Ką sako įžymiausieji gydytojai apie burną. Labai dažnai manoma, kad dantistai priduoda perdaug svarbos, kad užlaikyti švariai, sveikai burną su gerais sveikais ir veikliais dantimis, Daktaras Osleris, garsingas ir mokintas gydytojas sako: svarbiausis dalykas užlaikyme kūno sveikai, tai užlaikyti burną švariai ir sveikai. Daktaras Kirk, garsus dantų chirurgas taip sako: "Anglijoje sistematiškas peržiūrėjimas vaikų burnos viešose mokyklose iškėlė aikštėn pastebėtiną ir baisų faktą, kad tik vienas iš dvidešimts ar trisdešimts vaikų turėjo sveikus dantis ir kad dantų puvimas, išgedimas yra priežastis, kuri ardė sveikatą visos tautos". — Visos civilizuotos tautos randasi tokiame padėjime. Neabejoju, kad pusė žmonių, kurie skaitys šią knygelę reikalauja gydyties ir taisyti dantis. Tad atsimink—švari ir sveika burna labai svarbus dalykas, kad užlaikyti visą kūną sveikai, nes nesveika burna, gali iššaukti ligas visokiame kūne.

Mikrobai burnoje. Mes jau žinome kaip įsigauna ir kaip greit dauginasi mikrobai pienе ar kitam kokiam maiste ar kūne. Jie auga ten, kur randa maisto, drėgnumo ir šilumos. Na kurgi patogesnė vieta galima rasti mikrobui augti ir dauginties jei ne burnoje? Ji yra tai vartai, per kuriuos eina maistas ir visada yra drėgna ir šilta. Tokiuo būdu milijonai mikrobų visokeriopos rųšies gyvena burnoje, net ir švariausio asmens.

Mikrobai nešvarioje burnoje. Yra dvi svarbios priežastys delko nešvari burna turi daugiaus mikrobų, neg švari burna. Pirmiausiai, joje yra mikrobams daugiaus maisto, kuriuo jie gyvena, ir antra, mikrobai nėra išplaunami iš nešvarios burnos. Jei matytumei šituos mikrobus per mikroskopą, juos pamatytumei, kaip jie baisiai išrodo.

Mikrobai yra priežastimi dantų puvimo. Dantų puvimas yra tai paprasčiausia sviete liga. Jos priežastimi yra mikrobai, kurie gyvena maistų paliktu burnoje, tarp dantų po valgiu. Jei žmonės išvalytų savo burną po kiekvieno valgio, tai dantistams labai mažai darbo būtų. Mikrobai atmaino dantų spalvą, juos nudažo, padaro juos geltonais, juodais, negražiai išrodančiais. Kiekvienas pūvantis dantis privalo būti pataisytas kuoveikiausiai. Ištikrųjų yra labai geras įprotis vieną ar du sykiu į metus atsilankyti pas dantistą ir duoti savo dantis peržiūrėti, taip kad mažiausį danties puvimą tuojaus pataisyti. Tokiuo būdu netik skausmo galima išvengti, bet sutaupyti pinigus ir laiką.

Kitos ligos pacinančios del burnos nešvarumo. Be gedimo dantų yra dar ir kitos ligos, kurios atsiranda del burnos nešvarumo, nes netik puvimo mikrobai, bet ir kitų ligų įsigavę į burną ten auga ir vaisinasi. Uždegimas smegenų, išsikėlimas skandulio prie dantіes ir kraujo užnuodijimas gali kilti iš burnos nešvarumo. Kūdikis, kurio yra nešvari burnytė gali gauti gerklės uždegimą ir tonsiulių ir net difteriją, ir plaučių uždegimą.

Kitos ligos pacinančios nuo burnos nešvarumo.. Jei burnoje randasi daug mikrobų jie gali būti priežastimi įvairių ligų. Privisus mikrobų burnoje jie įsigauna pilvan. Čion jie daro didelę skriaudą kūnui, nes raugina maistą pilve; surūgęs maistas arba apsunkina virškinimo organus padaugindamas darbą, ar ir suvis maistą padaro kūnui netinkamu. Nesveika burna ankščiau ar vėliaus susargdi

(Seka ant 7-to pusl.)

ŽODIS MŪSŲ SCENOS MYLĖTOJAMS.

Štai artinasi ruduo. Ir vėlei prasidės sezonas įvairių vakarų, vaidinimų. Subrus mūsų scenos mylėtojai prie darbo; pasklis nuo atsibuvusių vakarų obalsiai po laikraščius, iš įvairių-įvairiausių kampų.

Linksma darosi tėmijant krutančią ir besidarbuojančią jaunuomenę scenos srityje. Bet jeigu įsigilint į visą dalyko stovį, reikia nuliūsti. Pažvelgkime ką jie mums vaidina? Kokios rūšies programa šių parengtųjų vakarų? Be abejonės labai mažos vertės, jog atvirai pasakius, vos maža dalelė draugijų rūpinnasi vaidinti ką norint rimtesnio ir stengiasi kelti mūsų sceną augštesnin laipsnin, o kitos visai neatkreipia domos į savo darbą, neatnešdamos tokiuo būdu jokios naudos visuomenei. Vakarus rengia daugiau delei pasipelnymo, o ne del idėjos. Vaikalai renkami menkučiai ir atliekami prastai, be jokių tinkamų prisirengimų, be naturalių dekoracijų ir scenos intaisymų. Dažniausiai vaidinama komedijos. Bet kokios? Vos spėjo mūsų menkesnioje spaudoje pasirodyti koksai ''veikalas'' namie išauklėto rašytojo, pavyzdin ''Džian Bambos spyčiai'' ar kitokios panašios šiukšlės, ''dvelkinės'' vertės, kuriose komizmo nei kiek, tik begalės riebių žodžių ir mūsų scenos mylėtojai — vakarų rengėjai tuoj išbando ant scenos.

Užklausus, kodel taip? Kodel tokie menkniekiai graibstomi vaišinimui publikos. Atsakoma, kad tokių publika pageidauja. Netiesa. Mūsų visuomenė žymiai žengia pirmyn, visose srityse progresuoja, taigi ir dailės skonį pradeda daugiau suprasti, atjausti. Tokiuo būdu viršminėti šlamštai permenki, jau pageidaujama ko nors gražesnio, prakilnesnio.

Labai dažnai skundžiamasi, kad publikos nedaug atsilanko ant vakarų, todel negalima nieko didesnio, rimtesnio statyti, nes gresia nuostolis. Taigi čia priežastis mažo atsilankymo publikos ir yra tame, kad vakaro programa susideda iš netikusio veikalėlio, be rimto turinio. Akyląi matoma, kad publika visai nereikalauja, kaip reng'jai mano ''visokių įvairumų'', bet priešingai, neprijaučia ir be abejonės nori geresnio programo. Panašiai elgdamiesi mūsų artistai, vietoj ingyti publikoje prielankumą, užuojautą, visai jos nustoja. Bent kiek apsišvietus ypata priversta ignoruot tokius vaidinimus, ir turi ieškoti dailės skonio pas svetimtaučius. Bet jeigu mūsų scenos mylėtojai pradėtų vaidinti geresnius veikalus, atlikdami tinkamai, pagal taktikos ir dailės reikalavimų, beabėjonės ingytų publikoje gerą reputaciją ir susilauktų prielankumo. Nebereiktų taip-pat bijoties jokių nuostolių rengiant vakarą, nes pasisekimas būtų užtikrintas.

Nejaugi neįstabu išrodo mūsų scenos mylėtojams toksai silpnas dabartinis stovis mūsų abelnos scenos? Turbūt ne. Nes štai slenka sezonas po sezonui, o vis nieko negalima patėmyti tarpe scenos veikėjų. O berods laikas būtų matyti mūsų sceną kilančią augštesnin laipsnin! Taigi gerbiamieji scenos mylėtojai, vakarų rengėjai, ženkime pirmyn: pradėkime kelti mūsų sceną, apvalykime ją nuo šiukšlynų. Ar-gi mes neturime gerų scenos veikalų, kaip originalių taip ir verstų? Ar-gi nėra mūsų tarpe talentuotų, ideališkų scenos mylėtojų. Negalima to užginčyti. Turime vienų ir kitų. Jeigu taip, tai kam duodame skursti, nusidėvėti mūsų scenai. Geriau prie darbo, kuris būtų naudingas mūsų visuomenei ir tautai; paverskime mūsų sceną gyvenimo mokykla ir šaltiniu dvasiškojo peno ištroškusiai sielai. Vaidinkime istoriškus veikalus, šiuomi supažindami mūsų liaudį su gilia senove, praeitimi, jos žmonėmis ir jų papročiais; vaidinkime dramas, kurios auklėtų mumyse gilesnį pažinimą žmonių psichologijos; vaidinkime komedijas, juokingo, linksmo turinio, bet ne įvairias ''dvelkines'', pilnas dykystybių padengtų kiauromis anoninėmis skraistėmis.

Dar kartą raginu scenos mylėtojus prie šio kultūriško darbo, kuris senai laukia doriškų darbininkų, o delei lengvesnio atsiekimo šio tikslo, būtinai reikia vienybės ir solidariškumo. Taigi įvairios teatrališkos draugijos, kuopos, vietoje konkuruoti, ir kenkti viena antrajai darbuoties, geriau susidėti spėkomis, kaip padarė kelios draugijos Chicagoje, del pasekmingesnio darbavimos scenos srityje. Pasišvęskime scenos idejai!

Bolys Kadagutis.

S. L. R. K. A. REIKALAI.

APSIRŪPINKIM SAVO ATEIČIA.

Teisingiems ir doriems žmoniems Susivienijimas yra kaipo gera motina, kuri rūpinasi likimu savo vaikų. Nes susiv. rūpinasi likimu savo narių, suteikiant jiems pašalpą ligai prispaudus, o sutikus nelaimei mirties, aprūpina jų likusias šeimynas, iš apsaugos (posmertinės) ant kiek narys buvo įsirašęs. Ak tiesa, prigulint susivienijime pirman skyriuje tik ant $150.00 pomirtinės, nekiek tegalima aprūpinti likusią šeimyną. Pedėkim jeigu miršta galva šeimynos, palieka neturte savo moterį su pulku vaikelių: tai kas-gi tie $150.-00! — Apsimokėjo kaštai palaidojimo, na ir nelaimingiems našlaičiams beveik neliko nieko. Todel ydant nariai nepaliktų tokiame apverktiname padėjime savo šeimynų, susivienijimas turi įsteigęs skyrius su aukštesne pomirtine iki $1000.00. Argi nevertėtų kiekvienam ypatingai vėdusiems jauniems vyrams, kurie pradeda šeimyniška gyvenimą apie tai pamąstyti ir prisirašyti ant $1000.00, apsaugos ir tai nevilkinant, bet tuojaus, nes ateities savo negali žinoti; gal atsitikt, kad visai netikėtai gali palikt savo šeimyną skurdė. Abelnai imant kiekvienam pavieniui, ar vedusiam vyrui ar moterei, vertėtų prisirašyti į apsaugos skyrių nemažiau kaip $500.00 ir prie tam $7.00, $10.50, $14.00 sąvaitinės pašalpos laike ligos. Padėkime ypata prisirašant turi 25 metus amžiaus: tokiam ant $500.00 apsaugos pareina mokėti mėnesiui 62 centai, ant $7.00 sąvaitinės pašalpos 50 centų, arba kartu $1.12 mėnesiui; kaip matom pareina truputį daugiau kaip 25 centai sąvaitei atidėti, aprūpinimui savo ir savo šeimynos likimo. Tokią sumą pinigų gali sutaupyti, nors ir menkiausis darbininkas. Jeigu tuos 25 centus kas sąvaitę praleisi, nesijausi nieko geriau: jeigu įmokėsi į susivienijimą, žiūrėk ką tu galėsi gauti patikus tavę nelaimei, prispaudus ligai, o pagaliaus prisiėjus atsiskirti su savaisiais. Susivienijimas Lietuvių R. Kat. Amerikoje mokės pašalpą per 6 mėnesius pilną ir tiek pat jau laiko pusę. Na ir padėkim, kad prisieitų taip ilgai sirgti, tada per 6 mėn. po $7.00 sąvaitei — gautum $182.00, per kitus 6 mėn. po $3.50 — gautum $91.00 viso $273.00 pašalpos laike sirgimo; numirus būtų išmokėta apsaugos $500.00, taigi kaip matom susivienijimas už tavo tą kvoterį ant savaitės, gvarantuoja tau $773.00; kiek gi metų reiktų tau laukti pakol tu sutaupytumei tą sumą dėdamas po kvoterį kur atskiroj vietoj? Bemaž 60 metų, arba turėtum dagyventi iki 85 metų amžiaus, ko negali pasitikėti. Susivienijimas gvarantuoja ir išmokės tau tą sumą po 6 mėnesių nuo dienos įsirašymo, jeigu atsitiktų taip ūmai sirgti ir numirti.

Matai dabar pats, gerbiamasai, argi neverta prigulėti į tokią, galima sakyt, labdaringą organizaciją ir, argi nėra geru daiktu prisirašyti ant aukštesnės pomirtinės? — Žinoma, randasi tokių žmonių, kurie tvirtina, kad jiems nereikės numirus pinigų. Bet persistatykim mes sau ir apmąstykim ar jie žino ką kalba ir, ar gerai daro taip manydami? Toki tai kaip tik ir lieka dažniausiai sunkenybe kitiems, jeigu ne jie patys, tai jų šeimynos. Žinau tokį atsitikimą, kad vienas žmogelis niekuomet nesirūpindavo savo ateičia, nei į jokią organizaciją nei draugiją neprigulėjo; dažnai sakydavo, kad numirus nereikia jam pinigų, rodos perdaug negirtuokliaudavo, bet šiaip ant nieknieko išmėtydave, na o prie tam neperdaug nei uždirbdavo. Šeimynėlią turėjo taip-pat nemažą. Štai atsitinka kartą, prispaudžia žmogelį liga. Serga netoli pusantrų metų, pabaigoj savo ligos reikalaudavo nuolatinio prižiūrėjimo, pagalios numiršta; nėra iško palaidojimo lėšų padengti. Gerai atsirado pora geros širdies ypatų, padarė rinkliavą po žmones ir šiaip,— taip palaidojimo lėšas apmokėjo. Likusi našlė moteris su našlaičiais, patį būdama silpnos sveikatos, priversta buvo su ašaromis pelnyti duoną sau ir savo vaikeliams, o iš savo darbo negalėdama išmisti, maldaudavo susimylėjimo gerų žmonių. Ką tos likusios našlės su mažais vaikais širdis gelėjo jausti ir kaip ji galėjo minėt savo buvusį vyrą, per kurį ją pasiekė toks apverktinas likimas — skaitytojas pats gali dasiprotėti.

Kaip gerbiamasai persistatai šitą atsitikimą? Ar norėtum kad ir tavę, ar tavo šeimyną patiktų toks pat likimas? — Manau kad ne! Atsitikimas aiškiai parodė, kad numirus netiktai ką, kaip anas sakydavo nereikia pinigų, bet kaip anų nebuvo, o visgi tiek be jų negalima buvo apseiti, reikėjo išmaldauti iš geraširdžių žmonių. Jeigu ansai žmogelis būtų prigulėjas į Susivienijimą nors ant pomirtinės, nes dar tuomet pašalpos skyriaus nebuvo, kokią didelią pagelbą būtų turėjusi jo moteris jam mirus. Dabar kada yra įvestas susivienijime pašalpos skyrius, tai kiekvienas gali pilnai aprūpinti savo likimą; jeigu prispaus liga — gausi pašalpą, numirsi — tavo šeimyna liks aprūpinta iš tavo apsaugos.

Todel rašykimės visi į Susivienijimą Lietuvių Rymo-Katalikų Amerikoje ir kitus raginkime rašyties ne tiktai ant apsaugos (pomirtinės), bet ir į pašalpos skyrių, tuomi padarysim gera patys sau ir nuveiksim gerą darbą kitus prikalbindami. Rūpinkimės savo ateičia, kad neliktume sunkenybe kitiems.

J. S. Vasiliauskas.

SUS-MO L. R. K. A. CHICAGOS APSKRITIES 2-OJO SUVAŽIAVIMO— Protokolas.

Spalių 4 d. 1914 m. šv. Kryžiaus par. salėje buvo suvažiavimas delegatų iš S. L. R. K. A. kuopų. Atvyko 13 delegatų.

Perskaityta protokolas praeito susirinkimo, kuris tapo priimtas. Čarterio dalykams ištirti ko nisija pranešė, kad dar nieko žymaus tuo dalyku nenuveikę iš priežasties daugelio įvairių susirinkimų, buvusių Chicagoje. Organizatorius p. A. J. Sutkus pranešė kad Auroroje, Ill. įsteigė naują S. L. R. K. A. kuopą.

Nutarta kreipties į Chicagos apskr. kuopas, kad jos iš tų mokesnių, kuriuos ima savo kuopų reikalams, skirtų po 5c. nuo nario metams į apskričio iždą.

Nutarta, kad apskričio raštininkas paragintų per organą ir per laiškus visas Chicagos apskričio S. L. R. K. A. kuopas prisidėti prie apskričio ir atsiųsti į jo suvažiavimus delegatus.

Buvo skaityti ir svarstyti įstatai pašalpinio skyriaus.

Buvo iškilęs sumanymas samdyti kuopoms susitarus bendrus gydytojus. Tačiaus, geriau reikalą apsvarsčius, nutarta, samdymą gydytojų palikti liuosai kuopų nuožiūrai, tik išreikšta pageidavimas gauti gydytojus už 50c. nuo nario.

Nužiūrėta keletas vietų steigimui naujų kuopų. Tuo tikslu pasidalyta darbas. Delegatai išsidalino tam tyčia išspauzdintas kviteles, garsinančias sus-mą — kad išdalinus jas per vakarus ir susirinkimus.

Ateinantis susirinkimas šv. Jurgio parap., Chicagoje 2 val., po pietų, 3 d. sausio, 1915 metų.

Raštininkas.

Kare nieko nereiškia

Mes padarėm sutartį su Rusijos bankomis ir galiame išsiųsti jusų pinigus į Lietuvą kaip ir pirma. Delto nieko nelauk, bet padėk savo giminėms Lietuvoje. Didelia kare ten besitęsiant jiems reikalingi dabar pinigai.

PEOPLES STOCK YARDS STATE BANK

Ashland Ave. & 47th St. Chicago.

Seniausia, didžiausia ir stipriausia banka vakaruose nuo Stock Yardų.

Tiesu Skyrius.

Advokatas A. A. Šlakis.

Norėdami gauti teisišką patarimą, malonėkite aiškiai ir pilnai, iki mažiausios smulkmenos, parašyti reikalą, ir ką norite žinoti, ir pasiųskite laišką, šiuo antrašu:

Advokatas **A. A. Šlakis.**
''Draugo'' Teisių skyrius, 1300 W. 46th st., Chicago, Illinois.

DAVĖ PAVEIKSLĄ PADIDINTI.

Bridgepord, Conn., rugs. 25, 1914 m. (Į Teisiu patarimo skyrių). Lapkričio 25 d., 1913 m. aš padaviau du paveikslu į Boston, Mass. Co. juos padidinti. Už trijų mėnesių atnešė tuos paveikslus, bet jau aš buvau persikėlęs į kitą vietą ir manęs nerado. Niekas neparodė. kur aš gyvenu; aš dabar antrašą tos kompanijos pamečiau. Meldžiu duoti patarimą, kokiu būdu galima suieškoti?

A. J. Walinka.

ATSAKYMAS.

Sunku Tamstai patarti kaip suieškoti tą kompaniją jeigu nežinote kompanijos vardo. Pirma suraskite kompanijos vardą, o paskui tai Tamstai bus lengvai suieškoti ją ir gauti savo paveikslus, kaip sužinosit vardą tos kompanijos, tai siųskite laišką į Boston, Mass., ant vardo kompanijos su tam tikru reikalavimu. Bet jeigu vardą kompanijos nesužinosite, tai vargiai suieškosite tos kompanijos antrašą.

A. Š.

VESTI, AR NEVESTI?

Chicago. Rugs. 27 d., 1914 m. (Į Teisių patarimo skyrių). Lietuvoje bebūdama, vienas pažįstamas vyras iš Amerikos vis man laiškus rašė ir prašė manęs, kad aš atvažiuočiau į Ameriką. Apturėjau nuo jo laivakortę dykai; na ir atvykau Amerikon; apie penkius mėnesius atgal, kaip pribuvau į Chicago, jisai mane pasiuntė pas savo pažįstamus gyventi, ir nupirko drabužių; manė tikrai dailiai aprėdė. Dabar jisai reikalauja, kad aš su juo turiu apsivesti. Bet jisai man nepatinka ir aš jo nenoriu už savo vyrą. Aš jam už laivakortę ir drabužius noriu atmokėti, bet jisai nenori primti. Jisai užsispyrė, kad aš su juo turiu apsivesti. Vakar jisai nuvažavo į miestą ir išpirko kokį ten ''laisnį'' (tur būti angliškas žodis, ''license'' iškreiptas lietuviškaiR.), ir dabar atnešė tą poperą ir sako jau aš jo žmona ir turiu eiti su juo gyventi. Aš jo nenoriu už savo vyrą. 1.) Ką aš dabar galiu daryti? 2.) Ar gauti ''laisni'' reiškia, kad jau aš jo žmona, 3.) Ar galimas dalykas čionai Amerikoje, kad jisai gali mane priversti būti jo žmona? Malonėkite man duoti atsakymą per Jūsų laikraštį kuogreičiausia?

M. T.

ATSAKYMAS.

1.Tamstai nereikia su juo gyventi, nes tiesos to nedaleidžia. Neklausykite ką jisai kalba, nes tai yra neteisybė, 2. — Ne. gauti ''laisnis'' (angiškai ''license'') reiškia gauti teisminį pavelijimą apsivesti. t. y. kas gauna šį minėta ''laisni'' tai tik gauna leidimą apsivesti. Jisai turi bažnyčioje apsivesti, pirma nėgu jisai turi tiesą vadinti savo sužiedotinę už žmoną.

3,— Čionai Amerikoje nėra jokios teisės, kad vyras gelėtų mergina priversti su juo apsivesti.

A. Š.

MOTERS SKOLA.

Aurora, Ill., Rugs. 29 d., 1914 m. (Į Teisių patarimo skyrių). Mano moteris, kokius septynius mėnesius prieš mūsų vestuves išsiskolino į rakandų krautuvę ant savo vardo. Ji pirko pečių, stalą ir t. t. į $80.00. Aš tik dabar tą dasižinojau. Tą kompanija reikalauja dabar nuo manęs užmokesnio. Ar gali ji manę laikyti atsakomybėje už tą skolą ($80.-00), ir ar gali mano užmokesni darbe užlaikyti jei aš nemokėčiau.

Tamošius Kalinas.

ATSAKYMAS.

Ta kompanija Tamstą negali laikyti atsakomybėje už tą skolą, nes pagal teisės vedęs žmogus nėra verčiamas apmokėti skolas jo moteres, kada ji jos pridarė kaip buvo nevedus; taippat jie negali Tamstos darbo užmokesnies užlaikyti už tą skolą.

A. Š.

MŪSŲ JAUNIMAS.

''VYČIAI'' IR ''BLAIVYBĖ''.

Kad turi būti ryšiai tarp tų dviejų organizacijų, užimančių gana svarbią vietą visuomeniškame lietuvių gyvenime, apie tai, mano nuomone, nei vienas negali abejoti.

''Vyčiai'' ir įstatuose turi pažymėję, kad nariai turi būti blaivūs.

Jeigu šiandien ''Vyčiai'' užima svarbią vietą viešame mūsų gyvenime tai bene dar svarbesnę užima ''Blaivybė''. Blaivybė — tai yra organizacija, po kurios vėliava susispietė būrelis žmonių, supratusių, kad alkolis nuodai, kad jis nuodija netik tą žmogų, kuris géria, bet nuodija visą tautą.

Blaivybė pasiryžusi įvesti į mūsų gyvenimą naujus gerus papročius, o paniekinti senus, girtus, kaip antai: daryti blaivias krikštynas, vestuves, pasilinksminimus ir t. t. Ją priėmę žmonės netik patys negeria, bet ir kitiems neduoda, ir jie nori išbraukti ir mūsų gyvenimo tą blogą įprotį, žeminantį mūsų visą tautą, kad nuėjus į svečius, ne svetį vaišina, bet svetis juos, duodamas nikelį ar ir daugiau ant ''dinerkės''.

Taigi ir ''Vyčiai'' kol dar esame jaunučiais, kol visiškai dar nesusitvarkėme, tik laikas nuo laiko įvedame į organizaciją naujas reformas, įveskime tą brangią idėją į mūsų gyvenimą — ''Blaivybę''. Įveskime ir branginkime ją kaipo geriausį turtą mūsų tautos. Spieskimės patys po ''Blaivybės'' vėliava ir raginkime kitus. Palaikykime blaivybės kuopas ir susivienykime su jomis, jeigu mūsų apielinkėse randasi, o jeigu nėra tai stengkimės jas organizuoti. Atsiminkime ''Vyčiai'' tą: jeigu mes dabar savo organizacijos nepastatysime ant pamato ''blaivybės'' tai ji gali lengvai nugriūti, neatnešusi mūsų gyvenimui jokios naudos. Ko gi nuo mūsų sulauks nuvargusi mūsų tėvynė? jeigu mes ją nuodysime. O gi sulauks to, ko paprastai yra sulaukiama nuo girtuoklio.

Jeigu mes ''Vyčiai'' girkšnosime dabar, kad ir po truputį, nepasigerdami visiškai, tai kai susenėsime galime likti tikrais girtuokliais. Tą prakeiktą raugą įsileidę į savo jaunutę krutinę, mes varykime ji būdami jauni, pilni energijos, gyvumo, gabumo. Kol dar tie nuodai nesusilpnino jaunos, tvirtos mūsų valios, pasistengkime juos kuogreičiausiai prašalinti, išvaikyti iš savo gyvenimo visiškai. Jūk mes pasirįžome šviesties, lavinties kaip protiškai taip ir fyziškai, įvezdami tam tikrus skyrius.

Jeigu nepasistengsime būti blaivininkais tai tas mūsų triūsas nueis ant nieko, nes kaip protą taip ir kūną silpninsime nuodais.

Štai pavyzdžiui lenkų ir čekų ''sakolai'', kurių tikslas irgi maždaug panašus į mūsų, jie šiandieną savo tautoje neparastai svarbią rolę loši. Visi jų nariai turi būti blaivūs, kitaip nepriimama. Ačiū jų blaivumui ir enerigijai, jie šiandien jau pasiekė to, prie ko mes dar tik pradedame eitį.

Taigi šiandieną, kol dar esame sveiki, dvasią ir kūnu,kol dar neužvaldė mus girtybės kunigaikštis, nelaukime tos valandos, kada jis mumis gali pavergti į savo negeistinus žabangus.

Paduokime viens-kitam draugišką ranką, ir pasakyme: broliai ''Vyčiai!'' Išbriskime iš senovės patamsių, atbuskime iš miego, palikime seną girtą gyvenimą ir eikime prie naujo doro, blaivaus, ir ideališko gyvenimo!

Štai, žiūrėkite! ''Vyčių'' vėliava.... kokia blaivutė, tyra plevesuoja. Ji tartum sako kažką paslaptingo, nesuprantamo.... Tai nepaslaptis..... Ji šaukia po savo globa jaunimą sakydama: dikte ir spieskitės prie manęs, kurie niekuomet neišdrįsite manęs sutepti savo nedoru gyvenimu ir girtybe.....

Kad paskui galėtume gryną sąžinę, blaiviu balsu atkartoti žodžius ''Vyčių hymno''. ''Ei ''Vyčiai'' gyvenam Tautai ir Bažnyčiai!''.....

Vytis.

GERŲ DARBŲ PRADŽIA.

''Vyčių'' 12 kuopa (Apveizdos Dievo parapijos) Chicagoje 29 d. rugsėjo laikė susirinkimą kuriame svarstė daug dalykų. Tarp kitko buvo prisiminta apie ''Tautos Fondą'' į kurį vienbalsiai susirinkimas sutiko įmokėti $25.00 iš savo kasos. Toliaus daugelis narių pažadėjo atiduoti į ''Tautos Fondą'' vienos dienos uždarbį, butent:

A. Aleksandravičius $3.00, J. Širmulis $1.00, D. Dantas $1.00, St. Širmulis $1.00, St. Kibartas $2.00, K. Skinulis $2.50, V. Rukštalis $2.30, Ant. Šniaukšta $2.00, Ant. Levickis $2.00, Pet. Varakulis $2.50, K. Mikšys $1.00, B. Abromavičiutė $2.00, P. Balčauskaitė $3.00, U. Jokubauskaitė $200, J. Ramanauskas $3.00.

Viso labo $30.30.

Toliaus buvo kalbėta apie ''vakarinius kursus''. — Vienbalsiai sutikta įsteigti. Kursus galės lankyti ne tik vien ''Vyčiai'', bet ir pašaliniai. Kursai prasidės 5 d. spalių. Lekcijos bus tris kartus į sąvaitę: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais nuo 8—10 val. vakaro. ''Vyčių'' nariai, neturintieji kuo užsimokėti (kurie nedirba, ar taip jau neturtingi) nuo mokesnių bus paliuosuoti. Jeigu iš priežasties neturtingų mokinių ne užtektų apmokėti išlaidoms kursų, tai ''Vyčiai'' nutarė pridėti iš savo kasos.

L. V. L. Š.

DELEI ''L. VYČIAMS'' LAIKRAŠČIO.

Nesenai ''Drauge'' buvo pakeltas klausimas kas link įsteigimo ''L. Vyčiams'' nuosavaus laikraščio. Kad ''L. V.'' svarbu turėti nuosavų laikraštį apie tai rodosi ir negali būti dviejų nuomonių. Turėdami nuosavų organą plačiau galėtumėn svarstyti organizacijos reikalus ir, taip tarent, jaustumės daugiau savystoviais per tai rasit ir mūsų kuoposе atsirastų daugiau gyvumo. Mano nuomone ar ne geriau būtų, kad vietoje steigti naują laikraštį, kuris lėšuos nemažai pinigų kurių mes neperdaug turime, ir triūso, prisidėti prie L. R. K. Moksl. Susiv. organo, ''Moksleivio'' ir bendromis spėkomis leisti. Tokiu būdu užbėgsime užginčinui naujo laikraščio kas daugeliui nera pageidaujama, užsimegstų artimesni ryšiai tarpe ''L. Vyčių'' ir moksleivijos, ir sumanymas, ''L. V.'' įsisteigti nuosavų organą liktų įvykdintas. Geistina, kad kas atsilieptų, ''Drauge'' į šį mano sumanymą.

P. M. C.

I. Cicilikas. Žinai ką, Vyčiai turi pirmininką ir dvasišką vadovą!

II. Cicilikas. Nejaugi! O, tai reikia apie tai parašyti į ''Naujienas''.

Baltras. Žinai, Raulai, aš Barboros nevedu.

Raulas. Kodel?

Baltras. Nes ji už manęs neiną.

Jaunikis. Barbute, kas tavo veidui, kad taip nuo jo dulka?

Barbutė. Tai nieko.... Mat aš.. (su pirštais krapštinėja veidą) aš mat bevirdama pietus miltais susidulkinau.

Loputis.

(Pradžia ant 6-to pusl.)

pilvą — iššaukia nesuvirškinimą ir dispepsiją. Ne tik maistas turi būti švarus kada jį imame burnon,(bet privalo būti švari ir burna, per kurią maistas turi pereiti.

Nesukramtymas. Kada dantys yra blogame padėjime, arba kada smegenis yra skaudamos, tai maistas paimtas burnon paprastai yra nesukramtomas ir nuryjamas dideliais šmotais. Žmogus gali gyventi blogai sukramtytu maistu per kai-kurį laiką, bet padidintas iš tos priežasties pilvui darbas po kiek laiko pavargs, taip kaip pavargsta ilgai laikoma iškelta ranka. Kada pilvas pavargsta, mes ingauname nevirškinimo ligą ir visas kūnas susilpnėja. Tas susilpnina kūno pajėgas atsispirti ligai ir palieka mus tokiame padėjime, kad mes daug greičiaus ingauname ligą ir susergame — ypač tokiomis ligomis, kaip džiova, difterija ir daugel kitų.

Švarumas del patogumo. Be pavojaus susirgti del burnos nešvarumo yra dar kita gera ir svarbi priežastis, kodel privalome užlaikyti burną švariai. Mes turi mbūti švarūs del tų su kuriais gyvename. Gal nėra biauresnio daikto, kaip matyti kėno burną su neišvalytais dantimis. Tokioje burnoje dantis pageltę, apskrętę palieka ant žmogaus labai keistą ir atstumentį įspūdį ir, jei pridėsime, kad tokioje burnoje ir kvapas dažnai smirdi, tai netik, kad pasibiaurėji tuo asmeniu, bet jis ir pavojingas yra užkrėtime kitų, kokia nors liga, kosėdamas, čiaudėdamas ir tt.

RAULO SU KAZIU PAŠNEKOS

RAULO SU KAZIU PAŠNEKOS.

Seniai jau Raulas besimatė ir bešnekėjo su Kaziu. O per tą ilgą nesimatymo laiką pasaulyje virė, judėjo. Prisirinko daug visokių dalykų, apie kuriuos Raulas ypač norėjo pakalbėti. Begalo džiaugėsi pamatęs Kazį.

— A, sveikas drūtas Kazy! Aš jau buvau manęs, kad tu iškeliavai mušti vokiečių, austrijokų...

— Kaip matai, esu sveikas ir drūtas. O kas link vokiečių ir austrijokų, tai man nėr ko rupintis: jei su jais pradėjo kovoti Anglijos, Prancūzijos ir net Rusijos socijalistai, tai suprask, kad jiems visai riestai prisieis.

— Kad, jau tu, Kazy, tuoj ir socijalistai. Ant galo, ką gi jie galėtų reikšti tokioje karėje!

— Na gi tu tik suprask: jei toks "kovotojas" su raudonu kaklaraiščiu išvers raudonas akis, tai vokietys iš baimės ant vietos kris negyvas! Juk neveltui socijalistai skelbiasi, kad prieš jų galybę visas pasaulis dreba.

— Kad tu tuoj ir su juokais; karė, tai, brač, ne juokai.

— Žinoma, kad ne juokai, Kas gi sakė, kad juokai? Tai sakysiu greičiau kvailas daigtas, o jei kvailas, tai ir apgailėtinas.

— Taip ir reikėjo ant syk sakyti, o nepajuokti socijalistų, kurie visai nėra kalti tos karės iššaukime.

— Nagi tik meldžiamasis: jų niekas ir nekaltina, kad jie yra šios karės priežastimi. Bet tik vienas man keistas dalykas: socijalistai taip smarkiai kariauja, kad net medalius nuo valdžios gauna. Ir žiūrėk koks dalykas — nors Yčas nuo valdžios ir negavo jokių medalių, bet mūsiškiai socijalistai apie jo išsvajotus medalius bubnijo per ištisus metus ir dar tebebubnija. Gal ir delto, kad tie medaliai buvo išsvajoti, o apie išsvajotus dalykus socijalistai kaip tik labai mėgsta kalbėti. Bet, ot. čia kįla klausimas: kodel socijalistai tyli apie medalius, kuriuos valdžia suteikia jų "draugams"?

— Eik tu su savo medaliais! čia ne medaliai turi rūpėti, bet kas kita. Man ypač dabar rūpi sužinoti, kas pagimdė šią karę. Visi spėlioja ir kiekvienas kitaip.

— Na, o kas gi tavo nuomone buvo priežastimi šios karės?

— Matai, teisybę sakant, man rodosi, kad visi klysta. Karę iššaukė, mano nuomone, kunigai ir Gabrys. "Naujienose" ir kitur skaičiau, kad kunigai nori karės, taip-pat ir Gabrys. Matai, kaip čia aiškus dalykas.

— Na, ir aš tau teisybę pasakysiu: nors dabar Europoje ir didelis sumišimas, bet tavo, Raulai, galvoje dar didesnis.

— Kaip tai? Bet ką čia su tavim! Esi nei šiokių nei tokių pažiūrų, taigi ir dalykų nepermatai. Jų tame dalyke kaltė!

— Visųpirma, Raulai, iš kur tu žinai, kad jie nori karės?

— Ogi kam "Naujienos" apie tai rašė!

— Aš nežinau ką "Naujienos" rašė, bet jei taip rašė, tai, atsiprašant, visai kvailai parašė. O tu tuojaus tokiems niekams ir intikėjai.

— Kam čia dar tikėt, kad aš pats tai aiškiai matau. Bet man žingeidu būtų išgirsti tavo tame dalyke nuomonę.

— Pirmiausiai, kad tame dalyke negali būti nei mano nei kėno kito nuomonės. Reikia dalykas imti taip, kaip jis yra. Padėkim, jei mes matome namą, apie tai negali būti dviejų nuomonių. Kaip aš, taip ir tu, jei dar kiek gali matyti, abu pasakysime, kad tai namas. Taip ir čia. Jei ištiko karė, tai ji turi savo priežastį, tik reikia tą priežastį pamatyti.

— Gerai. Kame gi tu matai tą priežastį? Aš ją matau kuniguose.

— Tai visvien ką nieko nematai. Trumpai pasakius šios ir kitų karių priežastis yra militarizme ir bereikalingoje baimėje.

— Palauk, tas reikia išaiškinti, nes žodžiai mažai ar nieko nereiškia.

— Gerai. Aš tavęs klausiu, o tu tik man atsakinėk ir dalykas paaiškės. Visos dabar kariaujančios viešpatijos ginklavosi, statė kariškus laivus, dirbo kanuolės, šautuvus, kulipkas, paraką, lavino kareivius ir t. t. ?

— Taip, jos tą viską darė.

— Kokiam tikslui jos tuos ginklus gamino?

— Nagi, kad turėtų kuo kariauti. Tas viskas aišku.

— Iš kokios priežasties jos tą viską darė?

— Nežinau.

— Palauk, gal dalykai paaiškės. Kokiam galui ginklavosi Prancūzija?

— Nagi bijojo, kad jos neužpultų Vokietija visai neprisirengusią ir jos neužkariautų.

— Na, o kam ginklavosi Vokietija?

— Bijojo, kad neužpultų Prancūzija ar koki kita valstija.

— Taigi bijojo viena kitos ir bebijodamos ginklavosi.

— Žinoma, kad taip.

— Ir taip išeina, kad visos valstijos ginklavosi, auklėjo militarizmą vien iš baimės viena kitos Ir kokiai nors progai pasitaikius galėjo kibti viena kitai į čiuprinę. Toki proga pasitaikė Austrijai susikivirčijus su Serbija. Na, ir kiekviena kibo kitai į plaukus. Tas bus visuomet, kol viešpataus militarizmas ir bereikalingoji baimė.

— Žinai, man atėjo labai laiminga mintis. Vadinas, kad prašalinus tą bereikalingą viena kitos baimę, reikia sutverti pasaulyje tik vieną viešpatiją. Kaip viena ant žemės viešptija tebus, tai nereiks nieko bijoties, tada nereiks ginkluoties, pranyks militarizmas, pranyks ir karės.Ak, koks puikus už interancijonalizmą argumentas!

— **Bereikalo tu, Raulai, čia kiši savo netikusį interanacionalizmą.** Kodel jis yra netikęs aš tau galėsiu išaiškinti kitu laiku, dabar gi laiko nebėra. Tik vienas dalykas. Tautų yra daugybė, kiekviena iš jų yra skirtinga ir tautų jokiu būdu nepanaikinsi. Ar negeriau būtų kiekvienai tautai duoti savaip tvarkyties, o kad tarp tų tautų viešpatautų sutikimas? Daleiskim, ar negerai būtų, kad lietuviai galėtų savo reikalus patys sau tvarkyti, o kitų tautų žmonės žiūrėtų, kaip į artimus? O artimą mylėti įsakė pats Dievas. Tad ir viešpatautų tarp visų meilė ir sutikimas.

— Nenoriu tavęs daugiau nei klausyti. Bėgu kitiems papasakoti apie taip puikų už internacionalizmą priparodymą. Kalbėk sau sveikas apie meilę — jos pasaulyje nėra.

— Taip, — tarė Kazys, žiūrėdamas į bėgantį Raulą, — meilės šiame pasaulyje mažai, oi, mažai tėra! Bet ji kada nors užviešpataus, sulauksime kada nors **meilės ir sutikimo gadynės,** — dadūrė ant galo.

Pužas.

ŠIS TAS.

"Laisvės" Pavė-Šėliai prabylo apie "paršelius". Juk nuo amžių žinoma, kur pavėsiai, o dar su plačiais dumlynais randasi, tenai paršelių knibždėte knibžda. Gal ir "Laisvės" pavėsėliai tokios pat rūšies, tai nėra abejonės, kad ir "paršeliams" tenai labai malonu apsigyventi.

Chicagos tautininkai "bėdavoja", kad socijalistai paėmė ir prigavo juos. Visus atstovus į New Yorko Seimą paskyrė iš po savo skverno. Tautininkams vos-ne-vos pavedė vieną vietelę. Brooklyno socijalistai "Laisvės" skiltyse aimanuoja, kad juos tautininkai "sufulino". Buvo nutarta visoms New Yorko draugijoms išleisti užkvietimą ant didžiojo seimo, tuo tarpu ant atsišaukimų pasirašę kas-žin koks svetimas komitetas. Ir visame kame kalta "Vien. Liet.", nes baisiai daug padariusi klaidų pranešimuose. Ir surask tu žmogus kur teisybė?

"Laisvėje" tilpo labai indomus vertimas: "Civilizuoti žmonės ir bezdžionės". Iš kokios kalbos jis versta nepažymėta. Bet tas ir nesvarbu. Pasakyta, kad liuosai, to ir užtenka. Indomus vienas dalykėlis, kad socijalistai nebesurasdami sau užuojautos pas žmones, mielu noru pasiųstų savo "profesorius pas Orangutangus, šimpanzes, papasakoti apie jų didžius vargus. Ir gailaširdės šimpanzės išgirdę apie socijalistų didžias nelaimės ištikrųjų tartų: "Na, jau tokios tvarkos mes tikrai nenorime".

"Naujienos" džiaugsmingai gieda "amžinas atilsis" apgailėtinos atminties žmonėms. Tai turbūt mirė koki stambi ypata, kad "Naujienos taip krikščioniškai ją pamini. Visai ne. "Naujienų" personalo vienas žmogelis pateko į delegatus New Yorko seiman, o jos priešas atstovaujantis "Lietuvos" personalą negavo "čenčiaus". Tai "Naujienos" iš džiaugsmo ir sugiedojo ant amžių amžinųjų... dingo priešai. Cit, pamažu, kaip kada ir iš numirusių prisikeliama.

Grand Rapids'o miesto lietuviai paminėjimui vasaros karščių žada išleisti laikraštį "Žaibas". Daugiausiai žaibus tekdavo matyti vasaros laiku, dabar pasigėrėsime rudens, o gal ir žiemos žaibais jeigu šalčiai jų neišvaikys. Kodel-gi niekas neišlaidžia "Perkūno". Nevertėtų aplenkti ir šio didžios paguodonės lietuvių tarpe vardo.

Amerikos laikraščiai tikrai laimingi. Medžiagos jiems visados su kaupu. Sveičiai iš Lietuvos suteikė mūsų redaktoriams, korespondentams dar bo keliems mėnesiams. Dabar dar viena laiminga aplinkybė gali tikrai nudžiuginti laikraštininkus. Du seimu (o gal ir trys) atsibuvo Amerikoj. Rašyk, brolyti, apie tuos seimus ir pirščiukus laižyk. Visiems bus linksma.

Chicagos lietuvių politiškas seimas susilaukė net keliu porų krikšto tėvų. "Naujienos" krikštija jį "federeišių" seimu, "Vien. Liet." federacijinių seimu, kiti laikraščiai eidami jų pėdomis suteikia daugybę įvairių vardų, vardelių. Matyt, kad Chicagos seimas baisiai visiems yra malonus, kad visi į krikštatėvius peršasi. Už garbes galima padėkoti ir palinkėti mūsu "draugams", gerų krikštamočių Brooklyno seimui. Juk be vardo ir jam nebus patogu gyvenimą apreikšti.

"Keleivis" savo pažvalgose piktinosi, kad priešseiminioj Chicagos konferencijoj katalikai pakėlė baisų trukšmą, ir net apleidę salę. Labai vietoj patėmijimas. Gal "Keleivis", kaipo geras peržvalgininkas neužmirš pažymėti, kad ir Brooklyno priešseiminioj konferencijoj buvo nemažesnis trukšmelis ir daug delegatų "iššodžiavę" konferencijos rengėjus, apleido salę. Juk čia kaltės nebeprilipdysi prie katalikų. Tai ar nepraneš "Keleivis" kas tai buvo per vieni?

Mūsų stebūklų gamintojas daktaras Ignas ingijo nepaprastai daug karžygiškų spėkų. Kovoti, kovoti ir kovoti su visais. Negana, kad laikraščiams pasiuntė notas, dabar sustatė iš kelių šimtų žodžių ultimatum ir expresu nugabeno S. L. A. Reikalauja išmokėti trumpu laiku 75,000 dolerių. Štai kur vyras! Be kruvinų mūšių paims kontribuciją ir galės sau ramiai tobulinti savo "džiovas". Viskas bus gerai, kad tiktai pats daktarėlis nuo didžių turtų neingytų džiovišką kinkų drebėjimą.

Rudens laikas prisiartino. Skubinasi mus lietuviai prie mokslo, bet labai sunku išsirinkti sau tinkamą mokyklą. Vienos per daug katalikiškos, antros perdaug viešos. Ar negeriaus būtų mūsų tautiečiams spiesties prie "Tėvynės" mokyklų, kur žadama plačiai ir nuosekliai išguldinėti matematiką ir lingvistiką ir vis ant tautiškų pamatų. Nepražiopsokite!

Lietuviai su savo žioplyste net inkirėti pradeda. "Keleivio" raštininkai iš "žioplystės' ant vertimų nepažymi iš kur naudojamasi medžiaga, na paskiaus ir klausykies tu žmogau — ilgiausių litanijų apie "žioplininkus". Jau kad "žiopsoti" tai nors gudriai, kad niekas nesusektų iš kur "žioplystės" išvirsta.

IŠ LIETUVIŲ GYVENIMO AMERIKOJE.

(Pradžia ant 3-čio pusl.)

5. Santikiai "Žiburėlio" su "Apšvieta". Greta švietimos draugijos "Žiburėlis" pas mus steigiama kita iš paviršiaus panaši draugija "Apšvieta". Jos tikslu yra nuversti "Žiburėlį", kad tuo nugriovimu, duoti daugiau žmonėms "apšvietos", daugiau mokslo, kurio gird', neduodąs "Žiburėlis" besilaikydamas tautiškai katalikiškos pasauležvalgos! "Apšvieta" labai daug viso ko visiems žada ir visus pas savę kviečia dėties ir šviesties tartumei tur ji iš Arabijos persigabenus stebuklingą talizmaną*).

Kad "Apšvieta" moka daug ir trukšmingai žadėti — tai dalykas visiems žinomas: visokių "apšvietų" platintojai žadėjimais verčiasi ir lobsta, bet kad "Apšvieta" išpildytų savo gražus žadėjimus, labai abejotina delei pačios "laisvės" kuria "Apšvietoje" žadama remtis.

*) Pas arabus burtininkų priemonė visokiai laimei ingyti.

"Apšvietą" žada platinti laisvamaniai, kitaip sakant žmonės nenusistovėję, neturintieji ribų, ir kviečiama ton "Apšvieton" tos pat rųšies šalininkus, paprastai pas mus kilstančių iš tarpo tokių, kurie užuovėjuose mėgsta dorybėse pasvīruoti.

Ką galima susilaukti pasiduodant laisvamanių "apšvietai akyvai visiems parodo tos kompanijos šalininkų rengiamieji "piknikai, kur rudo alučio ir visokio šampano lig valios", "kur po medžiais ir krumais galima su meilute pasikavot ant pailsio, kurie šviesos bijos", kur "linksmumas neapsakomas"...

Besirengdama į darbą "Apšvieta" meiliai žvilgterėjo į "Žiburį" ar tai kad jį prisiviliojus, ar tai kad jį užkabinus ir gavus progos jo veikimą pavalkioti. "Žiburis" nuvogdamas "Apšvietos" muilo burbulus ir josios sviruojančius siekius, savo tarpe nutarė su "Apšvieta" nesusidedant ir visokio jos peršamojo kratinio vengiant, toliau savarankiai sulyg savo išgalių varyti savo darbą remianties tautiškai-krikščioniškaja pasauležvalga.

Korespondentas.

WILKES BARRE, PA.

Mūsų miestelyje viešpats alkolis didei galingas. Jo galybė turi intekmę visame, nes visokios iškilmės, apeigos neatsibūna be alkolio. Alkolis tokiose iškilmėse daro ir savo tvarką, nustato žmonių ūpą o dažnai nusuka visai negeistinon pusėn. Nesenai atsibuvo vestuvės per kurias alkolis atnešė tokias pasekmes, kad net nesmagu darosi. O laikas rodos būtų blaivėti, nes kitos tautos senai mus pralenkė blaivybėje ir liko daug kultūringesnėmis. Daug smagesni būtų mūsų pokyliai be svaiginančių gėrimų o ir apeigos daug prakilnesnės. Taigi arčiau prie blaivybės eikime o daugiau švieskimės.

Viens Blaivininks.

ATHOL, MASS.

18 d. rugsėjo apsilankė su prakalbomis kun. Jakaitis iš Worcester, Mass. ir papasakojo apie kritišką Lietuvos padėjimą. Jis akyvai regėjo pradžią nelaimių mūsų tėvynėje apie kurias štai ką papasakojo: sujudinantis įspūdis; užsikūrus gaisrui Lietuvos žmonės pakliuvo didžiausian pavojun ir nelaimėn, nes turėjo atiduoti visą savastį į valdžios rankas o patys nešinties nuo pavojaus. Vaikai nežino kur nuklydo jų tėvai, tėvai neranda vaikų, žodžiu sakant liūdnas padėjimas mūsų brolių Lietuvoje.

Užbaigdamas priminė, kad čionykščiai lietuviai neleistų centų niekams o taupytų, ydant pasibaigus karei galėtų sušelpti savo brolius ir tėvus, bei giminaičius! Nes iškur jie galės gauti daugiau paramos jei ne nuo savo brolių amerikiečių. Užtat privalome taupyti pinigus, jeigu atjaučiame nelaimingųjų mūsų brolių padėjimą.

Prieš prakalbas bažnytinis choras vadamas p. Barono padainavo tautiškąjį himną, po prakalbų padainavo keletą tautiškų dainelių ir išgirsta 4 deklemacijos. Užsibaigus programai buvo išrinktas delegatas į Politiškąjį Seimą Chicagon. Žmonių prakalbose buvo daug.

Beržo Lapelis.

DORSVILLE, ILL.

Rugsėjo 13 dieną atsibuvo pas mus prakalbos, parengtos lietuvių socijalistų. Kalbėtojum buvo Kučinskas, parkviestas iš Chicagos. Atvykęs Kučinskas, sako prakalbą ir prižada visus padaryti socijalistais. Karštuoliai džiaugiasi, lyg žydai aukso veršį pamatę Pirmoji kalba Kuč. buvo žmoniška. Nupiešė Lietuvą ir jos gyventojus gilioje senovėje. Išaiškino kaip mūsų bočiai brangino savo tėvynę, kalbą ir įpročius, kaip jie mylėjo dainas ir brangino dorą. Taip-gi kalbėjo ir apie dabartinį karą Europoj; ir priminė, kas gali atsitikti su mūsų Tėvyne Lietuva. Šioji kalba buvo gera ir visų giriama. Bet, kaip šuo neiškenčia neambrinęs ant praeivio, taip kalbėtojas neiškentė neprasitaręs ir apie mūsų Išganytoją Viešp. Kristų. Sako, Jis nebuvo šventu, tiktai Jį paliko šv. Egipto kunigai. Ir jus klausytojai netikėkite ir nesimelskite į Jį, nes jūsų Dievas nei nepakels maldos. Bepliaukšdamas, užsipuolė ir ant vietinio klebono, lyg neregys tvoros graibstydamas. Sako, jūsų kunigėlio čia nėra ant šitų prakalbų. Jis šiandien parapijonus išvadino mulais, asilais ir t. t., užtat, kad ant šv. mišių neduodate.

Jeigu kalbėtojau nekenti dvasiškijos, nekesk sau. Užmiršai krikščionišką meilę, nieks jos nuo Tamistos ir nemeldžia.

Bet, meldžiamasai, negražu tamistėlei viešai prieš tiek publikos meluoti, kad klebonas per pamokslą išvadino parapijonus mulais, asilais ir t. t. Aš pats buvau bažnytėlėj ir jokių šlykščių žodžių negirdėjau nuo vietinio klebono per pamokslą. Kagi pasakysite vietiniai socijalistai? Ar nekaista akys iš gėdos su jūsų tokiu kalbėtojum. Net ir jūsų pasekėjas, nemokantis skaityti Čer. katras bėgioja po stubas, kad tik kas jam perskaitytų plepalų laikraštuką "Šakę" ir tas jau susiprato ir pasakė: "šalin su tokiomis prakalbomis."

Vienas iš klausytojų.

HARTFORD, CONN.

Rugsėjo 15 d. š. m. šv. Kaziemiero Jaun. A. Dr-gija ir "Lietuvos Vyčių" 6-tą kuopa turėjo nepaprasta susirinkimą kas link siuntimo delegato į visuotiną Politišką Seimą Chicagoje. Nutarta susidėti su kitoms draugijoms ir pasiųsti vieną delegatą. Įstatyti kandidatai į delegatus: Antanas Kneižis, A. Mazalas, Uršulė Gurkliutė ir A. Kizis, kurie turėjo susinešti su kitoms draugijoms. Rugsėjo 16 d. š. m. turėjo nepaprastą susirinkimą šv. Jona Evangelisto draugystė ir išrinko delegatą Joną Mončinskį į visuotiną Politišką Seimą Chicagoje, bet nežinia del kokios priežasties išrinktas delegatas nevažiavo, pasiliko namie; girdėjau, kad iždininkas pinigų ant kelio nedavė; argi toki didelė draugystė — 300 narių leido vienai ypatai padaryti savo tvarką. Rugsėjo 17 d. šv. Elžbietos draugystė ir susivienijimo L. R. K. Amerikos 89-ta kuopa, turėjo nepaprasta susirinkimą; svarstė apie išrinkimą delegato į Politiškąjį Seimą. Chicagoje. Tame susirinkime dalyvavo šv. Kazimiero dr-jos ir "Lietuvos Vyčių" 6-tos kuopos kandidatai į delegatus. Po ilgų svarstymų paaiškėjo, kad yra sunku rinkti delegatus, kad ir susidėjus trims, nes visos silpnos ir naujos draugijos. Nutarė visos suteikti mandatus vietiniam kleb. J. Ambotui, kad atstovautų sekančias draugijas. šv. Kazimiero ir "Lietuvos Vyčių" 6-tą kuopą, šv. Elžbietos dr-giją ir Susivienijimo L. R. Katalikų A. 89-tą kuopą. Po visam klier. J. Navickas pranešė "Vyčiams", kad pasiliktų, kada visi išvaikščios. Prasidėjo nepaprastą susirinkimą kas link "Vyčių" posėdis A. Kneižis perstate klier. J. Navicką ir paaaiškino į Hartford gyventi ir prisidėjo į "Lietuvos Vyčių" 6-tą kuopą. Visi išreiškė džiaugsmą plojimu rankų: klier. J. Navickas kalbėjo apie rengimą parodos, ragino darbuoties, paskum buvo Lietuviški žaislai: suktinis, klumpakojis, noriu miego, aguonėlė ir kiti, kuriuos pamokino klier. J. Navickas.

Gaila, kad kl. Navickas turės netrukus mus apleisti o prisirišti prie mokyklos suolo. Netėksime uolaus darbininko! Bet "Vyčiai" nenuleiskime rankų, dirbkime mes dar narsiaus, kad pradėti plėšti dirvonai, neužželtų usnėmis arba dagiliais ir kad nepasiliktų be vaisių. Rengkime kur tik galima vakarinius kursus, platinkime Lietuvių katalikišką literatūrą, steigkime kur dar nėra "Lietuvos Vyčių" kuopas. Taigi, Vyčiai ir Vytės, į darbą!

Genių dėdė.

WELLSTON, MICH.

Kas nori linksmai ir laimingai gyventi toli nuo fabrikų ir baisių mainų, kuriose žmogus esti reikalingas tolei pakol esi jaunas, o kaip pasensti, tai jiems esi nebereikalingas. Gyvendams žmogus ant ūkės gali džiaugtis Dievo sutvėrimais ir gamtos grožybėmis iki žilai senatvei. Miestuose visados dirbdamas fabrike tą visą neturi, ir nematai ir negali pasidžiaugti, gamtos grože. Kaimietis visados linksmas, ramus, tylus, užtai ir aš norių raginti lietuvius ant ūkės. Jau buvo rašyta kad lietuviai čia turi užsidėję savo draugystę, taipgi jie žada įsitaisyti savo knygyną, sakysiu kad čia kada bus lietuvių centras didžiausios kolionijos. Dabar prasidėjo mokslas rudininėj moksleinėj. P-lė M. K. surašė visus lietuvių vaikučius einančius į vieną mokyklą mano apielinkėj. Prisipažino lietuviais esą 18 vaikučių.

Kiek viso lietuvių vaikų lanko moksleinę — tai negaliu žinoti, nes kiti eina į kitas artimesnes mokyklas, tai kaip paims jaunieji į savo rankas, nes jų čion yra priaugusių, tai metas po metui žydės lietuvių ūkės ir be abejonės ir baimės galės lengvai praleisti visokius krizius, bedarbes ir t. t., žodžiu sakant, čia bus didžiausios lietuvių kolionijos ir lietuviai supranta gerai ūkininkystę ir dažnai čia atvažiuoja, perka žemę ir stato namus. Šios visos žemės priguli savininkui ponui. G. W. Swigartui. Nedaro skirtumo kas parduoda žemę, bet ponas Swigartas daro gera del lietuvių nes jis juos myli ir duoda visas žinias reikalingas apie žemę kaip vieniems taip ir kitiems. Nėra niekur taip gražios apielinkės kaip Mich. valstijoi; mano noras yra kviesti visus lietuvius apsigyventi ant ūkės. Miestuose ir mainose netoks gyvenimas, lietuviai gerai žino apie ūkę ir jie tinka ant ūkės gyventi, kur auga turtas. Linkiu kiekvienam lietuviui įgyti ūkę ir apsigyventi, kur auga neišsemeamas turtas. Gera ūkė — tai žmogaus gyvenimas.

Walter Strygas.

ORCHAD, LAKE, MICH.

Prasidėjus-gi mokslo metui, moksleiviai ŠŠ. Kyriliaus ir Methodijaus seminarijos, susispietusieji į "Lietuvių Viltis" literatinę draugiją, nedėldienyje 13 d. rugsėjo, susirinkę į erdvą seminarijos salę laike nepaprastą susirinkimą. Ant susirinkimo tapo pakviesti taip-pat ir naujai atvykusieji lietuviai moksleiviai. Susirinkimas tapo paskirtas rinkimui naujos valdybos; rinkimai buvo vedama slaptu balsavimu. Pasekmės rinkimų sekančios: pirmininku išrinkta p. P. Rusis, raštininku p. J. Kiršanskis, iždininku p. J. Kelmelis, knygium gi p. P. Daniunas. Pagaliaus, pasibaigus rinkimams valdybos p. Bereišis, kuris yra baigęs "Saulės" kursus Kaune, vienbalsiai tapo išrinktas mokytojum Lietuvių literatūras. Tada naujai išrinktas pirmininkas p. P. Rusis užėmė pirmininko vietą patardamas draugams uoliai lankyti susirinkimus ir naudoties pamokomis savos literatūras ir kalbos; galop paaiškino programą, kurio draugija laikysis šiais mokslo metais. Taip-pat kaip ir kitais metais, taip ir šįmet bus atkreipta didesnė atyda į prakalbas, paskaitas ir eilevimą. Apleidom susirinkimų salę pilni prakilnių minčių ir su džiaugsmu, kad begyvendami nors po svetima globa, galime lietuviškai mąstyti, kalbėti, svarstyti ir lavinties.

P. Prutinis.

GIRARDVILLE, PA.

Mūsų tautininkai. Mūsų tautininkai, labai buvo pradėję rūpinties tauta pakol tautininkų organas "Tėvynė" jiems neuždraudė. Labai buvo subruzdę net siųsti delegatą į seimą Chicagoj, bet "Tėvynė" jiems pagrumojo "vaikai ša", ten, girdi, sumanė katalikai, o mes mat kaipo nekatalikai (pašnabždomis) kaip-gi su jais galime į vienybę sueiti? Taip nabagai tautininkai ir susibičiuliavo su raudonaisiais, kurie griauja tautos pamatus, kad tik neiti kartu ginti tėvynės su katalikais, kuriems jeigu jau ne daugiau, tai be abėjonės tiek pat rūpi tautos reikalai, kaip ir tautininkams.

Nelaimingoji "Tėvynė", kuri sverstant tautos reikalus turi prašyti pagelbos cicilikų!

Nelaimingiejei tautininkai, kurems vadovauja cicilikai! kadagi jums bus galima taipos-gi ištarti žodis ir paklausyti savo sąžinės balso ir jausmo, o ne septi aklai ką rašo jūsų parsidavęs jau kitiems organas "Tėvynė"? Ji dumia jums ir taip jau anglims apnešta akis, kad girdi, visas laikraščių tuzinas nepritarė Seimui Chicagoj. Nagi tik atsipeikėkit ar-gi tai tas laikraščių tuzinas gali visiems užmesti savo norus? Tuzinas laikraščių, tai bus daugiausiai galvų tuzinas ir kartais labai tuščių galvų. Gi tuzinas tai nėra dar visa visuomenė. Mūsų-gi visuomenė susideda iš didelės didžiumos iš katalikų, jų organas "Draugas" Seimą pagarsino, katalikai, kaipo didelė didžiuma tam pritarė, tai-gi ir Seimas Chicagoj yra didelės didžiumos sušauktas, paremtas ir įvykdintas.

— Nenorėkime, kad didžiumai vadovautų mažos kuopelės ir prieš jūs lenktūsi jeigu pripažįstame demokratizmo principus.

Tautininkai, jūsu eilėse yra katalikų ir gal didžiumą, ir jie jaučia vienaip su savo broliais kituose susivienijimuose, tik jus uždėjot ant jų savo leteną ir liepiat jiems tylėti.

Gaila, man jus tautininkai!

Dėdė.

GIRARDVILLE, PA.

Cicilikų begėdiškumas. Katalikams kaskart labiau susiprantant ir nesiduodant jau vadžioties už nosies visokiems neprašytiems mokytojams, nesmagu labai pasidarė mūsų cicilikams,— bėgiojo lakstė ir galų gale sumanė padaryti prakalbas, gal mano, atsiras koks neįvykdinamosios laimės ieškotojas ir duosis patraukti į savo kilpas. Atėjo galutina prakalbų diena! Jau kelios dienos prieš tai kaip mūsų miestelio visi stulpai buvo išmarginti užkvietimais į prakalbas. Žmonės vienok nelabai juos skaitė, jausdami jau gerai iš kur vėjas pučia ir kuo atsiduoda. — Cicilikai matydami, kad čion gal nieko neišeiti, nori pasinaudoti bažnytinėms pamaldomis ir kada žmonės iš bažnyčios pradėjo eiti, apsikrovę glėbiais pakvietimų prie bažnyčios durų bruka juos visiems.

Tuo tarpu iš bažnyčios išeina klebonas — pamatęs tokį cicilikų begėdiškumą-naudotis net bažnyčios pamaldomis žmonių erzinimui, nuvarė šalin nuo bažnyčios durių neprašytus svečius, — atsiėmę savo už nosies kišimą kur jų niekas neprašo, nuslinkino su popierų pundais toliau. Ir gerai jiems, tegu nelenda kur jų niekas neprašo! Mūsų-gi katalikams reikėjo vis-gi patiems susiprasti nuvyti, "pigaus tavoro" pardavinėtojus, ir neimti visai nei į rankas visokių jų popiergalių.

Jeigu čion jums neramu, keliaukite sau, sveiki, iš kur atėjote, mes į jūsų eiles nestosime! Jūsų mokslas, jūsų prakalbos, mums jau seniai žinomos! —

Pasivėlinot vyručiai, labai pasivėlinot!

Senis.

CHICAGOJE.

Statement of the ownership, management, circulation, etc., required by the act of August 24, 1912, of "Draugas" published weekly at Chicago, Illinois, for October 1st., 1914.

Editor, Rev. F. Kemėšis, 717 W. 18th str., Chicago, Ill.

Managing Editor, Pr. Šivickis, 5520 Winchester ave., Chicago, Ill.

Business Manager, Rev. Alex. Skrypko, 4557 So. Wood st., Chicago, Ill.

Publisher, Draugas Publishing Company, 1800 W. 46th st., Chicago, Ill.

Owner: (If a corporation, give name and the names and addresses of stockholders holding 1 per cent or more of total amount of stock. If not a corporation, give names and addresses of individual owners.)

Rev. J. Misius, Box 253, Ellsworth, Pa.;, Rev. S. Čepanonis 318 4th St., Homestead, Pa., Rev. J. Sutkaitis, 2112 Sarah St., S. S. Pittsburg, Pa.; Rev. V. Matulaitis, P. O. Silver Creek, Pa.; (New Philadelphia); Rev. P. Saurusaitis, 46 Congress ave., Waterbury, Conn.; Rev. J. Kasakaitis, 1005 Clifton ave., Rochester, N. Y.; Rev. J. Krasnickas, 250 Webster ave., Cambridge, Mass.; Rev. V. Dragunevičius, Lithuania, Russia.; Rev. J. Lietuvninkas, 398 N. Paca St., Baltimore, Md.; Rev. A. Skrypko, 4557 So. Wood St., Chicago, Ill.; Rev. F. Serafinas, 10806 Wabash ave., Chicago, Ill.; Rev. J.J Jakaitis, 41 Providence St., Worcester, Mass.; Rev. A. Kodis, 255 High St., Brooklyn, N. Y.; Rev. J. Kasakaitis, 64 Church St., Pittston, Pa.; Rev. B. Zindžius, 214 Ripley St., Elezabeth, N. J.; Rev. A. Jusaitis, 94 Bradford St., Lawrence, Mass.; Rev. M. Sedvidis, Salmon & Vanage St., Philadel. Pa.; Rev. E. Steponavičius, 3230 Auburn ave., Chicago, Ill.; Rev. A. Ežerskis, 1506 S. 48th St., Cicero, Ill.; Rev. M. Lukošius, 12015 Lowe ave., Chicago, Ill. Rev. A. Saulinskas, 52 Russel St., Kingston, Pa.; Rev. J. Inčura, 324 Ridge St., Freeland, Pa.; Rev. M. Krušas, 717 W. 18th St., Chicago, Ill. Rev. M. Kraučiunas, 3230 Auburn ave., Chicago, Ill.; Rev. V. Kudirka, 1644 Wabansia ave., Chicago, Ill.; Rev. J. Šeštokas, 7 Vandam St., New York, N. Y.; Rev. K. Urbanavičius, 9 Harrison ave., Brockton, Mass.; Rev. M. Pankauskas, 443 Park St., Bridgeport, Conn. Rev. J. Kaulakis, 324 Wharton St., Philadelphia, Pa.; Rev. A. Kaminskas, Reading, Pa.; Rev. J. Zidanavičius, 260 E. Main st., New Britain, Conn.; Rev. V. Varnagiris, 213 E. 4th St., Brooklyn, N. Y.; Rev. M. Peža, 214 Ripley Pl. Elizabeth, N. J.; Rev. J. Žebris 396 Church St., New Britain, Conn.; Rev. T. Žilinskas, 50 W. 6th St., So. Boston, Mass.; Rev. N. Petkus, 259 N. 5th St., Brooklyn, N. Y.; Rev. A. Staniukynas, 2634 W. 67th St., Chicago, Ill.; Rev. S. Pautienius, St. George's Church, Shenandoah, Pa.; Rev. J. Domčius, St. Francis, Church, Minersville, Pa.; Rev. V. Dargis, 616 W. Mahanoy ave., Mahanoy City, Pa.; Rev. V. Staknevičius, Lithuania, Russia.; Rev. Vižgirdis, Lithuania, Russia.; Rev. J. Kuras, 116 Theodore St., Scranton, Pa.; Rev. V. Bukaveckas, Lith. R. C. Church, Thomas, W. Va.; Mr. T. Kubilius, 66 Porter ave., Montello, Mass.; Mr. P. Balčiunas, 41 Arthur St., Montello, Mass.; Mr. M. Abracinskas, 187 Ames St., Montello, Mass.; Mr. J. Adomavičius, 122 Boven St., So. Boston, Mass.; Mr. J. Sokas, 309 Broadway So. Boston, Mass.; Mr. P. Ceplikas, 121 A St., So. Boston, Mass.; Mr. S. Stukas, 8 Grimes St., So. Boston, Mass.; Mr. J. Kosmauskas, 177 School St., Roxbury, Mass.; Mr. V. Voitakaitis, 423 Wilburgh Worcester, Mass. Rev. J. siliauskas, 41 Providence St., Ambotas, 41 Capital ave., Hartford, Conn.; Mr. J. Kovas 17 Congress ave., Waterbury, Conn.; Mr. M. Kuliavas, 255 Broome St., New York, N. Y.; Mr. G. Bartašius, 498 Washington St., New York, N. Y.; Rev. K. Strimaitis, 64 Church St., Pittston, Pa.; Rev. M. Kazenas, 318 Fifth ave., Donora, Pa.; Rev. V. Slavynas, 95 Lafayette St., Utica, N. Y.; Rev. J. Zimblys, 324 Wharton St., Philadelphia, Pa.; Rev. P. Jakštys, 3909 Hemlock St., Indiana Harbor, Ind.; Rev. F. Kudirka, 1644 Wabansia ave., Chicago, Ill.; Rev. F. Kemėšis, 717 W. 18th St., Chicago, Ill. Rev. P. Gudauskas, 307 Pine St., Tamaqua, Pa.; Rev. S. Šiupsinskas, 190 So. Meade St., Wilkes Barre, Pa.; Rev. V. Bartuška, 312 So. Poplar St., Mt. Carmel, Pa.; Rev. R. Zaikauskas, 1232 S. Lincoln St., Waukegan, Ill. Rev. J. Gadeikis, 65 Milwaukee ave., Kenosh, Wis.; Rev. A. Deksnys, Lith. R. C. Church, Westville, Ill.; Rev. A. Balinskas, 935 Erie ave., Sheboygan, Wis.; Rev. K. Skrypko, P. O. Box 317 Westville, Ill.; Rev. V. Taškunas, 1534 S. West St., Rockford, Ill.; Mr. J. Brazauskas, 202 Jefferson St., Newark, N. J.; Mr. V. Lapinskas, 717 W. 18th St., Chicago, Ill.; Rev. J. Kazakas, 1644 Wabansia ave., Chicago, Ill. Rev. P. Augustaitis, St. Vincents Rectory, Girardville, Pa.; Rev. A. Jurgutis, P. O. Box 105, Export, Pa.; Rev. M. Augulis, Harrisburg, Ill.; Rev. J. Jonaitis, 279 So. 32 St., So. Omaha, Nebr.; Mr. S. Kibartas, 717 W. 18th St.; Chicago, Illinois. Mr. Pr. Macijauskaitė, 717 W. 18th St., Chicago, Ill.; Mr. A. Grisius, 717 W. 18th St., Chicago, Ill.; Mr. S. Grisius, 717 W. 18th St., Chicago, Ill. Mr. M. Dombrauskas, 717 W. 18th St., Chicago, Ill.; Mr. J. Gomiliauskas, 717 W. 18th St., Chicago, Ill.; Mr. Adomavičius, 122 Boven St., So. Boston, Mass.

Known bondholders, mortgagees, and other security holders, holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities:

Peoples Stock Yards State Bank, 47th St., & Ashland Ave., Chicago, Ill.

Alexander Skrypko, B. Mgr.

Sworn to and subscribed before me this 30th day of September, 1914.

Joseph J. Elias, Notary Public (My commission expires April 29th 1917).

Nedėlioj, 4 d. spalių iš priežasties kun. F. B. Serafino varduvių buvo parengtas susirinkimas. Susirinkime dalyvavo gerokas skaičius Chicagos prakilnesniųjų liet. ir gerb. svečiai kun. Dr. M. Gustaitis ir J. Gabrys. Buvo pasakyta keletas trumpų prakalbų kuriose teisingai buvo nupieštas gerb. kun. F. B. Serafino nuopelnai tėvynės labui, ypatingai jaunuomenės auklėjime.

Po vakarienei, sudaryta šaka Lietuvių Informacijos biūro, kurio užmanytojumi ir faktišku vedėju ikišioliai buvo p. J. Gabrys.

Susirinkime išrinkta valdyba, kurion inėjo: Pirmininku Dr. A. K. Rutkauskas, vice-pirmininkais kun. F. B. Serafinas, kun. J. J. Jakaitis, kun. V. Dargis, kun. Dr. Bartušką, kun. T. Žilinskas, kun. A. Milukas, kun. F. Kemėšis ir St. Tananevičia. Raštininku Adv. A.A. Šlakis. Iždininku kun. A. Skrypa. Nariais-gi išrinkti J. B. Kaupas, kun. P. Lapelis, Urš. Jokubauskaitė, kun. A. Ežerskis, kun. K. Skrypka, kun. J. Vyšniauskas, P. Šivickis, J. Karosas, kun. J. Dobužinskas, kun. Matulaitis, Londone. Europoj sau padėjėjus palikta nusiskirti pačiam J. Gabriui.

Taip tai užmegsta šaka lietuviams labai reikalingos įstaigos. Linkėtina jai kuogeriausio pasisekimo.

Sigma.

LIETUVOS "VYČIŲ" XII KP. VAKARAS.

"Vyčių" XII kp. 4 d. spalio surėjo gražų pasilinksminimą su vaidinimu. Apveizdos Dievo parapijos pobažnytinėje svetainėje. Buvo vaidinta "Smuklė" dviejų veiksmų drama. Vaidinimas išėjo gana gerai, artistai savo roles atliko, galima sakyti, puikiai. Žmonių prisirinko pilna svetainė.

Po vaidinimo Vyčių choras, vadovaujant p. A. Aleksandravičiui padainavo keletą dainelių, kurios ypatingai praskambėjo.

Vakaras užsibaigė tautiškais šokiais ir žaislais. Pelnas paskirtas Apveizdos Dievo parapijos bažnyčios naudai.

X.

Panedėlyj, 5 d. spalių prasidėjo mokslas Chicagos vakarinėse mokyklose. Bus mokinama keturius vakarus savaitėje, anglų kalbos ir įvairių kitų dalykų. Geistina būtų, kad lietuviai kuoskaitlingiausiai tas mokyklas lankytų. Mokėti nieko nereikia — nauda gi aiški.

Atsibūsiančiuose rinkimuose (lapkričio 3 d.) į Cook pavieto komisijonierius yra statoma panelė M. E. Mc Dowell. Ji yra gerai žinoma Town of Lake ir kitiems Chicagos lietuviams įvairiais visuomeniais darbais. Taigi kiekvienas balsuotojas turėtų už ją balsuoti. Ji eina nuo Progresistų partijos.

Aukos surinktos per prakalbas Marijampolės mergaičių gimnazijai ir Lietuvių politiškajam Informacijos Biūrui.

I Indiana Harbor, Ind.

Po $1. davė: Antanas Mikaločas, Pr. Puplauskas, Ig. Astreikis, Jonas kolas, J. Bacevičius, J. Baleckis, J. Avelis, B. Klapatauskas, P. Uza, M. Paulauskienė, Ona Toleikienė, Račkauskas, V. Rašinskas, A. Latukas, Jonas Grumblys.

$15.

Smulkiomis aukomis $14.75

Išviso $29.75.

Tikraisiais "Žiburio" nariais įsirašė ir užmokėjo:

J. Gusčius $5. Adr. 2113—137 str., Indiana Harbor, Ind.

M. Juškevičius $2. Adr. Lock Box 34. Poquonock, Conn.

B. R. Yasulis $2. Adr. 2113 — 137th str., Indiana Horbor, Kun. Jos. Jakštys $5. Adr. Indiana Harbor, Ind.

Išviso $14.

II. Waukegan, Ill.

Po $1. davė: Jonas Žėkas, Pranciškus Pavelkis, Pranciškus Jonaitis, Baltramiejus Jonaitis, Petras Dabašinskas, Stanislovas Žiburka, Povilas Bagdonas, Jonas Raila, Pranciškus Buksas.

$9.

Smulkiomis aukomis $14.08

Išviso $23.08.

Tikruoju "Žiburio" nariu įsirašė ir užmokėjo $2. Jonas Ašmys. Adr. 10 and Prospect st., North Chicago, Ill.

III. Racine, Wis.

Po $1. davė: J. Bardauskas, M. Lukšienė, Antanas Valciukas, R. Brazdžionis.

$4.

Smulkiomis aukomis $1828

Išviso $22.28.

"Žiburio" nariais vieniems metams įsirašė ir užmokėjo po $1:

Tomas Žizminskas, Adr. 731 Bank st.

Juozapas Steponas, Adr. 703 Bank st.

A. Bamšinskienė, 712 Madison st.

V. Šapalas, 1527 Oak st.

$6.

Mykolas Bardauskas. Adr. 11 st.,

J. Litvinas. Adr. 810 Jackson str.,

Išviso $6.

IV. Milwaukee, Wis.

Po $1. davė: Zignantas Kaupas, Aleksandra Ručinskas, Petras Vaivada, Pijus Virbickas, Petras Mikšis, Ambraziejus Vaičiulis, Mykolas Kasperaitis, J. S. Vitkus, Viktoras Genčauskas, Agota Genčauskienė.

$11.

Smulkiomis aukomis $4.45.

Išviso $15.45

Tikruoju "Žiburio" draugijos nariu įsirašė ir užmokėjo $2. Julijona Liubitkevičienė. 56—675 West Allis Milwaukee, Wis.

V. Westville, Ill.

Po $1. davė: Jonas Gustas, Kazimieras Mičuda, Antanas Šlikas, Antanas Terasas, Andrius Gustaitis, Morta Mičudienė, Antanas Vaitkus, Emilijonas Šlapelis, Antanas Mickevičius.

$9.

Smulkiomis aukomis $6.05

Išviso $15.05.

Tikraisiais "Žiburio" draugijos nariais įsirašė ir užsimokėjo:

Kun. A. Deksnis $5., Andrius Apanaitis $2., Juozapas Glembis $1.

Aukas ir narių inrašus priėmiau.

Kun. M. Gustaitis.

"Žiburio" pirm.

L. R. K. Federacijos kason priimta nuo S. L. R. K. Amerikoj kolegijos fondui $100.00.

J. S. Vasiliauskas iš Baltimore, Md. už ženklelius ir atvirutės $30.00.

Šv. Jurgio draugija iš Scranton, Pa. $5.00.

Šv. Juozapo draugija iš Scranton, Pa. $13.00.

Abidvi tos draugijos prisirašo prie Federacijos, prisiųstamos viršui minėtą sumą.

B. W. Vaišnoras.

Kasininkas.

TAUTOS FONDO REIKALAI.

Susidarė vietiniai Tautos Fondo komitetai šiose vietose:

1) ROCKFORD, ILL.

V. S. Jokubynas — pirm.
Bacevičius — raštininkas.
J. Guogas — iždin.
Marcaitis,
Kun. Vl. Taškūnas ir kiti.

2) OMAHA, NEBR.

Kun. Jonaitis.
Maslauskas,
Geraitis,
Ševičienė ir kiti.

3) SOUTH CITY, IOWA.

Kun. Jonaitis,
Ant. Tyla,
Vinc. Tyla,
Kaz. Dembkevičius,
Rašt. P-lė Petronelė Stukonis,
Jonas Kumborevičius,
M. Češunas,
Mikėnas.

Mūsų prašo pranešti, kad kun. A. Janušas, persikėlė iš Miners—Mills, Pa. į Forest City, Pa. į šv. Antano parapiją.

Redakcijos Atsakymai.

Jurgiui Miliauskui. Neverta kokio ten priešginos ir vardą laikraštyje garsinti.

A. E. Petrauskiutei. Atsakynėti į cicilikų paikius pasididžiavimus savo apsišvietimu ir šmeižtus leidžiamus prieš katalikus nėra reikalo. Tuo jie patys save smerkia. Tamstos atsakymas "Naujienoms" netilps. Mes dirbkime, o jie lai giriasi.

Džūkui. Tas pats visur apsireiškia, netik pas jus. Nenaujiena.

S. L. R. K. A. Centro Valdybos nariams. Tamstų straipsnis "svarbiausioju reikalu" susivėlino, dabar jau dėti neturi vertės.

J. K. Stankui. Tamstų skelbimas pasivėlavo. Nespėjome indėti į praėjusios savaitės numerį.

Apgarsinimai.

NELAIMINGAS GYVENIMAS.

Žmonės, kenčianti nuo skilvio, kepenų ar vidurių ligų, turi nelaimingą gyvenimą. Jie negali valgyti ką ir kiek jie norėtų, ar jiems reikėtų. Jeigu jie valgo tiek, kad pasitenkinti, jie vėliaus jaučia tikrą nelaimę. Tokios ligos yra paprastai sujungtos su užkietėjimu ir jo komplikacijomis. Geriausis vaistas tokioms sąlygoms yra Trinerio Amerikoniškas Kartaus Vyno Elixiras. Jisai išvalys iš vidurių visa, kas nepriguli tenai, jisai sureguliuos, išvalys ir sustprins organus. Jisai sutveria sveiką apetitą, pagelbsti virškinimui ir suteikia kūnui malonų komforto ir sveikatos pajautimą. Aptiekose. Jos. Triner, Manufacturer, 1333—1339 So. Ashland ave., Chicago, Ill.

.....

Skaudėjimai krūtinėje ir pečiuose paprastai greitai pasiduoda Trinerio Linimentui. Šio Linimento kaina 50c., per pačtą 60 c.

Worcester, Mass.

41 kuopa laikys IV bertainį susirinkimą, bažnytinėj salėj, spalio 18, 1914 m. nedėlioj tuoj po sumai. Visi nariai kviečiami užsimokėti bertainį mokesnį, atsivesti naujų narių prirašyti ir dalyvauti susirinkime.

Su pagarba 41 kuopos S. L. R. K.

Rašt. **S. Jodaiga.**

Reading, Pa.

49 kuopa turės bertainį susirinkimą 11 d. spalių, 2 val. po pietų pas kuopos raštininką A. Jakučonį. Visi kviečiami susirinkti.

Rašt. **A. Jakučonis.**

---

40 kuopa S. L. R. K. A. laikys 4-tą bertainį susirinkimą 18 d. spalių 1914 m. 2 val. po pietų pobažnytinėje svetainėje.

Kviečiame visus pribūti ir naujų atsivesti.

Rašt. **P. Karavojus.**

Newark, N. Y.

S. L. R. K. A. 36-ta kp. laikys savo bertainį susirinkimą, spalio 12 d. š. m.

J. Brozauskas.

Pittsburg, Pa.

87 kuopa S. L. R. K. A. laikys bertaininį susirinkimą 11 d. spalio, 3 val. po pietų pas kuopos raštininką, 1321 Carsell st., Bus priimami mokesniai už 4-tą bertainį ir priėmimas į pašalpinį skyrių, be to ir daugiau svarbių reikalų; išrinkti iždininką ir ligonių lankytojus.

Rašt. **P. Bajoras.**

---

125 kuopa S. L. R. K. A. laikys bertaininį susirinkimą 4 d. spalio, Motiejaus Matušia namuose, 2 val. po pietų. Malonėkite visi nariai apsilankyti.

Rašt. **M. Grigelevičia.**

Hartford, Conn.

89 kuopa S. L. R. K. A. laikys 4 bertaininį susirinkimą 11 d. spalio, 5 val. vakare, parapijos svetainėje, 41 Capital ave. Kviečiami skaitlingai rašyties prie susiv. ir dėties į naujai sutvarkytus pašalpų skyrius, kad užsikrinti sau šviesią ateitį.

Rašt. **P. Semenas.**

Athol, Mass.

S. L. R. K. A. 110 kuopa turės savo bertainį susirinkimą trečią nedėlią t. y. 18 d. spalių mėn., 2 val. po pietų Aušros Vartų apatinėje salėje. Ant to susirinkimo bus taip-pat priimami nariai į pašalpos skyrių.

Su pagarba.

Kuopos pirm. **Kun. Pr. Meškauskis.**

Cleveland, Ohio.

50kp. S. L. R. K. A. laikys bertainį susirinkimą 11 d. spalio tuojaus po mišių, šv. Jurgio bažnytinėj svetainėje. Malonėkit visi nariai atsilankyti ant susirinkimo, nes turėsime daug svarbių dalykų aptarti, ir kurie neužsimokėję malonėkit užsimokėti, nes daugiaus nebus uždedama, podraug prašome ir naujų narių prisirašyti prie šios didelės organizacijos.

Rašt. **M. Šimonis,**

Chicago, Ill.

99-ta kuopa turės savo bertainį susirinkimą, spalio 11-tą d. šv. Jurgio parap. salėje, tuojaus po sumai. Kviečiame visus narius ateiti užsimokėti ir podraug atsivesti naujų narių.

Rašt. **M. L. Gurinskaitė.**

Curtis Bay, Md.

58 kuopa laikys bertainį susirinkimą 11 d. spalio 1914 m. 2 val. po pietų pas kuopos rašt. A. B. Radawską, 2 Hazel st. Kviečiami visi nariai ateiti užsimokėti ir naujų atsivesti prisirašyti arba ir visi seni nariai prisirašyti į pašalpos skyrių.

Rašt. A. B. Radawskas.

So. Omaha, Nebr.

128-ta kuopa laikys IV bertainį susirinkimą nedėlioje 11 d. 1914 m. 3-ią val. po pietų šv. Antano parapijos svetainėje. Malonėkite visi pribūti paskirtu laiku, nes turime daug svarbių reikalų apsvarstyti ir bus mokesnys priimamos. Taigi kartu bus pašelpinės dr-gystės susirinkimas ir bus svarstoma apie prisidėjima prie S. L. R. K. A. Pašelpinio skyriaus.

Rašt. **F. B. Versiackas.**

Waterbury, Conn.

S. L. R. R. K. A. 11-ta kuopa laikys bertainį susirinkimą 11 d. spalių 1 val. po pietų 49 Congress ave., šv. Juozapo parapijos svetainėj, privalo visi nariai susirinkti, susipažinti su naujomis teisėmis susivienijimo ir norintieji galės jau prisirašyti prie pašalpos skyriaus, nepamirškite atsivesti su savim naujų narių.

Rašt. **P. Vatunas**

Worcester, Mass.

89 kuopa S. L. R. K. A. laikys susirinkimą 12 dieną spalių 2 val. po pietų, bažnytinėj salėj. Tą dieną bus švenčiama, nes pripuola Kolumbo diena, taipgi kiekvienam bus patogu ateiti. Taip-pat bus tuo laiku ir traukimas knygų ant laimėjimo.

Meldžiu susirinkti nors syki visi, nes mes dar viens kito nepažįstame. Bus kalbama apie pašalpinį skyrių, kuris jau [illegible] ant šito susirinkimo nepribus tai užsimokės bausmę.

Rašt. **J. M. Vieraitis.**

Carbondale, Pa.

140 kp. S. L. R. K. A. laikys susirinkima nedėlioj 11 dieną spalių. Susirinkimas prasidės 1 val. po pietų šv. Širdies Jėzaus bažnyčios salėje.

Meldžiu visų susirinkti ir užsimokėti mokesnis.

Rašt. **K. Kadišius.**

Bayonne, N. J.

S. L. R. K. A. 60-ta kuopa laikys bertainį susirinkimą, pėtnyčios vakare 9 d. spalio 1914, Klimo salėj, 57 Prospect ave., visi nariai privalo pribūti, susipažinti su naujomis teisėmis, o ypatingai su pašalpos skyrių; norintieji prisirašyti užprašomi pribūti

Rašt. **P. Sedvydis**

RDAUGIJŲ REIKALAI.

Draugystė šv. Kazimiero Karalaičio ant Town of Lake turės savo susirinkimą 11 d. spalių, 1914 m. 2 val. po pietų, Bažnytinėj svetainėje ant 46-tos ir Wood gatvių. Kviečiame visus draugus susirinkti nes bus dang svarbių dalykų apsvarstyti.

Su pagarba.

Protokolų rašt. **Abaravičius.**

Susiv. Liet. R.-Kat. Am. valdybos antrašai:

Prezidentas: K. J. Krušinskas, 59 Ten Eych st., Brooklyn, N. Y.

Vice-prezidentas: J. Riktoraitis, 91 Congress ave., Waterbury, Conn.

Sekretorius: J. S. Vasiliauskas, 112 N. Greene st., Baltimore, Md.

Kasierius: Pranas Burba, 456-58 Main st., Edwardsville Kingston, Pa.

Knygius: Kun. J. Inčura, P. O. Freeland, Pa.

Dvasiškas Vadovas: Kun. J. Jakaitis, 41 Providence st., Worcester, Mass.

Kasos Globėjai.

J. Stulgaitis, 122 S. Meade st., Wilkes Barre, Pa.

V. Lukoševičius, P. O. Minersville, Pa.

"LIETUVOS VYČIŲ" CENTRO VALDYBOS ANTRAŠAI.

2) Dvasiškas Vadovas: Kun. F. Kemėšis, 717 W. 18th str., Chicago, Ill.

1.) Pirmininkas: N. A. Norkūnas, 166 Melrose str., Montello, Mass.

Vice-pirmininkas: A. Aleksandravičius, 732, W. 19th str., Chicago, Ill.

Prot. raštininkas: Al. M. Rašk us, Gilbertville, Mass. P. O. Box 65.

Finansų raštininkė: Ona Kašetaitė, P. O. Box 58, Montreal, Mass.

Iždininkė: M. Juškienė, 22 Broad str., Brockton, Mass.

Kasos globėjai:

K. Pakštas, 1644 Wabansia ave., Chicago, Ill.

A. Visminas, 315, 4th ave. Homestead, Pa.

J. Naginevičius, 186 Madison st., New York, N. Y.

Literatiška komisija:

A. Kneižis, 41 Capital ave., Hartford, Conn.

J. J. Ramanauskas, P. O. Box 58, Montello, Mass.

F. Virmauskis, 22 Broad str., Montello, Mas.

"Motynėlės" valdybos nariai.

Pirmininkas — Kun. V. Varnagiris.

213 S. 4th st., Brooklyn, N. Y.

Raštininkas — Kun. M. A. Pankauskas.

443 Park ave., Bridgeport Conn.

Kasininkas — Kun. A. Kodis, 225 High st., Brooklyn, N. Y.

Antrašai Administracijos Draugystės, Šv. Kazimiero Kar. (ant Town of Lake).

Pirmininkas — V. Paukšta, 4451 S. Marshfield ave.,

Vice-pirm. — A. Mikalauskis, 1660 W. 47th st.

Rašt. — L. Abaravičius, 1903 So. Hermitage ave.

Knygvedis — Jonas Cerniauskas, 4459 So. Wood st.,

Iždininkas — Kaimieras Vanagas, 4351 So. Wood st.,

Organo užveidėtojas Juozas Palekas, 1802 W. 46th st.,

FARMOS! FARMOS!

Galima lengvai ingyti su maža kapitalu, ir būti neprigulmingu ir nebijoti bedarbės nei streikų, arba sužeidimų dirbtuvėse ar kasyklose arba ligų miestuose. Atvažiuok į Arkansas, čionai laukia tamstos neprigulmybė ir malonus ir sveikas gyvenimas, lietuviškoj kolionijoj, kurioj jau gyvenasi keletas lietuvių ir kas kartas vis atvažiuoja daugiaus lietuvių ir perka sau žemės. Tai kodel tamsta neatvažiuoji pas mus apsigyventi? Žemės čionai yra derlingos, del visokių augmenų, javų, sodnų, fruktų ir auginimo gyvulių. Dabar tos žemės yra parduodamos pigiai ir ant lengvų išmokėjimų, arti prie gelžkelių ir turgaus miestų ir gerų mokyklų del vaikų. Klimatas malonus, vanduo čistas ir sveikas. Žiema trumpa, šalčių visai nėra; auginama dviejus javus ant metų. Kompanija pabudavoja budinkus ir duoda ant lengvų išmokėjimų, jeigu kas to reikalauja, nereikia mokėti procento nei taksų per pirmus dvejus metus.

Rašyk tuoj, arba atsilankyk ypatiškai, gausi visokias reikalingas žinias — mes prisiųnsime vietinių gyventojų adrisus, kurie tamstai viską aprašys apie tuos kraštus.

ARKANSAS FARM COMPANY.

J. D. Simanowski Manager, 239 Railway Exchange Chicago, Ill.

TURĖK SAVO ŪKĘ.

Daugelis naujai apsigyvenusių ūkininkų pasekmingai gyvena Arkansas ir Louisianos Skinimuose. Žemės parduodamos po $12 — $15 už akrą. Lengvas prodoktų siuntinėjimas, lengvi žemės išmokesniai. Tai yra neparprasta proga pradėti su mažai pinigų ir įsitaisyti gerus namus ir pelningas ūkės. Rašyk arba ateik del informacijų. L. M. Allen P. T. M. Rock Island Lines. Room 718 La Salle Station, Chicago, Ill.

Reikalingas vargonininkas pažistantis bažnytinę muziką ir mokantis vesti chorą. Algos į mėnesi 45 dol. ir atskirai už patarnavymus: — giedotos Mišios, šliubai etc. Aplikantas meldžiu kreiptis į "Draugo" Redakciją.

39—42

Drover 3473

J. G. KAWALLS

LIETUVIS FOTOGRAFAS

1624 w. 47th St. Kertė Marshfield Ave. netoli nuo Ashland Ave.

Naujausi ir geriausi paveikslai vestuvems ir kitiems atsitikimams. Ateik ir pats pamatyk

EXTRA **$$$ Jums**

7 reikalingi dalykai vertės **$25.00** tik už **$5.85**

PINIGŲ NESIŲSK. Didžiausias pasiulijimas, koks kada nors buvo. Vieznintelis atsitikimas amžiuje. Kad supažindinti su mūsų naujais geležinkelio laikrodžiais ir kitais dalykais, mes siunčiame augšto laipsnio gražiai įspiaustytą su puikiais akmenais moterų arbą vyrų laikrodį už $5.85. Su gražinimų, spilką dykai. Pilnai gvarantuojame. Vienas laikrodis vertas gražinimų, spilką lykai. Pilnai grarantuojame. Vienas laikrodis vertas $15.00 kiti dalykai $10.00. Nepirk pigių dalykų kur kitur, bet pamatyk mūsų laikrodžius. Specijalis pasiulijimas. Sugrąžink šitą apskelbimą parašydami savo vardą, pavardę ir antrašą ir mes išsiųsime visus augščiau pažymėtus dalykus jums peržiūrėti ir išbandyti. Jei tiks užmokėk agentui $5.85 ir expreso kaštus. Rašyk tuojaus **FISHLEIGH and Co. ATHENAEUM BLDG. CHICAGO, ILLINOIS.**

ŠALIN SU NUSIMINIMU!!! GRAMAFONAS ANT IŠMOKESNIO 10C. KASDIENA.

Jeigu apsiimate mokėti po 10c. kasdien, tai išsiųnsime Jums ant išmokesčio labai puikų Gramafoną sykiu su 16 rekordais (32 kavalkais) visokių dainų, valcų. maršų ir t. t. kuriuos patįs išsirinksite Gerumas mūsų gramafonų gvarantuotas kiekvienam rašyta gvarancija. Išsiųsime naujus speciališkus rekordus Lietuviškus, Lenkiškus, Rusiškus ir Maža-Rusiškus, Rašykite tuojau reikalaudami katalogų ir paaiškinimų įdėdami krasos ženklelį atsakymui:

LIBERTY COMMERCIAL CO
233 E. 14 ST., NEW YORK.

SENIAUSIA TAUPYMO BANKA CHICAGOJE

THE HIBERNIAN BANKING ASSOCIATION

ĮKURTA 1867 M.

S. E. COR. CLARK AND W. MONROE STR.

TAUPYMO DEPARTAMENTAS

Priimam Depozitus pradedant nuo VIENO DOLERIO ir dangiau, už kuriuos mokam 3 nuošimčius ant metų, kurį pridedam kas pusė metų.

Atdaras Šubatos Vakarais nuo 6-tos iki 8-tos val. vakaro.

REAL ESTATE DEPARTAMENTAS

Perka ir parduoda propertes ant komisijos; iškolektuoja randas ir prižiuri propertes; parduoda geros vertės morgičius; skolina pinigus ant įtaisytų savasčių (properčių).

Telephone Drover 8326

Dr. S. A. Rutkauskaitė-Šlakienė

Gydo visokias ligas

Specijalistė moterų ir vaikų ligose

VALANDOS: 9—12 prieš piet; 4:30—7:30 vakare, Nedėliomis 9—12 prieš piet.

3255 So. Halsted St., Chicago, Ills.

Lietuviškųjų Švento Kazimiero

Seseru Seminarija

CHICAGOJE.

Vienuolyne yra: prirengiamoji mokykla, aštuonių skyrių pradinė mokykla ir augštoji mokykla (High Scheo).

Lietuviškosios Sesers priima pas save mergaites mokinimui ir išauklėjimui. Seminarijoje prie reguleriškojo mokslo, arba ir atskyrium, yra mokinama: muzika, paišymas, siuvinėjimas ir taip toliau.

GEROS MOKINTOJOS. PIGUS UŽLAIKYMAS.

Reikale meldžiama kreipties prie Motinos Perdėtinės šiuo antrašu:

Mother Superior,
St. Casimir's Seminary,
6700 S. Rockwell St. Chicago, Ill.

Išejo antra laida kun. R. A. Mc Eachen Katekizmo

Iš anglių kalbos vertė

Kun. M. Krušas

Antroji laida žymiai padidinta ir kunigų Marijonų pataisyta

Kaina ..... 15 centu

Imantiems daugiau duodamas geras nuošimtis

Reikalaukite

Draugas Pub. Co.

1800 W. 46th Street Chicago, Illinois

Yards 1741

J. F. EUDEIKIS

GRABORIUS

Parsamdo karietas ir automobilius dėl pagrabų, vestuvių ir krikštynų. 4605 Hermitage ave. Chicago

Dr. A. Yuška

1749 So. Halsted St. CHICAGO

Tel. Canal 2118

Telephone Yards 5834

Dr. P. G. WIEGNER

DAKTARAS

(Kalba lietuviškai)

3337 S. Morgan St., Chicago

Tel. Yards 1594

ED. REUTER

Didžiausė siuvamų mašinų krautuvė. Mašinas parduodame nuo $3.00 ir augščiau.

1616 W. 47th St. Chicago, Ill.

Telefonas Canal 4052

Dr. A. K. Rutkauskas

2302 So. Leavitt St.

Telephone Drover 1924

O. JONIKIENE

Geriausia Akušerka

3364 So. Halsted St., CHICAGO

(kampas 34tos)

Tel. Drover 5052

DR. K. DRANGELIS

LIETUVIS DENTISTAS

VALANDOS: nuo 8 iki 11 ryta, nuo 1 iki 4 po piet, nuo 7 iki 9 vakare.

Nedėlioms ir Seredoms pagal sutartį.

3261 SO. HALSTED ST., CHICAGO

TEMYKITE!

Mes prosijame visai veltui per visus metus kiekvieną mūsų krautuvėje pirktą siutą.

Ateik ir pažiūrėk mūsų puikių siutų ir čeverykų.

Atmink, kad mūsų kainos yra pigiausios ir tavorą duodame geriausį.

S. Kulvinsky

4558 So. Ashland Ave.

Du-kart Savaitinis Laikraštis

"SAULE"

Jau 25 metai, kaip išeina kas Utarninkas ir Pėtnyčia. Prenumerata kasztuoja metams: Amerikoje $2.50 metams, pusei metų $1.25. Rusijoje ir Europoje $3.50 metams, $1.75 pusei metų.

Rašykite šiądien, o gausite vieną numerį pasižiurėjimui dykai, adresuojant

W. D. BOCZKOWSKI — CO.
Mahanoy City, Pa.

Plymouth National BANK.

Kapitolas su perviršiu

$165.000.00.

Šitoji Banka prižiūrima Suvienytųjų Valstijų valdžios. Moka 3 nuošimčius nuo sudėtų pinigų. Galima susišnekėti lietuviškai.

G. N. Postlethwaite
išdininkas.

Mandagus patarnavimas

M. A. Norkunas,

Vienatinis Lietuvis Išdirbėjas

visokiu ženklu draugystem, o ypatingai: kokardu guzikučiu metaliavu, anameliotu ir padengtu celluloid'u, šarpu, veliavu ir karunu.

Man pavestus darbus atlieku artiesiškai.

M. A. Norkunas

166 MELROSE, ST., MONTELLO, MASS.

Bell CHICAGO TELEPHONE COMPANY LOCAL AND LONG DISTANCE TELEPHONE BELL SYSTEM AMERICAN TELEPHONE & TELEGRAPH CO. **System**

Armijai reikalinga daktarai, kad aprupinti susirgusius ir sužeistuosius.

Namųs tatytojui reikia architekto gera išplenuoti budavonę.

Žmogui reikia tam tikro žinovo, kurs laiks nuo laiko, pasakytų jam, kaip sustiprinti savo kuno spėkas, kad turėti didžiausia išnašumą darbe.

Telefono ėmėjui reikia telefono experto, idant jam prigelbėti išrinkti geriausią patarnavimo budą, pritaikinto prie jo reikalavimų ir kad patarti jam, kaip padidinti telefono išnašumą jo bizniui auganti.

Ar reikalinga vienas extension ar du, ar reikia additional trunk line, ar reikia Private Branch Exchange — trukumas vieno ar kito gali pagadinti išnašumą biznio.

Pasiklausk mųs komercialio departamento. Tas nieko nekainuoja.

Chicago Telephone Company
Bell Telephone Building
Official 100

NAUJIENA!

Ką tik išejo iš spaudos nauja knyga

Oliveris Twistas

Angliškai Parašė

CHARLES DICKENS

Lietuvių Kalbon Vertė

Jonas Kmitas

Yra tai labai graži ir interesinga apysaka Pradėjus skaityti, sunku yra atsitraukti nuo knygos. Kiekvienas, norintis smagiai ir naudingai praleisti laiką, lai skaito šią knygą. Yra tai stora knyga, turinti 520 puslapių, o kainuoja

TIKTAI $1.00

Tokios geros, naudingos ir drauge taip pigios knygos dar nebuvo pardavime!

Prisiuntę dolerį, reikalaukite knygos OLIVERIS TWISTAS, o niekuomet nesigailėsite. Rašykite atrašu:

DRAUGAS PUBLISHING CO.

1800 W. 46th Street, Chicago, Ill.

Gerų lentų pigiai

EIK PAS

Carr Bros. Wrecking Co.

(inc)

Vartotas namams statyti medžiagos naujų lentų, stogams poperas, vynių, plumbingų ir t. t.

3005-3039 So. Halsted St.

Phone Yards 1294 CHICAGO

LIETUVIŠKA BANKA

TOWN OF LAKE SAVINGS BANK

Joseph J. Elias, Savininkas.

4600--4602 S. Wood St. Chicago, Ill.

Priimame pinigus į Banką užčėdyjimui nuo vieno dolerio ir daugiaus ir mokame trečią procentą ratomis ant metų. Siuučiame pinigus į visas dalis svieto pigiai, greitai ir teisingai, svetimų žemių pinigus mainome, perkame ir parduodame. Parduodame šifkortes ant visų linijų į krajų ir iš krajaus, taipgi tikietus ant geležiukelių po visą Ameriką ir Europą.

Musų Banka išdirba visokius raštus ir dokumentus visose kalbose ir duoda rodą lietuviams visokiuose atsitikimuose ir reikaluose ypatiškai ir per laiškus. Tik kreipkitės viršminėtu antrašu.

Naujos "Draugo" spaustuvės Knygos

Šiomis dienomis išejo iš spaudos:

Huckleberry Finnas, parašyta garsaus Amerikos raštininko humoristo **Mark Twaino.** Gražiai lietuvių kalbon versta **Jono Kmito.** Labai puiki apysaka iš amerikiečių gyvenimo. Daug juokingo ir puikaus skaitymo.

Stora knyga, kaina tik ..... 75 centai

Reikalaudami kreipkities:

Draugas Pub. Co.

1800 W. 46th St., Chicago, Illinois

Daktaras Ignotas Stankus,

Lietuvis daktaras. Gydo ivairiauses ligas Vyru, Moteriu ir Vaiku. Daro operacijas. Turei savo locna ligonbuti. Lekarstas sutaiso pats delkiek vieno sergančio. Ofiso Valandos: Nuo 9 iki 11 iš rito: 2--4 po piet. 7--8 vokaro. Nedel. iki 3 po piet.

Kreiptis reik visumet ant to tikro adriso taip:

DR. STANKUS, 1210 S. BROAD ST., PHILADELPHIA, PA.

"ATEITIS"

Naujas Sąvaitinis Laikraštis.

Skiriamas daugiausiai jaunimo reikalams. Kadangi visos žmonijos geresnės ateities viltimi yra jaunimas, todėl kiekvienas privalo rupintis jaunimo apšvietimų.

"**ATEITIS**" yra bepartyviškas jaunimo laikraštis ir bepartyviškai tarnaus kultūriškiems jaunimo reikalams.

"**ATEITIS**" gvildena ir kitokius gyvenimo klausimus.

"**ATEITIJE**" tilpa kodaugiausiai žinių apie mūsų jaunimo judėjima ir veikimą. Taipgi tilpa daugybė ir kitokiu žinių ir žinėlių iš Lietuvos ir iš viso pasaulio.

"**ATEITĮ**" išleidžia nuo Naujų Metų kooperativiška bendrovė.

"**ATEITIS**" inkorporuota ant $25,000.00 pagal Massachusetts valstijos tiesų reikalavimą.

"**ATEITIS**" yra 8 puslapių didumo ir prekiuoja tiktai $1.50 metams ir 85c. pusei metų. Į Lietuvą ir kitas užrūbėžinės viešpatijas $2.00 metams ir $1.25 pusei metų.

"**ATEITIS**" galima užsisakyti šiuo adresu:

"ATEITIS"

366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

(kas prisiųs savo adresą gaus vieną numerį pažiurėjimui dykai).

Telefonas Yards 994

Dr. MAURICE KAHN

VALANDOS: nuo ryto 8 iki 10 nuo 1 po pietu iki 3 irnuo 7 iki 9 vakaro.

4627 S. Ashland Ave., CHICAGO, ILL.

Visi užsisakykite

Amerik. Lietuvių Dienraštį

"KATALIKĄ"

Dienraštyj "Katalike" žinios tilps daug greičiau ir plačiau; į visus pajudintus mūsų gyvenime klausimus kuoplačiausia atsiliepsime.

Dienraštis 'Katalikas' yra bepartyvis laikraštis ir prisilaikys ramaus kultūrinio darbo.

Todel dienraštyj "Katalike" bus galima aiškiai ir plačiai nušviesti lietuvių, o ypač Amerikos naujokynuose gyvenančių, S. Valstijų ir kitų šalių gyvenimas, paduoti daugiausia žinių iš Europos karo lauko ir visuomenės gyvenimo.

Suv. Valstijose ir Canadoje metams	$5.00
pusei metų	$3.00
trims mėnesiams	$1.75
Užsienyje, Europoje ir kitur metams	$7.00
pusei metų	$4.00

Prenumeratą siųsti šiuo adresu:

AMERIKOS LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
"KATALIKAS"
3249 So. Morgan St., Chicago

Tel. Drover 7042

Dr. C. Z. Vezel (Vezelis)

Lietuviškas Dentistas

4712 So. Ashland Ave.

arti 47tos gatvės

SAUGOKIES pamėgdžiojimų, ir visada reikalauk tikro Richterio Pain — Expeller su inkaro ženklu, kaip ant paveikslo.

25 ir 50 centų aptiekose ir tiesiai iš

F. Ad. Richter & Co

74-80 Washington Street,

NEW YORK.

SPECIJALIŠKAS PASIULIJIMAS.

Išleistuvė, išdirbimas ir sankrova atvirukų. Atkreipiame domą gerbiamųjų "Draugo" skaitytojų, kad mes turime pardavimui didžiausį leidinį atvirukų lietuviškoje kalboje. Įvairių kainų ir spalvų 25 atvirukai su persiuntimu kaštuoja 50 centų, 50 atvirukų 85 centai, 100 atvirukų $1.50

Gera popiera ir puikus darbas.

Kiekvienas, kas užsakys atvirukus, gaus puikų žemlapį iš karės lauko įvairiose spalvose veltui. Šis žemlapis didelio formato ir visiems yra labai naudingas.

Pinigus siųskite Money order'iu arba viencentiniais krasos ženklaliais. Rašykite šiuo antrašu:

Letania Post Cards Publ. Co.
P. O. Box Philadelphia, Pa.

Jei nori žinių iš

Škotijos ar Anglijos

Išsirašyk dvisavaitinį laikraštį

"IŠEVIŲ DRAUGĄ"

Vienintėlį Didžiosios Britanijos Lietuvių-Katalikų organą,

Kaina metams vienas doleris

Pusei metu 50 centu.

Adresas: Rev. Jos. Norbut
Mossend, Lanarkshire,
Scotland.

Ar Skaitei Kada Laikraštį "LIETUVA?"

Gal nežinai kur ją gauti?

"LIETUVA"

Eina jau 21 metus Chicago, Illinois kas Pėtnyčia ir paduoda daugiausiai gerų ir svarbių žinių iš Amerikos, Europos ir viso svieto, o prenumerata kašluoja metui tik $2.00, pusei metų $1.00.

Rašyk adresu:

A. OLSZEWSKI,
3252 So. Halsted St., CHICAGO, ILL.

P. A. MAŽEIKA

Seniausias lietuviškas graborius Chicagos mieste. Per 15 metų mano graborystės tarnavau savo broliams lietuviams. Grabai yra numažinta kaina: dideli nuo $12.00 ir augščiau, o maži grabeliai nuo $3.00 ir augčiau. Meldžiu atvažiuoti į mano krautuvę, o persitikrinsite, kad ne reikia sunkiai uždirbtus pinigus mėtyti, jie paliks našlaičiams, kurie bėdnas palieka. Žinokite gerai, jei norite mokėti $100.00 tai pas mane galite gauti už $50.00 Neklausykite agentų ir kokių bobelių, bet nueikite pas kitą ir persitikrinkite kas pigiau daro. Darome pigiau, nes turime savo dirbtuvę, savo karaboną ir daugybę automobilių.

Su pagarba P. A. MAŽEIKA.
3315 Aubrun ave. Tel. Yards 1138

● 28 metų senas laikraštis ●

VIENYBE LIETUVNINKU

EINA KAS SEREDA, BROOKLYN, N. Y.

Ir paduoda daugiausiai gerų ir svarbių žinių Iš Amerikos, Europos ir viso svieto, o prenumerata kaštuoja metams tik $2.00; pusei metų $1.00. Užrubežiuose; metams $3.00; pusei metų $1.50.

RAŠYK ADRESU:

J. J. Pauksztis & Co.
120-124 Grand Str.,
Brooklyn, N. Y.

LIETUVA.

Judamuose Paveiksluose jau amerikoje! Pirmu kartu Lietuvos judėjimas gyvuose paveiksluose mūsų historijoj.

Nepamirškit ateiti ant šio perstatymo, pažvelgti į savo gimtinį kraštų, kurį apleidot. Nekartą apgailaujam mūsų paliktos tėvynės Daugumas sako: "trokšta mano širdis dar kartą Lietuvą pamatyt..."

Pamatę prieš savo akis vaizdą, perstatantį Lietuvoje gyvenančius mūsų likusius brolius ir sesutes bei senelius dar prieš karės laiką. Prisiminsim ir šių dienų Lietuvoje mūsų brolių kritiškąjį gyvenimą su visoms karės baisenybėms, nes Lietuva, tai karės laukas!

Paveikslai bus rodomi iš Suvalkų, Kauno ir Vilniaus gubernijų. Taipgi ir iš Mažosios Lietuvos (Prūsų).

Tarpuose paveikslų rodymo bus illustruotos dainos ir deklemacijos dainuos solo pone Elz. Račiūnienė.

Paveikslus rodis gabus mašinos operatorius p. J. M. Danielius, kuris ilgą laiką prie to praktikavosi.

Apart šių vaizdelių bus perstatyti visoki vasaros laukų darbai Lietuvoje. Kinemotografistas A. T. Račiūnas.